

indikerer ringe succes. Ved hjælp af rangen for en given kommune kan man vurdere, hvor kommunen ligger placeret i forhold til landets andre kommuner. Fx er rangen for Københavns Kommune 156, hvilket er omtrent midt i fordelingen (der er 155 kommuner, som ifølge indikatoren har større succes, mens der er 119 med ringere succes). Man skal ikke lægge for meget vægt på den præcise værdi af rangen for en kommune. For det første er beregningerne forbundet med usikkerhed (jf. diskussionen nedenfor). For det andet er der kun meget små forskelle på indikatorværdierne for kommuner, der ligger tæt på hinanden i rangordningen; det gælder navnlig for kommuner placeret omkring midten af fordelingen. En nærmere beskrivelse af resultaterne i tabel B4.6 findes i afsnit 6.2.

Selv med de foretagne korrektioner vil det ikke være relevant for en given kommune at blive sammenlignet med alle andre danske kommuner. Derfor er set på variationen af resultater inden for kategorier af kommune størrelser og inden for amter. Der er store og signifikante forskelle i succes af kommunernes indsats både inden for grupper af store og små kommuner, samt blandt større kommuner inden for samme amt (variationen er ikke undersøgt for mindre kommuner i givne amter). Der er særlig stor forskel på succes af indsatsen blandt de større kommuner i Storstrøms og Fyns Amt, efterfulgt af Ringkøbing, Århus og Frederiksborg Amter.

Derimod er der kun i ringe grad en sammenhæng mellem succes af kommunernes indsats og kommunernes indbyggertal. Specifikt findes der ikke tegn på, at succes af indsatsen over for kontanthjælpsmodtagere er større i store end i små kommuner. Derimod er der en betydelig forskel på variationen i succes af kommunernes indsats på tværs af kommuner med forskellig størrelse, med større variation blandt mindre kommuner. Dette beror hovedsageligt på, at usikkerheden på de beregnede indikatorer er større i mindre kommuner, hvor der er færre kontanthjælpsforløb. Afsnit 6.2 indeholder en mere detaljeret beskrivelse af resultaterne, hvor succes af kommunernes indsats kategoriseres på baggrund af kommune størrelse og amter. Den resterende del af sammenfatningen indeholder en opridsning af de bagvedliggende antagelser for analysen samt en beskrivelse af de data, metode og forhold, der inddrages til at korrigere varigheden i kommunerne for kommunale vilkår, samt betydningen af disse. Endelig beskrives en række supplerende resultater.

Baggrund og metode

Det primære formål med kommunernes indsats på kontanthjælpsområdet er at give kontanthjælpsmodtagerne mulighed for at komme i ordinær beskæftigelse. For en del kontanthjælpsmodtagere er det dog hensigtsmæssigt at tage en uddannelse for på længere sigt at øge chancen for at få et job. Det er baggrunden for, at der i denne rapport som udgangspunkt fokuseres på varigheden af kontanthjælpsforløb i kommunerne, indtil de afsluttes til ordinær beskæftigelse eller til uddannelse.

I det anvendte datamateriale haves oplysninger om 520.261 kontanthjælpsforløb, der startede i perioden 1995-99. Der er her tale om *forløb* på kontanthjælp, hvilket vil sige perioder, hvor der uafbrudt modtages kontanthjælp. Det vil også sige, at personer, der oplever flere perioder på kontanthjælp, er gengangere i datamaterialet. Inden for den betragtede periode observeres en afslutning af kontanthjælpsforløbene til beskæftigelse for 39% af alle forløbene og en afslutning til uddannelse for 12%. Det er altså lidt over halvdelen af forløbene, der ifølge det opstillede succeskriterium afsluttes succesfuldt. Hertil kommer 8% af kontanthjælpsforløbene, som endnu ikke er afsluttet ved udgangen af 1999. De resterende 41% blev afsluttet på anden måde, bl.a. til førtidspension, orlov eller dagpenge.

Den helt centrale information i analysen er *varigheden* af kontanthjælpsforløbene indtil de afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse. Der er betydelige forskelle mellem kommunerne i denne varighed. Den gennemsnitlige varighed af kontanthjælp inden afslutning til beskæftigelse eller uddannelse er således over 13 måneder længere i den kommune, som har den længste varighed, i forhold til kommunen med den korteste varighed.

Imidlertid kan en betydelig del af forskellene i denne varighed skyldes forskelle i kommunernes vilkår. I nogle kommuner er det lokale arbejdsmarked således mindre gearret til kontanthjælpsmodtageres arbejdsudbud end i andre. Ligeledes vil der være betydelige forskelle i, hvor arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagerne er, som følge af forskelle i fx alder, uddannelse, etnicitet og sociale problemer. Det væsentligste bidrag i denne rapport består i at korrigere de observerede varigheder for nogle af disse forskelle, som den enkelte kommune, i alt fald på kort sigt, ikke har indflydelse på. For at gøre det estimeres en statistisk model, der beskriver overordnede statistiske sammenhænge mellem varigheden af kontanthjælpsfor-

løb inden afslutning til beskæftigelse eller uddannelse og kommunernes grundvilkår (herunder kontanthjælpsmodtagernes karakteristika). Nedenfor angives, hvilke karakteristika og grundvilkår analyserne tager højde for. Ud fra de estimerede sammenhænge kan den forventede varighed af kontanthjælp indtil overgang til beskæftigelse eller uddannelse beregnes. Indikatorerne for succesen af kommunernes indsats beregnes som forskellen mellem gennemsnitlig observeret og gennemsnitlig forventet varighed i kommunerne. Derved sættes den observerede varighed af kontanthjælp i forhold til den forventede varighed for en kommune med tilsvarende grundvilkår. Hvis den observerede varighed er kortere end den forventede, er indikatoren negativ, og det tolkes som tegn på, at kommunen har haft succes med dens indsats for at få kontanthjælpsmodtagere i beskæftigelse eller uddannelse. Hvis omvendt den observerede varighed er længere end den forventede, således at indikatoren er positiv, indikerer det en mindre succesfuld indsats.

Med hensyn til såvel statistisk metode som anvendte data giver indikatorerne for succesen af den kommunale indsats, der opstilles i denne rapport, i forhold til tidligere analyser på området et forbedret grundlag for at foretage mellemkommunale sammenligninger. Grundlaget er ikke mindst forbedret i væsentlig grad i forhold til de kommunale nøgletal og lignende, der ofte benyttes til sammenligninger af kommuner, men som ikke tager højde for forskelle i kommunernes vilkår. Der er dels tale om en forbedring med hensyn til inddragelse af forhold, der forklarer forskelle i varigheden af kontanthjælp i kommunerne, og som kommunerne ikke har indflydelse på. Desuden bemærkes, at i forhold til tidligere analyser på området er den opstillede indikator speciel derved, at der tages eksplicit hensyn til et succeskriterium for afslutning af kontanthjælp. I tidligere analyser, eller ved brug af kommunale nøgletal, er ofte fokuseret på fx varigheden af kontanthjælp (underforstået, efter afslutning til en hvilken som helst tilstand) eller andelen af modtagere af langvarig kontanthjælp. Ved brug af sådanne variable tages ikke hensyn til, om kontanthjælpsmodtagerne afslutter kontanthjælp til beskæftigelse eller fx anden offentlig forsørgelse. Derved risikeres, at succesen af indsatsen vurderes at være god i kommuner, der har opnået at have relativt få og korte kontanthjælpsforløb, ved at en relativt stor andel af kontanthjælpsmodtagerne er overgået til andre typer af overfør-

selsindkomst. Ved eksplicit at inddrage et succesfuldt afslutningskriterium undgås sådanne scenarier.

Forhold, der korrigeres for

De statistiske analyser, der ligger bag opstillingen af succesindikatoren, foretages separat for mænd og kvinder. Blandt kontanthjælpsmodtagernes karakteristika er inddraget følgende forhold:

- alder
- uddannelse
- erhvervserfaring (målt i antal år)
- timeløn i evt. forrige job
- enlig (bor alene)
- antal børn og om disse er under henholdsvis 3 og 7 år
- medlem af arbejdsløshedskasse
- indvandrerstatus opdelt på Norden, Vesten og andre lande og opholdstid i Danmark
- oprindelsesland (fra et af de 12 hyppigst forekommende ikke-danske lande blandt kontanthjælpsmodtagere)
- fra potentielt flygtningeland
- antal ydelser modtaget fra sygesikringen.

Endvidere er inddraget oplysninger om kontanthjælpsmodtagerens arbejdsmarkedshistorie angivet ved:

- antallet og varigheden af kontanthjælps- og ledighedsforløb de foregående tre år,
- den arbejdsmarkedstilstand, kontanthjælpsmodtageren kommer fra, og dennes varighed.

Endelig tages der højde for forskelle i kommunale grundvilkår givet ved:

- ledighedsgraden i kommunens pendlingsopland,
- erhvervsstrukturen i kommunens pendlingsopland.

En lang række variabler, der beskriver andre kommunale vilkår har været inddraget i indledende analyser, men er ikke inddraget i de endelige analyser, da de enten ikke, efter statistiske kriterier, havde en betydning for va-

righeden af kontanthjælp, eller også var sammenhængen omvendt det ventede, hvorfor de er udeladt af forsigtighedshensyn.

De statistiske analyser viser, at et stort antal variabler for kontanthjælpsmodtagernes og kommunernes karakteristika har betydning for varigheden og afslutningsmåden for kontanthjælpsforløbene. Her nævnes nogle af resultaterne for mænd, som i de fleste tilfælde kvalitativt svarer til resultaterne for kvinder.

Betydningen af kommunale vilkår for varigheden af kontanthjælp

Effekterne af de enkelte forklarende variabler måles i modellen som effekterne på *afgangsraten* fra kontanthjælp til beskæftigelse eller uddannelse. Afgangsraten på et givet tidspunkt er sandsynligheden for at afslutte kontanthjælpsforløbet til beskæftigelse eller uddannelse i løbet af en kort periode efter dette tidspunkt, givet at det ikke allerede er afsluttet.

Ledigheden i kommunernes pendlingsopland har som forventet en negativ effekt på chancen for at komme i beskæftigelse eller uddannelse. For hvert procentpoint ledighedsprocenten øges i en given kommune, mindskes afgangsraten med 1,5% for alle mandlige kontanthjælpsmodtagere i kommunen. Givet forskellene i ledighed kommunerne imellem betyder det, at afgangsraten er 26,9% højere i kommunen med den laveste ledighedsprocent i forhold til kommunen med den højeste ledighed. Med hensyn til erhvervsstrukturen synes kontanthjælpsmodtagernes chancer for at komme i beskæftigelse (eller uddannelse) at være bedre i kommuner med større servicesektor i kommunens pendlingsopland, hvorimod kontanthjælpsmodtagere i kommuner, hvor pendlingsoplandet har en relativt stor primær-, handels- eller offentlig sektor, har ringere beskæftigelseschancer. Afgangsraten er 11,6% højere i kommunen med den højeste andel beskæftiget i servicesektoren, sammenholdt med kommunen, hvor denne andel er lavest.

Kontanthjælpsmodtagernes karakteristika har også stor betydning for chancen for at komme i beskæftigelse eller uddannelse. Unge kontanthjælpsmodtagere har en væsentlig større chance for hurtigt at komme i beskæftigelse eller påbegynde en uddannelse end ældre (givet erhvervs erfaring). Således er afgangsraten 58,8% højere, hvis man er under 25 år, og 48,4% lavere, hvis man er 56 år eller derover, i forhold til kontanthjælps-

modtagere på 36-40 år. Ligeledes spiller erhvervserfaring en rolle, og kontanthjælpsmodtagere med 5 års erhvervserfaring har 13% højere afgangsrate, og de med 20 års erfaring har 45% højere afgangsrate end de uden erhvervserfaring. Tilsvarende øges chancen for hurtigt at afslutte kontanthjælpsforløbet til beskæftigelse eller uddannelse, hvis kontanthjælpsmodtageren har en uddannelse. Fx er afgangsraten 43% højere for de med en erhvervsfaglig uddannelse, i forhold til de som har grundskole som højeste uddannelsesniveau. Ud over antal års erhvervserfaring har seneste tilknytning til arbejdsmarkedet også betydning for beskæftigelses- og uddannelseschancerne. Således er afgangsraten 34% højere for de kontanthjælpsmodtagere, der var i beskæftigelse umiddelbart før, de begyndte at modtage kontanthjælp.

Antallet af lægeydelser fra sygesikringen er inddraget for at tage højde for forskelle i kontanthjælpsmodtagernes helbred. Desto flere ydelser, desto ringere er chancen for at komme i beskæftigelse eller uddannelse. De med 10-19 årlige ydelser fra sygesikringen har fx 12,4% lavere afgangsrate, i forhold til de med højst 4 ydelser.

Chancen for at komme i beskæftigelse eller påbegynde en uddannelse kan være forskellig for personer fra forskellige lande fx på grund af sproglige og kulturelle barrierer. 19% af de mandlige og 18% af de kvindelige kontanthjælpsmodtagere er indvandrere. For indvandrere fra ikke-vestlige lande mindskes sandsynligheden for hurtigt at finde beskæftigelse eller uddannelse, hvis de kun har været i Danmark i kort tid, og det samme gælder, hvis de kommer fra fx Somalia, Irak og Libanon.

Betydning af korrektionen for kommunale vilkår

Korrektionerne for kommunernes vilkår, herunder kontanthjælpsmodtagernes karakteristika, har en væsentlig betydning. Det illustreres bl.a. ved, at korrelationen mellem indikatoren og den observerede varighed »kun« er 0,80, og at den forventede varighed er signifikant forskellig fra den observerede for 80 kommuner. Rangordnes kommunerne fra nummer 1 til 275 efter den observerede varighed af kontanthjælp samt efter indikatoren for succesen af kommunernes indsats, opnås rangordninger, der i væsentlig grad afviger fra hinanden. Dette afspejler, at der er store forskelle mellem kommunerne med hensyn til sammensætningen af gruppen af kontant-

hjælpsmodtagere og andre forhold. Der er flere kommuner, som på baggrund af observerede varigheder af kontanthjælp ligger middelmådigt i forhold til landsgennemsnittet, men som, når der sammenlignes med, hvad der kan forventes i forhold til kommunernes vilkår, klarer sig godt. I gennemsnit ændrer kommunerne 39 pladser i rang. Der er en overvægt af kommuner fra yderområder, såsom Nordjylland, Vestsjælland og Storstrøms Amt, hvor korrektionen forbedrer placeringen inden for kommunernes indbyrdes rangorden, mens der er en overvægt af kommuner fra Vejle og Ringkøbing Amter samt hovedstadsområdet (Københavns, Frederiksborg og Roskilde Amter), hvor korrektionen forværrer placeringen inden for rangordenen. Der er på den anden side overordnet set en sammenhæng mellem placeringerne før og efter korrektionen for observerede kommunale vilkår. Da den opstillede indikator er baseret på korrektioner for mange væsentlige faktorer, er det sandsynligt, at en betragtelig del af de forskelle, der er tilbage efter korrektionen, rent faktisk har en sammenhæng med succesen af kommunernes indsats.

Betydning af definitionen af indikatoren for kommunernes resultat

Supplerende analyser viser, at definitionen af indikatoren har en betydning for rangordningen af kommunerne. Det undersøges specifikt, hvilken betydning det har, hvis afslutning af kontanthjælp til uddannelse ikke betragtes som succesfuld, samt hvordan revalideringsforløb behandles i analysen. Desuden undersøges betydningen af en beregningsteknisk forudsætning (vedrørende den maksimale varighed, der inddrages i beregningen af kommunegennemsnit). Både ordinær uddannelse og revalidering kan betragtes som faktorer, der på lidt længere sigt skulle forbedre chancerne for at opnå varig beskæftigelse, om end de på kort sigt kan forlænge den tid, der går, før beskæftigelse påbegyndes. Ved at sammenholde de forskellige indikatorer belyses, hvilken betydning hvert af disse forhold har for den enkelte kommunes placering. Analyserne viser, at rangordenen mellem kommuner ændres i en ikke ubetydelig grad, når der alene fokuseres på afslutning af kontanthjælp til beskæftigelse i stedet for både til beskæftigelse og uddannelse. Ligeså, men i mindre grad, når varigheden af et eventuelt revalideringsforløb ikke medregnes i kontanthjælpsforløbet. Resultaterne herfra

findes i tabel B4.11, hvor rangordenen for hver kommune baseret på forskellige indikatorer kan findes. Disse resultater er nærmere beskrevet i afsnit 6.3.

Forbehold ved fortolkning af resultaterne

Det er vigtigt at være opmærksom på de forskellige forbehold, der skal tages ved fortolkning af de opstillede indikatorer. De væsentligste forbehold opsummeres derfor her.

For det første er analyserne foretaget på data fra perioden 1995-99, og de enkelte kommuners vilkår og indsats (og succes hermed) kan have ændret sig siden.

For det andet er der forhold, som vi ikke har data for, der har betydning for varigheden af kontanthjælpsforløb. Derudover tages der i analyserne ikke højde for kommunernes ressourceanvendelse i form af fx bemanning, udgifter eller faglige ressourcer, ud over i den grad, at disse varierer med de inddragne karakteristika hos kontanthjælpsmodtagerne og kommunens grundvilkår. Begge disse forhold gør, at der kan være kommuner, der gør en succesfuld indsats, uden at det reflekteres i de opstillede indikatorer (og omvendt). Denne mulighed er dog væsentligt mindre end for de ukorrigerede varigheder.

Desuden er usikkerheden på de beregnede indikatorer stor, særligt for mindre kommuner (med få kontanthjælpsmodtagere). Endelig er der mange faktorer i analysen, hvor der skal tages et valg, fx med hensyn til succeskriterium for afslutning af kontanthjælp, beregning af indikatoren, og hvilke variabler der skal korrigeres for. Flere af disse valg viser sig at have indflydelse på kommunernes indbyrdes rangorden. Det understreges derfor, at de opstillede indikatorer er grove mål for succes af kommunernes indsats, der ikke bør stå alene ved sammenligning af kommuner, men kan danne grundlag for en debat eller supplerende analyser.

2 Indledning

2.1 Baggrund

Beskæftigelsen er steget betydeligt fra begyndelsen af 1990'erne frem til 2002, og den registrerede arbejdsløshed var i 2001-2002 den laveste i flere årtier. Alligevel er der fortsat et meget stort antal kontanthjælpsmodtagere, og specielt er antallet af helårsmodtagere af kontanthjælp stort set ikke faldet (Filges 2000). Der er derfor gode grunde til at se nærmere på denne gruppe offentligt forsørgede. I indeværende rapport anlægges en forholdsvis afgrænset indfaldsvinkel, nemlig beskæftigelsesindsatsen over for kontanthjælpsmodtagerne. Det skal understreges, at indeværende rapport ikke ser specifikt på, hvad der ville være bedst, endsige hvad der specifikt gøres for den enkelte kontanthjælpsmodtager. Formålet har udelukkende været at tilvejebringe information om succesen af beskæftigelsesindsatsen. En hovedårsag til at fokusere på beskæftigelsesindsatsen er, at en vellykket indsats for at få kontanthjælpsmodtagere i beskæftigelse kan bidrage til at øge arbejdsudbudet og dermed samfundets ressourcer og afhjælpe kommende års faldende arbejdsstyrke.

Omfattende analyser på landsplan af fx kontanthjælpsmodtagernes jobsøgning og problemer ud over ledighed samt af, hvilke aktiveringstyper der synes at have en effekt på kontanthjælpsmodtagernes selvforsørgelsesgrad er foretaget af Socialforskningsinstituttet (Bach 2002). På regionalt plan kan der selvfølgelig være betydelige variationer fra dette billede. Indeværende rapport forsøger netop at udnytte en sådan regional variation for dermed at videregive en viden om, hvor i landet beskæftigelsesindsatsen over for kontanthjælpsmodtagere synes at være succesfuld.

Der er flere forhold, der indikerer, at der er et potentiale for forbedringer i den kommunale indsats med hensyn til at øge beskæftigelsen blandt kontanthjælpsmodtagere. I adskillige analyser er det påvist, at fx beskæftigelsesfrekvensen, aktiveringsgraden, brugen af forskellige typer af aktiveringsinstrumenter og andelen af kontanthjælpsmodtagere, der er tilmeldt AF, varierer betydeligt på tværs af kommuner (se fx KL m.fl. 2002; DA 2001; Beskæftigelsesministeriet 2002). Forskellene mellem kommunerne afspejler selvfølgelig til en vis grad forskelle i den lokale erhvervsstruktur, ledighed og andre kommunale grundvilkår, samt forskelle i karakteristika for kontanthjælpsmodtagerne, men, fremhæves det i de fleste analyser, det synes usandsynligt at forskelle i disse grundvilkår kan forklare de store forskelle i de kommunale forvaltningers praksis endsige forskelle i, hvor stor en del af kontanthjælpsmodtagerne der kommer i arbejde i en given periode. Derudover finder Beskæftigelsesministeriet (2002), fx at der er en betydelig større variation på tværs af kommuner i aktiveringsgraden blandt AF-tilmeldte kontanthjælpsmodtagere end blandt dagpengemodtagere. Om end den kommunale beskæftigelsesindsats og AF-regionernes indsats henvender sig til forskellige grupper, tyder det på, at der er forskelle i kommunernes beskæftigelsesmæssige indsats, og dermed at beskæftigelsen potentielt kan øges.

Der er tidligere udført analyser af den kommunale indsats over for kontanthjælpsmodtagere, hvor der tages højde for forskelle i nogle af kommunernes grundvilkår. Hansen m.fl. (1993) udførte en analyse, der minder om den, der udføres i denne rapport. Her benyttes fire forskellige indikatorer for kommunernes indsats. Analyserne udføres på data fra 1989-90. Det kan nævnes, at der korrigeres for andelen af enlige kontanthjælpsmodtagere i kommunen, andelen af udlejningsboliger, den gennemsnitlige ledighedsgrad i kommunen, andelen af repræsentanter i kommunalbestyrelsen til venstre for midten samt antal bistandsklienter per fuldtidsansat i social- og sundhedsforvaltningen til rådgivning og udmåling af kontanthjælp. En styrke ved denne analyse er, at spørgeskemaoplysninger med organisationsinterne variabler inddrages for et udvalgt antal kommuner. KL m.fl. (2002) undersøgte kommunale forskelle i andelen af modtagere af langvarig kontanthjælp (dvs. personer, der modtager kontanthjælp, kommunal aktivering eller revalidering i mindst 10 måneder i 2000). I denne

analyse korrigeres for indbyggerantal, andel indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande, andel i arbejdsstyrken i alderen 25-44 år, andel med erhvervsfaglig eller videregående uddannelse, andel ledige og aktive-rede, beskæftigede per arbejdssted, andel beskæftigede uden uddannelse samt andel selvstændige. Det findes, at selv efter korrektion for forskelle i de nævnte kommunale vilkår er der en betydelig variation i andelen af modtagere af langvarig kontanthjælp kommunerne imellem.

De følgende afsnit i dette kapitel afgrænser sigtet for indeværende analyse, beskriver på hvilke punkter, den adskiller sig fra tidligere analyser, og skitserer de anvendte metoder, herunder de valg, der er foretaget.

Herefter er rapporten opdelt i følgende kapitler: Kapitel 3 indeholder en kort beskrivelse af datamaterialet med fokus på forløbsdata. I kapitel 4 beskrives forskelle mellem kommunerne i varighed og afslutning af kontanthjælpsforløb, samt i kommunernes grundvilkår og i kontanthjælpsmodtagernes karakteristika. Kapitel 5 indeholder en beskrivelse af, hvilke kommunale grundvilkår, herunder kontanthjælpsmodtagernes karakteristika, som anvendes til at korrigere den observerede varighed af kontanthjælp. I kapitlet præsenteres resultaterne fra den statistiske analyse, hvor det analyseres, hvorledes varigheden af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse afhænger af disse grundvilkår. I kapitel 6 opstilles indikatorerne for succes af kommunernes indsats (i forhold til at mindske varigheden af kontanthjælp inden afslutning til beskæftigelse (eller uddannelse)), og der foretages forskellige sammenligninger af indikatorerne på tværs af kommuner. Endelig foretages supplerende analyser, der angiver, hvor følsom resultaterne er med hensyn til ændringer i specifikationer af indikatoren. Det drejer sig bl.a. om, hvorvidt uddannelse betegnes som et succesfuldt afslutningskriterium (jf. næste afsnit), og hvorvidt varigheden af revalidering inkluderes i kontanthjælpsforløbene. Til rapporten er tilknyttet flere bilag. Dels er de meget store tabeller placeret i bilag 4. Det er også forsøgt at henlægge detaljer angående data og den statistiske model til bilag. Der findes i bilag 5 en ordliste med en kort beskrivelse af tekniske termer, der anvendes.

2.2 Succeskriterier for kommunal indsats

Hovedformålet med kommunernes indsats over for kontanthjælpsmodtagere er at hjælpe dem til at komme i beskæftigelse. For nogle kontanthjælpsmodtagere kan det være en fordel at tage en uddannelse, da det kan øge mulighederne for beskæftigelse på længere sigt. Et formål med kommunernes indsats kan derfor også være at hjælpe kontanthjælpsmodtagere i gang med en uddannelse.

Hvis en stor andel af kontanthjælpsforløbene i en kommune hurtigt afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse, kan det skyldes, at kommunen yder en effektiv indsats i form af bl.a. aktivering og rådgivning med henblik på at skaffe kontanthjælpsmodtagere beskæftigelse eller uddannelse. Det er baggrunden for, at vi i denne rapport har valgt at fokusere på to succeskriterier for kommunernes indsats på dette område:

- kort varighed af kontanthjælpsforløb, indtil de afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse,
- kort varighed af kontanthjælpsforløb, indtil de afsluttes til beskæftigelse,

hvor beskæftigelse omfatter ordinær beskæftigelse og fleksjob, og hvor uddannelse er afgrænset til ordinær uddannelse (SU-berettiget uddannelse, men hvor personer på revalidering ikke er omfattet).

Der fokuseres i størstedelen af rapporten på første succeskriterium, hvor både afslutning til beskæftigelse og uddannelse regnes for succesfuld. Andet succeskriterium (hvor afslutning til uddannelse altså ikke regnes for et succeskriterium) inddrages i supplerende analyser i kapitel 6.

En del af kontanthjælpsforløbene, der analyseres, indeholder revalideringsforløb, dvs. at revalidering som udgangspunkt er inkluderet i varigheden af kontanthjælpsforløbene. Da revalidering ofte er en meget langvarig foranstaltning, har kontanthjælpsforløb, som indeholder revalidering, ofte en lang varighed. Det indebærer, at kommuner, som ofte tilbyder revalidering, typisk vil være karakteriseret ved forholdsvis lange kontanthjælpsforløb, hvorfor de vil se ud til at være relativt mindre effektive ifølge den opstillede indikator. Man kan imidlertid argumentere for, at revalidering er en foranstaltning, som på lang sigt formentlig vil give bedre beskæftigelseschancer. Af disse grunde synes det relevant at undersøge, hvorvidt den opstillede indikator påvirkes af, at revalidering anvendes forskelligt i kom-

munerne. Der foretages derfor supplerende analyser, som præsenteres i afsnit 6.3, hvor varigheden af kontanthjælpsforløb, som indeholder revalidering, opgøres som varigheden, indtil revalideringen påbegyndes.¹ I analyserne frem til afsnit 6.3 opgøres varigheden af kontanthjælpsforløbene imidlertid som varigheden inklusive varighed af revalideringsforløb.

Det skal understreges, at den gennemsnitlige varighed af kontanthjælpsforløb, indtil de afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse i sig selv, kun er meget grove indikatorer for succesen af kommunernes indsats over for kontanthjælpsmodtagere. Selv om det er en oplagt hypotese, at en høj kvalitet i den sociale indsats vil øge andelen af kontanthjælpsforløb, der afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse og mindske varigheden af kontanthjælpsforløbene, bliver man nødt til at tage højde for, at der er meget store forskelle mellem kommunerne i kontanthjælpsmodtagernes karakteristika og kommunernes grundvilkår. Hvis en stor andel af kontanthjælpsmodtagerne i en kommune har svage forudsætninger for at komme i beskæftigelse, kan det således resultere i en lang varighed af kontanthjælpsforløbene, før de afsluttes til beskæftigelse, selv om kommunens indsats over for kontanthjælpsmodtagerne er god og effektiv. På tilsvarende måde kan ugunstige vilkår for kommunen, fx en høj arbejdsløshed i kommunen og dens nabokommuner, gøre det vanskeligt for kontanthjælpsmodtagerne at opnå arbejde. Hvis der er en lang gennemsnitlig varighed af kontanthjælpsforløbene i en kommune, før de afsluttes til beskæftigelse, kan det altså skyldes ugunstige vilkår for kommunen og/eller svage forudsætninger blandt kontanthjælpsmodtagerne i kommunen. Det behøver ikke at have noget med kommunens indsats at gøre. Endelig kan der være store forskelle mellem kommunerne i, hvor mange kontanthjælpsmodtagere der fx er berettiget til førtidspension. En berettiget afslutning til førtidspension medregnes ikke i de ovenfor opstillede kriterier som succesfuld og vil derfor give yderligere anledning til korrektion for forskelle i kontanthjælpsmodtagernes karakteristika.

2.3 **Formål**

Ud over de i afsnit 2.1 generelle formuleringer angående dette projekts formål er det mere specifikke formål at udvikle indikatorer for succesen af

kommunernes indsats over for kontanthjælpsmodtagere. Det gøres ved at korrigere de forskelle, der er mellem kommunerne i kontanthjælpsforløbenes varighed og afslutningsmåde, for forskelle i kontanthjælpsmodtagernes karakteristika og kommunernes grundvilkår. Efter en sådan korrektion kan man i langt højere grad bruge varigheden af kontanthjælpsforløb, før de afsluttes til beskæftigelse (eller uddannelse), som indikatorer for succesen af kommunernes indsats over for kontanthjælpsmodtagerne. Formålet med undersøgelsen er altså at opstille korrigerede indikatorer for varighed og afslutningsmåde for kontanthjælpsforløbene i kommunerne med henblik på derigennem at gøre de mellemkommunale sammenligninger mere præcise.

Det skal understreges, at undersøgelsens formål skal ses i et bredere perspektiv. Analysen opstiller grove mål for succesen af kommunernes indsats, som ikke bør stå alene. De kan anvendes af den enkelte kommune, som kan tage stilling til de succeskriterier, der opstilles, og de forhold, der korrigeres for, og herudfra selv få et indtryk af, om deres placering i forhold til andre kommuner burde give anledning til at se nærmere på kommunens indsats over for kontanthjælpsmodtagere. En »rangordning« af kommunerne med hensyn til de korrigerede indikatorer kan også bruges som udgangspunkt for mere grundige undersøgelser af, hvilke elementer i den sociale indsats der er mest effektive (i forhold til at få kontanthjælpsmodtagere hurtigt i beskæftigelse). For eksempel kan man i kvalitative undersøgelser sammenligne nogle af de kommuner, der synes meget effektive ud fra de opstillede indikatorer med nogle af dem, der synes mindre effektive. Sammenligningerne kan fx foretages med hensyn til, hvilke aktive-ringstilbud kommunerne tilbyder kontanthjælpsmodtagere, og hvordan de organiserer den sociale indsats. Et langsigtet overordnet formål med udviklingen af indikatorer for kommunernes indsats er altså at skaffe mere viden om, hvilke elementer i den sociale indsats der er effektive, og hvilke der ikke er. Men dette formål forfølges ikke nærmere i denne rapport.

2.4 Metode

Den metode, der anvendes, kan kort skitseres som følger. På grundlag af registerdata for samtlige personer, der har modtaget kontanthjælp på et eller andet tidspunkt i perioden 1990-1999 opstilles, et datasæt for disse per-

soners arbejdsmarkedsforløb, herunder kontanthjælps-, beskæftigelses- og uddannelsesforløb. På grundlag af dette datasæt beregnes for hver kommune den gennemsnitlige varighed, før kontanthjælpsforløbene afsluttes til beskæftigelse (eller uddannelse). Der tages i disse beregninger hensyn til, at nogle kontanthjælpsforløb er uafsluttede, også kaldet »højrecensurerede« (dvs. at de ikke er afsluttet inden for dataperioden). Kontanthjælpsforløb, der afsluttes til andre tilstande end beskæftigelse eller uddannelse, behandles i de statistiske analyser som højrecensurerede forløb.

For at analysere, på hvilken måde centrale aspekter af kontanthjælpsmodtagernes karakteristika og kommunernes vilkår påvirker varigheden og afslutningsmåden for kontanthjælpsforløbene, opstilles og estimeres en statistisk model (en varighedsmodel). Ved hjælp af denne model korrigeres de opstillede centrale indikatorer for varigheden af kontanthjælpsforløbene, før de afsluttes til beskæftigelse (eller uddannelse). De således korrigerede indikatorer (der også tager højde for, at nogle kontanthjælpsforløb er uafsluttede) vil i væsentlig højere grad afspejle kommunernes relative succes med hensyn til indsatsen over for kontanthjælpsmodtagere end de ukorrigerede.

Det skal understreges, at den ovenfor skitserede metode indebærer en række valg. Der er ikke nogen entydig måde, hvorpå man kan opstille indikatorer for succesen af kommunernes indsats på dette område.

For det *første* må man vælge nogle succeskriterier. Vi har valgt at fokusere på varigheden af kontanthjælpsforløb, før de afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse, men man kunne have valgt andre kriterier (jf. fx Hansen m.fl. 1993, der opstiller fire forskellige kriterier). Selv med en afgrænsning til få kriterier giver resultaterne ikke noget entydigt billede, da en »rangordning« af kommunerne efter hvert af de valgte kriterier vil give forskellige resultater. Til forskel fra de tidligere analyser på området (Hansen m.fl. 1993; KL m.fl. 2002), hvor der blot anvendes varighed eller simple andele uden skelen til afslutningsmåde, fokuseres her specifikt på kontanthjælpsmodtagere, der kommer i beskæftigelse eller uddannelse. Var det blot varigheden af kontanthjælpsforløb, der blev betragtet, kunne der være kommuner, der ifølge den opstillede indikator opnåede et godt resultat, men hvor kontanthjælpsmodtagerne i realiteten blot blev flyttet til andre overførselsindkomster.

For det *andet* må man træffe et valg med hensyn til, hvilken statistisk model man skal anvende til at beregne koefficienter, som kan indgå i konstruktionen af korrigerede indikatorer for de valgte kriterier. Vi har valgt at estimere en bestemt form for varighedsmodel. I forhold til de tidligere nævnte analyser på området er den her anvendte model betydeligt mere sofistikeret, og der inddrages langt flere baggrundsoplysninger, der beskriver kontanthjælpsmodtagernes karakteristika og kommunernes vilkår. Ved at estimere sammenhænge for varighed af kontanthjælp på individuelt forløbsniveau opnås endvidere en langt mere finmasket model. Derfor må det formodes, at de foretagne korrektioner er mere dækkende end tidligere.

For det *tredje* skal foretages et valg af, hvilke forklarende variabler der skal indgå i modellen. Variablerne er udvalgt på baggrund af indledende estimationer af statistiske modeller med et større antal variabler, særligt for de kommunale grundvilkår. Hvilke forklarende variabler, der er udvalgt til at indgå i analysen, er nærmere beskrevet i kapitel 4. Det er dog relevant at nævne nogle af de kommunevariabler, der har været forsøgt inddraget, men som ikke er med i de endelige analyser: Antallet af arbejdspladser i forhold til antallet af indbyggere i den erhvervsaktive alder; andelen af arbejdspladser i kommunen, der kræver kvalifikationer på højt eller mellemhøjt niveau; andelen af befolkningen, der er under uddannelse, opdelt på forskellige typer af uddannelser; andelen af indvandrere og andelen af efterkommere af indvandrere. Ved estimation af de statistiske modeller viser det sig, at effekten af kommunespecifikke karakteristika ofte har modsat fortegn end det forventede, eller at effekterne ikke er signifikante. Den manglende signifikans kan skyldes, at der ikke er så mange observationer på kommuneniveau som på individniveau (der er jo kun 275 kommuner). Set i lyset af tidligere analyser af kontanthjælpsindsatsen, hvor der er fundet betydelige sammenhænge mellem mål for omfanget af kontanthjælp og kommunale karakteristika (Hansen m.fl. 1993; KL m.fl. 2002) kan manglende sammenhænge med kommunevariabler også skyldes inddragelsen af de mange detaljerede individoplysninger, som ikke blev inddraget i de tidligere analyser. Selv om en kommunespecifik variabel kun har en mindre, og muligvis misvisende, effekt på den enkelte kontanthjælpsmodtagers chance for at komme i beskæftigelse, kan den ikke desto mindre få stor indflydelse på den kommunespecifikke indikator, vi beregner. Årsagen

hertil er, at kommunevariablerne flytter niveauet for hele kommunen, i modsætning til de individspecifikke variabler, som enkeltvis berører færre observationer. Ud fra et forsigtighedsprincip er det derfor valgt at begrænse brugen af kommunevariabler til variabler, der beskriver jobmarkedet og efterspørgslen efter arbejdskraft i kommunen og dens omegn.

For det *fjerde* må man, givet den estimerede model og de opstillede kriterier, vælge præcis, hvordan korrektionen skal foretages. Der er ikke en enkel og entydig måde at gøre dette på. Givet at vi har valgt at fokusere på varigheden af kontanthjælpsforløb indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, har vi valgt at benytte forskellen mellem den gennemsnitlige kommunale observerede og forventede varighed. Selv med dette valg er der yderligere tekniske detaljer i beregningerne, som har indflydelse på resultaterne. Dette er nærmere beskrevet i bilag 3.

For det *femte* skal man være opmærksom på, at der er en række karakteristika ved de enkelte kontanthjælpsmodtagere og ved kommunerne, som vi ikke har gode data for, og som vi derfor kun kan tage delvis højde for i analyserne. Det betyder, at den korrektion, der beregnes til de opstillede indikatorer, nødvendigvis må være mangelfuld, og at en del af den variation mellem kommunerne, der bliver tilbage efter korrektionen, vil afspejle disse uobserverede karakteristika og ikke reelle forskelle i kommunernes indsats over for kontanthjælpsmodtagerne.

For det *sjette* fokuseres der i analyserne på »outputmål«. Et givent output kan opnås ved forskellige niveauer af anvendte ressourcer i form af fx udgifter og bemanning. Forskelle i disse ressourcer korrigeres der ved den anvendte metode kun for, i den grad de varierer med de variabler, der er inddraget til beskrivelse af kommunernes og kontanthjælpsmodtagernes karakteristika. Således er målene kun i begrænset omfang et udtryk for effektiviteten af kommunernes indsats.

3 Data

I dette kapitel beskrives de forløbsdata, der er anvendt i analyserne. Først beskrives i afsnit 3.1 kort de registerdata på individniveau fra Danmarks Statistik, der er benyttet til at konstruere forløbene og individuelle karakteristika. Dernæst beskrives i afsnit 3.2 de afledte forløbsvariabler, vi har opstillet med henblik på analyserne i projektet. I afsnit 3.3 beskrives, hvilke arbejdsmarkedstilstande kontanthjælpsmodtagerne var i, før kontanthjælpsforløbet startede, og hvilke tilstande kontanthjælpsforløbene afsluttes til. Detaljer vedrørende data og variabler er beskrevet i bilag 1.

I de statistiske analyser anvendes en række variabler på kommuneniveau for at tage højde for, at kommunerne har forskellige vilkår. Disse variabler er for de flestes vedkommende hentet fra Danmarks Statistikbank. Kapitel 4 og 5 indeholder nærmere beskrivelser af, hvilke variabler, både på individ- og kommuneniveau, der specifikt inddrages i de statistiske analyser.

3.1 Grunddata

Der er etableret et datasæt, som består af et udtræk fra Socialforskningsregistret (SFR) i Danmarks Statistik samt nogle få variabler fra Statistikregistret for Arbejdsmarkedsforskning (IDA) og AKFs Indvandrerregister.² Udtrækket omfatter alle personer, der har modtaget kontanthjælp eller førtidspension på et tidspunkt i løbet af perioden 1990-1999. Det skal specielt bemærkes, at der fra bl.a. SFRs Sammenhængende Socialstatistikdel udtrækkes en række variabler, der benyttes til at bestemme månedsfordelte

arbejdsmarkedstilstande for hver person i datasættet, og disse samles til sammenhængende arbejdsmarkedsforløb med oplysninger om arbejdsmarkedstilstand, varighed, tilstand i foregående og efterfølgende forløb mv. (jf. nedenfor).

For alle personer i datasættet er udtrukket oplysninger for samtlige 10 år (eller for de år inden for 10-års-perioden, hvor personerne findes i registre).³ Det giver mulighed for at følge kontanthjælpsmodtagerne ikke blot i den periode, hvor de modtager kontanthjælp, men også før og efter kontanthjælpsperioden. Herved kan bl.a. analyseres forudgående og efterfølgende beskæftigelses- og ledighedsforløb. Dette udnyttes til at identificere, om kontanthjælpsforløbet afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse eller en anden tilstand, og til at opstille forklarende variabler, som benyttes i de statistiske analyser.

3.2 **Bestemmelse af månedsfordelte arbejdsmarkedstilstande og -forløb**

For hver enkelt person i datasættet opstilles månedsfordelte arbejdsmarkedstilstande og sammenhængende arbejdsmarkedsforløb (spells). Dette er beskrevet nærmere i bilag 1.

Data giver oplysninger om et stort antal detaljerede tilstande, der efterfølgende aggregeres til nogle få overordnede tilstande. I analyserne tages udgangspunkt i følgende overordnede tilstande:

- Kontanthjælp inkl. kommunal aktivering (herunder også jobtræning og støttet beskæftigelse)
- Beskæftigelse
- Førtidspension
- Arbejdsløshedsdagpenge inkl. AF-aktivering (herunder jobtræning og støttet beskæftigelse)
- Sygedagpenge
- Uddannelse
- Andet, herunder uden for arbejdsstyrken inkl. pension og orlov
- Kontanthjælp for personer, der er flyttet fra en anden kommune i løbet af kontanthjælpsforløbet.

Den sidste tilstand defineres, fordi projektets fokus er kommunale forskelle i kontanthjælpsforløb. På den baggrund er det relevant at betragte et kontanthjælpsforløb, der starter i én kommune og slutter i en anden, som to forskellige forløb. Det vil altså sige, at et kontanthjælpsforløb i en given kommune kan afsluttes til et kontanthjælpsforløb i en anden kommune.

Det skal bemærkes, at tilstanden kontanthjælp omfatter både modtagelse af kontanthjælp, revalidering og kommunal aktivering (herunder støttet beskæftigelse i form af jobtræning, individuel jobtræning, frivilligt ulønnet arbejde og igangsætterydelse). Det skal ligeledes bemærkes, at uddannelse alene omfatter ordinær uddannelse (SU-berettiget), og at beskæftigelse alene omfatter ordinær beskæftigelse samt (for året 1999) fleksjob. Baggrunden for, at fleksjob inkluderes, er, at der normalt ikke er tale om midlertidige job, men varige job for personer med varigt nedsat arbejdsevne. Flexjob blev dog først indført i 1999, og meget få personer overgik fra kontanthjælp til fleksjob i 1999 (som er det sidste år i datasættet). Det ville derfor ikke ændre resultaterne af analyserne, hvis tilstanden beskæftigelse ikke inkluderede fleksjob.

For hver person dannes – ud fra de overordnede tilstande for hver måned – sammenhængende arbejdsmarkedsforløb, som er karakteriseret ved en given tilstand (fx kontanthjælp), varigheden (dvs. den tid, personen har været i tilstanden, fx den tid, han har modtaget kontanthjælp) og hvordan forløbet afsluttes (fx til beskæftigelse).

3.3 **Kontanthjælpsforløbene fordelt på tidligere og efterfølgende tilstand**

Datamaterialet er som nævnt opstillet for perioden 1990 til 1999. Alle analyser er imidlertid afgrænset til kontanthjælpsforløb, der påbegyndes i årene 1995 til 1999, som det beskrives i næste kapitel. I det følgende er det derfor forløb i denne periode, der fokuseres på. I perioden fra 1995 til 1999 er der i alt 542.669 kontanthjælpsforløb. Fjernes observationer med manglende oplysninger om de forklarende variabler, der benyttes i analysen, haves 520.261 kontanthjælpsforløb. Det er valgt at få alle forløb frem til 1999

med for at øge antallet af observationer og for at mindske den usikkerhed, der ligger i at udtale sig om kommunale forskelle baseret på få år.

Tabel 3.1 beskriver, hvilke tilstande kontanthjælpsmodtagerne kommer fra. Det ses, at 37% har været i beskæftigelse eller haft et fleksjob, inden de påbegynder et kontanthjælpsforløb. 13,7% har været i et uddannelsesforløb, 8,7% har været på kontanthjælp i en anden kommune, og 11,1% har været på dagpenge. Næsten 27% kommer fra tilstanden »øvrige«, der er en stor restgruppe med forløb uden for arbejdsstyrken, i folkeskole, orlov m.m.

Tabel 3.1 Kontanthjælpsforløb, der påbegyndes i perioden 1995-99 fordelt på tidligere tilstand

Tilstand før kontanthjælp	Antal	Procent
Beskæftigelse el. fleksjob	201.439	37,1
A-dagpenge	60.030	11,1
Sygedagpenge	13.165	2,4
Uddannelse	74.269	13,7
Flyttet fra anden kommune	48.092	8,7
Øvrige	145.674	26,9
I alt	542.669	100,0

Tabel 3.2 viser fordelingen på afslutningsmåder. Det ses, at lidt over 8% af de forløb, der påbegyndes, ikke afsluttes i perioden. Heraf er næsten 3/4 påbegyndt i 1999. Dette har imidlertid ingen betydning, da den statistiske metode tager højde for, at der forekommer uafsluttede forløb (som kaldes højrecensurerede). Omkring 40% afsluttes til beskæftigelse, 12% til uddannelse, og 1,8% afsluttes til førtidspension. Endvidere fortsætter 5,2% af kontanthjælpsforløbene i en anden kommune.⁴ Kun 19% flytter til øvrige tilstande, mod 27%, der kom fra denne tilstand til kontanthjælp. Årsagen til denne forskel er formentlig, at denne tilstand inkluderer personer, der kommer fra folkeskolen. Disse indgår dog i sagens natur hovedsageligt i forløb fra skole til kontanthjælp, og i langt mindre grad i den omvendte transition.

Tabel 3.2 Kontanthjælpsforløb, der påbegyndes i perioden 1995-99 fordelt på afslutningsmåder

Tilstand efter kontanthjælp	Antal	Procent
Ej afsluttet	45.590	8,4
Beskæftigelse el. fleksjob	212.500	39,2
Førtidspension	9.756	1,8
A-dagpenge	61.607	11,4
Sygedagpenge	15.821	2,9
Uddannelse	64.553	11,9
Flyttet til anden kommune	28.067	5,2
Øvrige	104.775	19,3
I alt	542.669	100,0

Det er vigtigt at være opmærksom på, at udgangspunktet for analyserne er *kontanthjælpsforløb* og *ikke* kontanthjælpsmodtagere. Nogle kontanthjælpsmodtagere kan have flere kontanthjælpsforløb inden for et år (og inden for den betragtede periode), mens andre kun har ét kontanthjælpsforløb, som måske strækker sig over flere år. Det har betydning, når vi opgør de gennemsnitlige karakteristika ved kontanthjælpsforløbene i kommunerne, idet data for den første gruppe af kontanthjælpsmodtagere vil veje tungere end data for den anden gruppe. Når vi ser på kontanthjælpsforløb, der påbegyndtes i perioden 1995-1999, var der i alt 321.723 personer, der havde et eller flere kontanthjælpsforløb. I gennemsnit havde hver af disse personer lidt over halvandet kontanthjælpsforløb. Fordelingen af antal kontanthjælpsforløb pr. individ fremgår af tabel 3.3. Det ses, at 61% havde ét kontanthjælpsforløb, 24,1% havde 2 forløb, 9,4% havde 3 forløb osv. Under en procent havde mere end 5 kontanthjælpsforløb.

Tabel 3.3 Fordelingen af antallet af kontanthjælpsforløb pr. individ, 1995-1999

Antal	Frekvens	Pct
1	196.623	61,12
2	77.595	24,12
3	30.152	9,37
4	11.442	3,56
5	3.982	1,24
6	1.403	0,44
7	374	0,12
8	111	0,03
9	28	0,01
10	9	0
11	1	0
12	2	0
13	1	0

4 Forskelle mellem kommuner

Formålet med dette kapitel er at beskrive forskelle mellem kommuner med hensyn til, hvor mange kontanthjælpsmodtagere der opnår beskæftigelse eller kommer i uddannelse og varigheden af disse forløb. De kommunale forskelle i kontanthjælpsforløb, der beskrives i dette kapitel, er simple deskriptive analyser, som ikke tager højde for, at der er store kommunale forskelle i kontanthjælpsmodtagernes karakteristika og kommunernes generelle vilkår. At der er sådanne forskelle belyses ligeledes deskriptivt. Statistiske analyser af varigheden af kontanthjælpsforløb indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, som tager højde for disse forskelle, beskrives i kapitel 5 og 6.

Som beskrevet i kapitel 3 omfatter det benyttede datamateriale alle personer, der har modtaget kontanthjælp i perioden 1990-1999, men alle analyser i dette og de følgende kapitler er afgrænset til kontanthjælpsforløb, der påbegyndes i 1995 eller senere. Denne afgrænsning er valgt, fordi der blev gennemført en større omlægning af aktiveringssystemet i forbindelse med arbejdsmarkedsreformen i 1994. Det har derfor særlig interesse at analysere kommunale forskelle i kontanthjælpsforløbenes varighed og afslutningsmåde, efter at denne reform trådte i kraft. Desuden er det hensigten at muliggøre analyser af, i hvilket omfang disse kommunale forskelle har sammenhæng med forskelle i kommunernes aktiveringsindsats i efterfølgende projekter, og data herfor findes først fra og med 1995.

4.1 Kommuneforskelle i kontanthjælpsforløbs varighed og afslutning

Tabel 4.1 viser deskriptiv statistik på kommuneniveau for andelen af kontanthjælpsforløbene, der i gennemsnit afsluttes til henholdsvis beskæftigelse og beskæftigelse eller uddannelse. Landsgennemsnittene i tredje kolonne i denne tabel er beregnet som et uvægtet gennemsnit over andelen for de 275 kommuner.

Tabel 4.1 Kommunale andele af kontanthjælpsforløb, der afsluttes til henholdsvis beskæftigelse og beskæftigelse eller uddannelse, procenter

Afslutning	Antal	Gennemsnit	Spredning	Minimum	Maksimum
Beskæftigelse	275	40	5	20	55
Beskæftigelse eller uddannelse	275	51	6	30	68

Det fremgår af tabellen, at andelen af kontanthjælpsforløb, der er afsluttet til beskæftigelse i danske kommuner, er 40%. Det svarer nogenlunde til den individuelle andel på 39,2% præsenteret i tabel 3.2. Tilsvarende afsluttes 51% til beskæftigelse eller uddannelse. Det er i denne forbindelse vigtigt at understrege, som det blev nævnt i forrige kapitel, at en del af kontanthjælpsforløbene er uafsluttede (dvs. at de ikke er afsluttet ultimo 1999, som er sidste år i datasættet, eller at de pågældende personer er døde eller emigrerede i dataperioden, hvorved de ikke længere er med i datasættet). De andele af kontanthjælpsforløbene, der afsluttes til beskæftigelse (eller uddannelse), ville således være større end angivet i tabel 4.1, hvis andelen blev beregnet alene i forhold til de forløb, der afsluttes i dataperioden. Forskellene mellem kommunerne er i tabel 4.1 belyst ved spredning og ved angivelse af minimum og maksimum. Det fremgår af tabellen, at der er store forskelle mellem kommunerne. Andelen af kontanthjælpsforløb, der afsluttes til beskæftigelse, er således kun 20% i den kommune, hvor andelen er mindst, mens 55% af kontanthjælpsforløbene afsluttes til beskæftigelse i den kommune, hvor andelen er størst. Det skal ses i forhold til, at spredningen mellem kommuner kun er 5%, hvorfor forskellen på 25 procentpoint mellem top og bund er statistisk signifikant. Tilsvarende ses, at andelen

af kontanthjælpsforløb, der afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse, varierer mellem 30% og 68%.

Tabel 4.2 belyser kommunale forskelle i den gennemsnitlige varighed af de kontanthjælpsforløb, der afsluttes til henholdsvis beskæftigelse og beskæftigelse eller uddannelse. Som nævnt ovenfor er det et problem, at »den observerede gennemsnitlige varighed« i hver kommune ikke umiddelbart kan observeres, da en del af kontanthjælpsforløbene er uafsluttede (højrecensurerede). For disse forløb kender vi ikke varigheden; vi ved kun, at de har en varighed, som mindst er lig med længden af intervallet fra starttidspunktet til tidspunktet for højrecensurering. Derfor beregnes for hver kommune såkaldte Kaplan-Meier-estimer, som tager højde for højrecensurering. Kaplan-Meier-estimatoren er nærmere beskrevet i bilag 3. Ud fra Kaplan-Meier-estimerne kan for hver kommune beregnes »den gennemsnitlige observerede varighed«, der samtidig indgår i beregning af en indikator for kommunernes indsats, se kapitel 6. For afslutning til beskæftigelse eller uddannelse kan varigheden aflæses for hver kommune i tabel B4.6 i bilag 4. Vi vender tilbage til disse og tabel B4.6 i kapitel 6.

Landsgennemsnittene i den tredje kolonne af tabel 4.2 er beregnet som uvægtede gennemsnit over de gennemsnitlige varigheder for hver af de 275 kommuner. Landsgennemsnittene er henholdsvis 17,4 og 14,3 måned for afslutning til beskæftigelse eller uddannelse og afslutning til beskæftigelse alene. For afslutning til beskæftigelse og uddannelse varierer den gennemsnitlige kommunale varighed mellem 9,4 måned i den kommune, hvor den gennemsnitlige varighed er kortest, til 22,8 måned i den kommune, hvor varigheden er længst.

Tabel 4.2 Kommunal varighed (i måneder) af kontanthjælpsforløb, der afsluttes til henholdsvis beskæftigelse og beskæftigelse eller uddannelse

Afslutning	N	Gennemsnit	Spredning	Minimum	Maksimum
Beskæftigelse	275	17,4	2,2	11,9	26,7
Beskæftigelse eller uddannelse	275	14,3	2,1	9,4	22,8

Bem.: Beregnet på baggrund af Kaplan-Meier-estimer, der tager højde for højrecensurering.

Der er en tæt sammenhæng på tværs af kommunerne mellem andelen af kontanthjælpsforløb, der afsluttes til beskæftigelse, og andelen, der afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse, og det samme gælder for varighederne af de to typer af forløb (for andelen er korrelationskoefficienten lige godt 0,9, mens korrelationen er 0,96 for varighederne). Det udelukker dog ikke, at det kan have stor betydning for enkelte kommuners placering i »rangordningen« bestemt af indikatorerne, om uddannelse medtages som succesfuld afslutning eller ej, som vi senere skal se.

I den resterende del af dette afsnit beskrives, hvilke kommuner der især skiller sig ud med hensyn til varigheden af kontanthjælpsforløb, der afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse. Det skal understreges, at det er de observerede varigheder (korrigeret for højrecensurering), der her anvendes. Da disse, som nævnt tidligere, kan afspejle en lang række faktorer, som kommunerne ikke har indflydelse på, skal de ikke tages som udtryk for kommunernes indsats. Kommunernes indbyrdes placering kan se helt anderledes ud efter korrektion for forskelle i kommunernes generelle vilkår og kontanthjælpsmodtagernes karakteristika, som vi skal se i kapitel 5 og 6.

I dette afsnit vises 10 kommuner, hvor den observerede varighed af kontanthjælpsforløb indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse er meget lang, og 10 kommuner, hvor varigheden er kort. Det viser sig, at mange mindre kommuner har tendens til enten at have meget kort eller meget lang gennemsnitlig varighed af kontanthjælp. En af grundene hertil er, at den statistiske usikkerhed er større for kommuner med færre kontanthjælpsforløb. Antallet af kontanthjælpsforløb for hver kommune kan ses i tabel B4.6 i bilag 4. Det varierer fra 116 for Læsø kommune til 76.127 for Københavns Kommune. Der er en tæt sammenhæng mellem antal forløb og antal indbyggere i kommunen. I gennemsnit er der 1.892 forløb per kommune. Det dækker over en meget skæv fordeling på tværs af kommuner. Således har halvdelen af kommunerne færre end 758 forløb, og tre fjerdedele har under 1.500 forløb.

For bedre at få et indtryk af, hvor varigheden af kontanthjælp er kort, og hvor den er lang, er udvalgt de 10 kommuner med den længste henholdsvis korteste gennemsnitlige estimerede varighed (i måneder) af kon-

tanthjælpsforløb, som afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse, blandt kommuner med mere end 15.000 indbyggere. De ses i tabel 4.3.

Tabel 4.3 Kommuner med korteste og længste gennemsnitlige varighed (i måneder) af kontanthjælpsforløb, der afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse, blandt kommuner med mere end 15.000 indbyggere. Ikke korrigeret

Kommune	Kortest varighed	Forløb	Kommune	Længst varighed	Forløb
Allerød	10,8	1336	Nakskov	22,8	2454
Birkerød	11,0	1285	Nyborg	19,6	2488
Solrød	11,3	1249	Grenå	18,3	2092
Hørsholm	11,5	1205	Nykøbing F.	17,9	3070
Søllerød	11,6	1691	Brøndby	17,8	5262
Farum	11,6	1701	Kalundborg	17,7	1563
Middelfart	12,0	1550	Rønne	17,3	1927
Værløse	12,2	957	Morsø	17,0	1315
Grindsted	12,2	1365	Karlebo	16,6	2394
Silkeborg	12,3	5601	Slagelse	16,5	4998

Allerød er den kommune, blandt de med flere end 15.000 indbyggere, hvor varigheden er kortest. I Allerød går en kontanthjælpsmodtager i gennemsnit 10,8 måneder på kontanthjælp, inden vedkommende finder beskæftigelse eller kommer i uddannelse. Det skal nævnes, at i 8 kommuner med færre end 15.000 indbyggere er varigheden kortere end i Allerød. Den korteste er i Ledøje-Smørum, hvor varigheden er 9,4 måneder. Tilsvarende er der 42 kommuner blandt alle landets kommuner, der har kortere observeret varighed end nummer 10 på listen, Silkeborg. Det er karakteristisk at blandt de 10 større kommuner med kortest varighed, præsenteret i tabel 4.3, er 7 af kommunerne fra velhavende områder i hovedstadsområdet. De tre andre større kommuner, hvor varigheden er kort, er Middelfart i Fyns Amt, Silkeborg i Århus Amt og Grindsted i Ribe Amt. Middelfart og Grindsted er kommuner med en forholdsvis lav ledighed, med Middelfart beliggende i det driftige trekantsområde sammen med Kolding og Fredericia.

Ses på de 10 kommuner af de større kommuner, hvor varigheden er længst, er denne liste lige så lidt overraskende som toppen, med kommuner fra områder som Lolland og Falster, Vestsjælland, Vestegnen af Køben-

havn, Bornholm og Fyn. Varigheden er længst i Nakskov Kommune, hvilket også gælder på landsplan. For at give et indtryk af, hvor lang varigheden for disse kommuner er på landsplan, skal nævnes, at 33 kommuner på landsplan har længere varighed end nummer 10 på listen, Slagelse. Alle de 10 viste kommuner er kommuner med et lavt indtægtsgrundlag, måske med undtagelse af Karlebo Kommune og til dels Kalundborg, og med ledighedsprocenter, der ligger et stykke over niveauet for kommunerne i toppen. I Nyborg, Karlebo og Morsø er ledigheden dog under landsgennemsnittet i 1995.

4.2 **Forskelle i karakteristika for kommuner og kontanthjælpsmodtagere**

I den resterende del af dette kapitel ses nærmere på variationen i baggrundskarakteristika for kommunerne. I det følgende kapitel præsenteres resultater fra estimationer af en statistisk model, hvor betydningen af disse forskelle inddrages med henblik på at forklare en del af variationen over kommuner i kontanthjælpsforløbenes afslutning og varighed.

De baggrundskarakteristika vedrørende kommuner og kontanthjælpsmodtagere, der beskrives i dette afsnit, svarer til de forklarende variabler, der indgår i den statistiske model i kapitel 5. Som nævnt i kapitel 2 er disse variabler udvalgt på baggrund af indledende estimationer af statistiske modeller med et større antal variabler.

Kommunale vilkår

Ud fra et forsigtighedsprincip er det som tidligere nævnt valgt at begrænse brugen af kommunevariabler til variabler, der beskriver jobmarkedet og efterspørgslen efter arbejdskraft i kommunen og omegn. Til belysning af disse forhold er valgt ledighedsprocenten i kommunens pendlingsopland samt erhvervsstrukturen i kommunen og i kommunens pendlingsopland.⁵ Der anvendes i alt 86 forklarende variabler, som kan opdeles på tre grupper: 13 variabler, der beskriver kommunernes generelle vilkår, 51 individspecifikke variabler samt 22 variabler, der beskriver forløbets startår samt tidligere forløb. I bilag 2 findes en oversigt over definitionen af hver enkelt variabel.

Variablernes gennemsnit og variation over kommuner er vist i tabel B4.1, som for overskuelighedens skyld er placeret i bilag 4 (hvor også andre store tabeller er placeret).

Ledighedsprocenten i pendlingsområdet varierer meget, fra 4,5 til 20,5%. Den lokale erhvervsstruktur er opgjort på brancheniveau for både kommunen og pendlingsområdet. Disse varierer også betydeligt, hvor fx andelen af kommunale job i industrien varierer fra 3,3% til 77,2% på tværs af kommuner.

Sammensætningen af kontanthjælpsmodtagere

Tabel B4.1 viser, at sammensætningen af kontanthjælpsmodtagere varierer betydeligt fra kommune til kommune. For en nærmere beskrivelse af disse variabler henvises til afsnit 5.3 og bilag 2. I gennemsnitskommunen er godt halvdelen af kontanthjælpsforløbene karakteriseret ved, at modtagerne er mellem 18 og 25 år, og andelen varierer fra cirka en tredjedel til to tredjedele. Som nævnt tidligere er gennemsnittene for de forskellige variabler beregnet i forhold til forløbene uanset disses varighed, og uanset at nogle personer har flere forløb. Det gennemsnitlige niveau for kontanthjælpsmodtagernes uddannelse varierer ligeledes betydeligt mellem kommuner. Fx varierer andelen af forløbene, hvor modtageren kun har en grunduddannelse, fra 43,8% til 79,5%. Endvidere er der betydelige forskelle i kontanthjælpsmodtagernes etnicitet i de forskellige kommuner, fx er der op til 20,3% af kontanthjælpsforløbene i en kommune, hvor modtagerne er fra Bosnien-Hercegovina, der er op til 28,3% af forløbene, hvor modtageren er fra et potentielt flygtningeland, mens der i andre kommuner ingen er. Hvorvidt en person er en potentiel flygtning, er vurderet ud fra en kombination af ankomstår og oprindelsesland, se tabel B2.2 i bilag 2. Den gennemsnitlige andel af kontanthjælpsforløb i kommunerne, hvor modtageren modtager flere end 20 lægeydelser om året, varierer fra 3,2% til 16,9%, hvilket kan ses som en indikator for, at der er en stor variation i andelen af kontanthjælpsmodtagere, der har problemer ud over ledighed.

Endelig er der betydelige kommunale forskelle i det gennemsnitlige antal ledigheds-, kontanthjælps- og sygedagpengeforløb, som kontanthjælpsmodtagerne har været igennem og disses varighed (den samlede varighed af kontanthjælpsmodtagernes tidligere kontanthjælpsforløb inden

for de sidste tre år varierer fx fra cirka 5 til 10,5 måneder, og andelen af forløbene, der påbegyndes i 1995 i modsætning til senere, varierer fra 14,1% til 37,9%).

5 En statistisk model for kontanthjælpsforløbs varighed

I dette kapitel beskrives resultaterne fra den statistiske analyse. Formålet med den statistiske analyse er at belyse, på hvilken måde forskellige karakteristika vedrørende kontanthjælpsmodtagerne og deres bopælskommune påvirker varigheden af kontanthjælpsforløbene og den måde, de afsluttes på. Dette er interessant, eftersom det i kapitel 4 blev illustreret, at der er store forskelle mellem kommunerne i kontanthjælpsforløbenes varighed og afslutningsmåde, og da der samtidig er store kommunale forskelle i kontanthjælpsmodtagernes gennemsnitlige karakteristika og kommunernes generelle vilkår.

Variationen i kommunernes forudsætninger kan muligvis forklare en stor del af forskellene i kontanthjælpsforløbene. I hvor høj grad det er tilfældet, søges nærmere belyst i kapitel 6, hvor resultaterne fra dette kapitel benyttes til at opstille korrigerede indikatorer for, hvordan kontanthjælpsforløbene afsluttes i de enkelte kommuner.

Kapitlet er opdelt som følger: i afsnit 5.1 beskrives den statistiske model for sandsynligheden for at afslutte kontanthjælpsforløb. I afsnit 5.2 beskrives, hvordan sandsynligheden for at afslutte et kontanthjælpsforløb afhænger af, hvor lang tid det har varet. Afsnit 5.3 indeholder en beskrivelse af de forklarende variabler i modellen, og i afsnit 5.4 beskrives resultaterne fra den statistiske model af kontanthjælpsforløbenes varighed.

5.1 Varighedsmodel

Den varighedsmodel, der estimeres, er en statistisk model for sandsynligheden for afslutning af kontanthjælpsforløb til beskæftigelse eller uddannelse. Den grundlæggende dataenhed i modellen er *forløb*, i vores tilfælde kontanthjælpsforløb. Et forløb er først og fremmest kendetegnet ved den tilstand, personen er i under forløbet, forløbets varighed og hvordan det afsluttes. Det kan fx være et kontanthjælpsforløb, der efter et år afsluttes til beskæftigelse. Et centralt begreb i modellen er *afgangsrate*. Afgangsraten på et givet tidspunkt er sandsynligheden for at afslutte forløbet til beskæftigelse eller uddannelse inden for en kort periode efter dette tidspunkt, givet at forløbet ikke allerede er afsluttet.

I modellen afhænger afgangsrate dels af varigheden af forløbet, dels af værdierne af en række forklarende variabler vedrørende bopælskommunens karakteristika og den enkelte kontanthjælpsmodtagers karakteristika. De forklarende variabler beskrives nedenfor. Modellen er nærmere beskrevet i bilag 3.

Der estimeres separate modeller for mænd og kvinder, da tidligere undersøgelser har vist, at arbejdsmarkedsadfærden er forskellig for de to køn på en række centrale punkter.

5.2 Afgangsratens afhængighed af varigheden

Modellens varighedsafhængighed, dvs. hvorledes afgangsrate varierer med varigheden af kontanthjælpsforløbet, er en central del af modellen. Hvis fx afgangsrate efter et halvt års kontanthjælp falder til halvdelen af niveauet efter en måned, viser det, at personer, der har været på kontanthjælp i et halvt år, forlader kontanthjælpssystemet halvt så hurtigt som de, der forlod det efter en måned. Herved beskrives altså en dynamik, der adskiller varighedsmodellerne fra fx analyser af typen, der fokuserer på andelen af modtagere af langvarig kontanthjælp. Varighedsafhængigheden specificeres i modellen ved at vælge tidspunkter, hvor afgangsrate kan skifte niveau. I estimationerne er disse tidspunkter valgt til hver måned inden for det første halve år, derefter de i tabel 5.1 angivne intervaller af forskellig

længde, afspejlende det faldende antal observationer med de givne varigheder.

Tabel 5.1 angiver antallet af forløb, der afsluttes i de valgte inddelinger af varigheden. 276.140 kontanthjælpsforløb med mandlige modtagere starter i perioden 1995-99, og 244.121 forløb med kvindelige modtagere. Det ses, at 40.127 forløb (14,5%) med mandlige modtagere og 32.588 forløb (13,3%) med kvindelige modtagere kun varer en måned. Der er 52.063 forløb, der varer mere end et år for mænd, og 55.614 for kvinder. 40.127 af de 276.140 kontanthjælpsforløb, hvor modtageren er en mand, afsluttes til beskæftigelse eller en uddannelse inden for en måned. Det tilsvarende tal er 32.588 for kvinder. Det kan oplyses, hvilket ikke kan ses af tabellen, at under 1000 forløb af de forløb, der påbegyndes i 1995, ikke er afsluttet efter fire års varighed (dvs. ved udgangen af 1999).

Tabel 5.1 Antal kontanthjælpsforløb med given varighed samt antal forløb, der afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse i givne intervaller for varigheden af kontanthjælpsforløbet, 1995-99

Intervalsstartpunkt (måneder)	Antal kontanthjælpsforløb efter x måneder	Afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse	Antal kontanthjælpsforløb efter x måneder	Afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse
x	Mænd		Kvinder	
0	276.140	40.127	244.121	32.588
1	212.857	21.375	192.247	17.107
2	176.710	16.185	162.287	12.032
3	149.100	11.617	139.804	8.843
4	128.076	8.762	121.992	6.366
5	111.829	6.783	108.391	5.169
6	98.944	14.897	97.641	12.216
9	70.212	8.725	72.726	7.811
12	52.063	9.473	55.614	9.038
18	31.190	4.716	35.000	4.477
24	18.959	2.631	22.823	2.982
30	11.363	2.027	14.250	2.297
40	4.207	868	5.638	1.232
50	543	53	674	56

5.3 **Forklarende variabler**

Tabel B4.2 (placeret i bilag 4) indeholder gennemsnit og variation for de forklarende variabler knyttet til kontanthjælpsforløb for mænd. Denne tabel er atter for overskuelighedens skyld placeret i bilag 4. Variablerne i tabel B4.2 er de samme som i tabel B4.1. Men tabel B4.1 var konstrueret til at belyse variablernes variation over kommuner. Derfor var gennemsnittet for variablerne dér det uvægtede gennemsnit af gennemsnittene for de 275 kommuner, og standardafvigelse, minimum og maksimum for variablerne var standardafvigelse, minimum og maksimum af kommunegennemsnittene. Tabel B4.2 derimod beskriver variationen over kontanthjælpsforløb. Det vil sige, at gennemsnittene og standardafvigelser i tabellen er beregnet på forløbsniveau, ligesom minimum og maksimum betegner minimum og maksimum over de individuelle forløb. Derfor er variationen i de individuelle og forløbsspecifikke variabler væsentlig større i tabel B4.2 end i tabel B4.1.

I den estimerede model er som forklarende variabler anvendt individspecifikke variabler i året før startåret for kontanthjælpsforløbet og kommunevariabler i startåret for forløbet. Grunden til, at det er oplysninger før startåret, der anvendes, er, at deres værdi (i hvert fald for nogle af variablernes vedkommende) ellers principielt kunne påvirkes af kontanthjælpsforløbet.

Kontanthjælpsmodtagernes karakteristika

Blandt de forklarende variabler, der medtages i modellen for varigheden af kontanthjælpsforløb, er ud over de i kapitel 4 nævnte kommunevariabler for ledighed og erhvervsstruktur, medtaget en lang række variabler, der beskriver væsentlige karakteristika ved kontanthjælpsmodtagerne. Disse inkluderer:

- alder
- uddannelse
- erhvervs erfaring (målt i antal år)
- timeløn i forrige job
- enlig
- antal børn og om disse er under 6 år
- medlem af arbejdsløshedskasse

- indvandrerstatus opdelt på Norden, Vesten og andre lande og opholdstid i DK
- oprindelsesland fra et af de 12 hyppigst forekommende ikke-danske lande blandt kontanthjælpsmodtagere
- fra potentielt flygtningeland
- antal ydelser modtaget fra sygesikringen

Det er alle variabler, der har vist sig at have stor betydning for beskæftigelseschancerne. Opholdstiden i Danmark er inddraget separat for indvandrede fra Norden, resten af Vesten og den resterende del af verden. De tolv nationaliteter, foruden danskere, der optræder hyppigst blandt kontanthjælpsmodtagerne, er inddraget separat. Disse er alle fra ikke-vestlige lande. Antallet af lægeydelser, som kontanthjælpsmodtagerne modtager i løbet af et år, er medtaget for bl.a. at belyse problemer, kontanthjælpsmodtagerne måtte have ud over ledighed. Lægeydelser dækker over almen lægehjælp såsom konsultationer og telefonrådgivning, ydelser, hvori indgår kontakt mellem læger og kommunernes social- og sundhedsforvaltning, og udskrivning af attester for sindslidende og i forbindelse med indlæggelse på et nervesanatorium eller en alkoholklinik.

Tidligere arbejdsmarkedstilstand

Den sidste type af variabler, der er medtaget til at forklare varigheden af kontanthjælp, vedrører kontanthjælpsmodtagernes tidligere arbejdsmarkedstilstande. Den samlede varighed og hyppigheden af forløb med kontanthjælp eller på dagpenge i årene forud for kontanthjælpsforløbets start inddrages for at beskrive omfanget af tidligere ledighed. Derudover inddrages varighed og hyppighed af tidligere forløb på sygedagpenge, hvilket kan bidrage til yderligere at belyse forhold, der kan give problemer for at opretholde et arbejde. Endelig inddrages typen og varigheden af det forløb, der gik umiddelbart forud for kontanthjælpsforløbet (jf. de overordnede tilstande oplistet i afsnit 3.2). Det må forventes at være variabler, som har stor betydning i analysen. For eksempel må det forventes, at en kontanthjælpsmodtager, som umiddelbart før kontanthjælpsforløbets start var i beskæftigelse, har større chancer for hurtigt at komme i beskæftigelse igen end en kontanthjælpsmodtager, der kommer fra en tilstand som dagpenge-

modtager. Tilsvarende kan varigheden af fx et forudgående beskæftigelsesforløb have betydning for chancerne for hurtigt at komme i beskæftigelse igen, og personer, som i de foregående år har haft en lang varighed af forløb med kontanthjælp, dagpenge og sygedagpenge, må forventes at have relativt svært ved hurtigt at finde beskæftigelse.

Variablerne for tidligere tilstand på arbejdsmarkedet er endvidere nyttige at inddrage, fordi analyserne ikke tager højde for varighed af efterfølgende beskæftigelse. Således kan der forekomme kommuner, hvor den gennemsnitlige varighed indtil beskæftigelse er meget kort, men hvor det modsvares af hyppigere bevægelser mellem offentlig forsørgelse og beskæftigelse. Det ville kunne føre til, at kommuner med kort varighed af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse (altså »gode« kommuner, ifølge den opstillede indikator) ville være kommuner med relativ lav selvforsørgelsesgrad. Såfremt mobiliteten på arbejdsmarkedet er forholdsvist konstant over tid inden for den enkelte kommune (korrigeret for konjunkturudsving), giver disse forløbsspecifikke variabler en robusthed mod sådanne scenarier.

Mandlige kontanthjælpsmodtageres karakteristika

Tabel B4.2 viser, at så meget som 45,8% af kontanthjælpsforløbene for mænd er karakteriseret ved, at kontanthjælpsmodtageren er yngre end 25 år, og lidt over to tredjedele ved, at modtageren er enlig. Hvis kontanthjælpsmodtagerne har været ansat i november måned i året før kontanthjælpsforløbets start, er beregnet en timeløn i dette job. For 32,2% af kontanthjælpsforløbene er denne oplysning ikke tilgængelig.⁶ 35% af kontanthjælpsforløbene er karakteriseret ved, at kontanthjælpsmodtageren har en uddannelse ud over grundskolen (som er referencekategori for uddannelsesvariable), og 15,5% ved, at modtageren har børn under 7 år. For godt 10% af kontanthjælpsforløbene kommer kontanthjælpsmodtageren fra et potentielt flygtningeland. En række nationaliteter er som nævnt beskrevet specifikt, fx er der for 3% af kontanthjælpsforløbene tale om en kontanthjælpsmodtager fra Bosnien-Hercegovina, og for 1,9% vedkommende tale om modtagere fra Tyrkiet. Det ses endvidere, at 3,4% af kontanthjælpsforløbene er karakteriseret ved, at modtagerne er fra Vesten (eksklusive de nordiske lande) og har været her i mindst 3 år. Knap 20% af de mandlige

kontanthjælpsmodtagere har modtaget 5-9 lægeydelser i løbet af året før, kontanthjælpsforløbet påbegyndtes.

Den gennemsnitlige varighed af perioder på sygedagpenge i de tre år, der går forud for kontanthjælpsforløbets start, er på 1,2 måneder, og i gennemsnit har hver anden haft en sygedagpengeperiode. Tilsvarende ses af tabellen, at antal måneder på kontanthjælp de foregående tre år i gennemsnit er næsten 9 måneder. Det betyder, at kontanthjælpsforløbene i gennemsnit er karakteriseret ved, at kontanthjælpsmodtagerne har modtaget kontanthjælp i en fjerdedel af tiden inden for den treårs periode, der ligger umiddelbart før kontanthjælpsforløbets start. Endelig har kontanthjælpsmodtagerne i mindre grad været på dagpenge, idet dette kun er sket i gennemsnit i 3 måneder inden for de sidste tre år.

Kvindelige kontanthjælpsmodtageres karakteristika

Tabel B4.3 svarer til tabel B4.2, blot for kvinder (se bilag 4). Heraf ses, at 53,7% af kvindelige kontanthjælpsmodtagere er under 25 år, hvilket er højere end det tilsvarende tal for mænd. Den gennemsnitlige timeløn er for de forløb, hvor oplysningen er tilgængelig, noget lavere for kvinder end for mænd.⁷ For 56,3% af kontanthjælpsforløbene er modtageren enlig, altså en lavere andel end for mænds vedkommende, hvorimod 31% har børn under 7 år, altså cirka dobbelt så stor en andel som for mændenes vedkommende. Andelen af kontanthjælpsforløb, hvor modtageren har grundskoleuddannelse som højest fuldførte uddannelse, svarer til andelen for mandlige kontanthjælpsforløb. Generelt svarer andelene med forskellige nationaliteter til andelene for mænds vedkommende. Dog er nationaliteter som fx Iran, Irak og Jugoslavien en anelse sjældnere repræsenteret blandt kvindelige kontanthjælpsforløb end blandt mandlige. Endelig er andelen af lægeydelser betydeligt højere blandt kvindelige kontanthjælpsmodtagere end blandt mandlige. Således er der 37% af kvinderne der kun har 0-4 lægeydelser, hvorimod det er tilfældet for 68% af mændene. I denne sammenhæng skal det understreges, at forebyggende undersøgelser og gynækologiske undersøgelser ikke tælles med. Det ses dog, at en del af forskellen kan forklares ved, at blandt de, der modtager mange lægeydelser, er der flere kvinder end mænd, der har små børn, og som derved muligvis får påskrevet læge-

ydelse til barnet på eget sygesikringsbevis (og for par med børn er det måske hyppigere kvinden, der tager barnet til læge).⁸

5.4 Estimationsresultater

I dette afsnit beskrives estimationsresultaterne for varighedsmodellen for kontanthjælpsforløbs afslutning til beskæftigelse eller uddannelse. Antallet af kontanthjælpsforløb, der indgår i estimationerne, er som sagt 276.140 for mænd og 244.121 for kvinder. Af disse afsluttes 53,6% til beskæftigelse eller uddannelse for mænd og 50,1% for kvinder.

5.4.1 Fortolkning af estimationsresultaterne

Tabel B4.4 og B4.5 viser estimationsresultaterne for henholdsvis mænd og kvinder (se bilag 4). I tabellerne angives de estimerede parametre til de forklarende variable, p-værdierne (dvs. testsandsynlighederne for koefficienternes signifikans) samt den relative risiko, jf. forklaring nedenfor.

Koefficienten til en variabel i modellen angiver, hvorledes denne variabel påvirker logaritmen til afgangsraten for at afslutte kontanthjælpsforløbet til beskæftigelse eller uddannelse, når variabelen ændres med 1 enhed (se bilag 3 for en udførlig teknisk forklaring). For variable, der har værdien 0 eller 1, er der derfor tale om effekten af en ændring fra værdien 0 til 1. Når koefficientestimatet for indikatorvariabelen er lille (eller når der er tale om en lille ændring i en kontinuert variabel), svarer ændringen i logaritmen til afgangsraten omtrent til den relative ændring i afgangsraten. I andre tilfælde er denne approksimation imidlertid ikke præcis. Det er grunden til, at den relative risiko også angives.

Den relative risiko for en variabel angiver afgangsraten, når den pågældende variabel øges med én enhed, i forhold til afgangsraten uden en ændring i den forklarende variabel. Det vil sige, at den relative risiko minus 1 er *den relative ændring i afgangsraten*, når den pågældende variabel øges med én enhed. For eksempel er den relative risiko for mænd under 25 år 1,588 (se fjerde kolonne i tabel B4.4). Aldersgrupperne sammenlignes i forhold til personen, der er mellem 36 og 40 år (referencekategorien). Størrelsen 1,588 betyder derfor, at afgangsraten er 58,8% højere for en person under 25 år i forhold til en person, der er 36-40 år. Hvis personen er over

56 år, er afgangsraten 48,4% mindre i forhold til personer i alderen 36-40 år (beregnet som $0,516-1$, jf. parameteren til variabelen for dem over 56 år). Der er altså væsentlig mindre sandsynlighed for at afslutte kontanthjælpsforløbet til beskæftigelse eller uddannelse, når man er over 56, end når man er 36-40 år (givet at andre karakteristika, heriblandt erhvervserfaring, er konstant).

Det er vigtigt at understrege, at det ikke i alle tilfælde er rimeligt at fortolke de estimerede effekter som kausale effekter. For eksempel viser resultaterne, at mænds sandsynlighed for at afslutte kontanthjælpsforløbet til beskæftigelse eller uddannelse er mindre, hvis de er enlige. Men det er ikke nødvendigvis sådan, at det at være enlig er årsag til, at man ikke får beskæftigelse eller kommer i uddannelse. Endelig bliver fortolkningen af resultaterne ikke lettere af, at vi fokuserer på to forskellige afslutninger. Dermed vil den estimerede effekt for de forklarende variabler være en form for gennemsnitseffekt. Det viser sig i de fleste tilfælde, at fortegnet på estimererne stemmer overens med den forventede sammenhæng for afslutning til beskæftigelse. En årsag hertil er selvfølgelig, at afslutning til beskæftigelse er langt hyppigere end til uddannelse (jf. tabel 3.2). Dette bekræftes dog også af estimerer, der anvendes i næste kapitel, hvor der netop ses på afslutning til beskæftigelse alene. Ved præsentationen af resultaterne vil vi derfor ikke alle steder nævne afslutning til beskæftigelse og uddannelse, men ofte fortolke sammenhængene som afslutning til beskæftigelse.

I tabellen er som nævnt også vist p -værdier, dvs. testsandsynlighederne for parametrenes statistiske signifikans. Normalt vil man sige at et koefficientestimat er statistisk signifikant, hvis testsandsynligheden er mindre end 0,05. Det forhold, at så mange koefficienter er statistisk signifikante ifølge dette kriterium, afspejler, at der i estimationerne indgår et usædvanlig stort antal observationer. Et mere rimeligt kriterium for statistisk signifikans i dette tilfælde er derfor, at testsandsynligheden er mindre end 0,01, hvilket vil blive benyttet, såfremt andet ikke nævnes.⁹

5.4.2 **Estimationsresultater for mænds afslutning til beskæftigelse eller uddannelse**

Varighedsafhængighed

Resultaterne af varighedsanalysen for mænd findes som sagt i tabel B4.4. Koefficienterne øverst i tabellen vedrører varighedsafhængigheden. Her er anvendt intervallerne beskrevet i tabel 5.1, og til hvert interval er associeret en indikatorvariabel betegnet period-1 til period-14. Den første betegner en varighed op til 1 måned, den anden en varighed fra 1 til 2 måneder osv. Den absolutte størrelse af koefficienterne har ikke nogen umiddelbar fortolkning, men det har derimod forskellen mellem koefficienterne. Forskellen mellem koefficienterne angiver, om afgangsraten vokser eller falder over tid. Det ses derfor af koefficientestimerne, at afgangsraten aftager indtil 13. periode, som er intervallet fra 40 til 50 måneder. Der er dog en stor usikkerhed på disse estimater, angivet ved standardafvigelser omkring 0,11. Faldet i afgangsraten over længere perioder, fx i det første halve år af et kontanthjælpsforløb, samt det videre fald frem til ca. 2 år (periode 10) er signifikante.¹⁰ En faldende afgangsrate er ikke ualmindelig. Det kan både afspejle, at de, der forbliver på kontanthjælp fra en periode til den næste, er de, som af en eller anden grund har sværere ved at finde et job, eller at det at være på kontanthjælp i sig selv forværrer mulighederne for at finde et job. Vi kan ikke skelne mellem disse forklaringer, da der ikke tages højde for uobserverede forskelle mellem kontanthjælpsmodtagerne.¹¹ Endelig kan den faldende afgangsrate afspejle, at flere efter noget tid kommer i aktivering eller revalidering, og at der under disse foranstaltninger er en såkaldt »fastholdelseeffekt«, dvs. at varigheden på kontanthjælp forlænges, fordi personer under aktivering og revalidering har mindre tid til at søge job.

Resultater for kommunevariabler

Den første gruppe af forklarende variabler er kommunespecifikke variabler. Det bemærkes atter, at der har været udført analyser, hvor væsentligt flere kommunevariabler blev inddraget, men at en stor del af disse enten ikke var statistisk signifikante, gav resultater, der var svære at fortolke, eller havde modsat fortegn af det forventede. Da kommunevariabler kan ha-

ve en stor effekt på kommunernes placering i henhold til den beregnede indikator, er, som tidligere nævnt, valgt en mere forsigtig tilgang og kun medtaget variabler, der tager højde for forskelle i erhvervsstruktur og arbejdsmarkedsforhold for kommunerne, beskrevet ved ledighedsprocenten i kommunens pendlingsopland samt erhvervsstrukturen i kommunens pendlingsopland og i selve kommunen. Variablerne for erhvervsstruktur er defineret som antallet af arbejdspladser i fx bygge- og anlægssektoren i kommunen (henholdsvis kommunens pendlingsopland) i forhold til det samlede antal arbejdspladser i kommunen (henholdsvis kommunens pendlingsopland). Hvis der i bestemte erhverv (fx industrien) er flere job, der potentielt er relevante for gruppen af kontanthjælpsmodtagere, kan et stort antal arbejdspladser inden for dette erhverv i kommunen betyde en større sandsynlighed for, at kontanthjælpsforløb afsluttes til beskæftigelse.¹² Fordelingen af job på erhverv belyser endvidere til en vis grad mængden af sæsonpræget arbejde. Særligt er beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren samt servicesektoren, som indeholder turisme, stærkt sæsonpræget. Dette må formodes at have en stor betydning for en gruppe af kontanthjælpsmodtagerne.

Ledigheden i kommunens pendlingsopland har som forventet en negativ effekt på chancen for at komme i beskæftigelse. For hvert procentpoint ledighedsprocenten øges i en given kommune, mindskes afgangsraten med 1,5% for alle mandlige kontanthjælpsmodtagere i kommunen. Det betyder, at afgangsraten er 26,9% højere i kommunen med den laveste ledighedsprocent i forhold til kommunen med den højeste ledighed.¹³ Med hensyn til erhvervsstrukturen synes erhvervsstrukturen i kommunens pendlingsopland at have en svagt dominerende effekt over erhvervsstrukturen i kommunen. Umiddelbart synes kontanthjælpsmodtagernes chancer for at komme i beskæftigelse (eller uddannelse) at være højere i kommuner med større servicesektor i kommunens pendlingsopland, hvorimod kontanthjælpsmodtagere i kommuner, hvor pendlingsoplandet har en relativ stor primær-, handels- eller offentlig sektor, har ringere beskæftigelseschancer. Afgangsraten er 11,6% højere i kommunen med den højeste andel beskæftiget i servicesektoren sammenholdt med kommunen, hvor denne andel er lavest. Den positive betydning af størrelsen af servicesektoren bekræfter

formodningen om, at sæsonvariation i beskæftigelsen kan have betydning for kontanthjælpsmodtagernes beskæftigelseschancer.

Resultater for individvariabler

Estimaterne for de individspecifikke forklarende variabler angiver, at chancen for at komme i beskæftigelse eller uddannelse falder med alderen. Referencekategorien for alder er 36-40 år. I forhold til denne aldersgruppe er afgangsraten til beskæftigelse eller uddannelse som nævnt indledningsvist 58,8% højere, hvis man er under 25 år, og 48,4% lavere, hvis man er 56 år eller derover. Disse effekter er beregnet ved at holde de øvrige variabler i modellen – herunder erhvervserfaring – konstant. Da erhvervserfaring har en positiv effekt på beskæftigelseschancerne (jf. nedenfor), og da ældre i gennemsnit har en længere erhvervserfaring end yngre, er den gennemsnitlige forskel i afgangsraten mellem ældre og yngre mindre, end parametrene til alderskategorierne indikerer. Erhvervserfaring har en positiv betydning for chancen for at komme i beskæftigelse eller uddannelse, selv om den marginale betydning er faldende med erhvervserfaringen (koefficienten til kvadratet på års erhvervserfaring er negativ). Beregnes den samlede effekt, har de med 5 års erhvervserfaring en afgangsrate, der er 13% højere, og de med 20 års erfaring en afgangsrate, der er 45% højere end de uden erhvervserfaring.

Personer, der i deres tidligere job har haft en højere timeløn, har en højere chance for at komme i beskæftigelse (eller uddannelse). Det er forventet, dels da en høj løn kan afspejle en høj produktivitet (og dermed sandsynligvis højere efterspørgsel) på arbejdsmarkedet, dels da det økonomiske incitament til at opnå arbejde er større, desto højere løn man kan opnå på arbejdsmarkedet. Mænd, der ikke har oplysning om tidligere timeløn, har mindre chance for at komme i beskæftigelse, hvilket kan afspejle, at denne gruppe i året før kontanthjælpsforløbets start ikke havde nogen fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Enlige mandlige kontanthjælpsmodtagere har en mindre chance end samboende for at afslutte kontanthjælpsforløbet til beskæftigelse eller uddannelse (afgangsraten er ca. 6,4% mindre for enlige), mens mænd med børn mellem 3 til 6 år har en højere chance. Personer, der året før kontanthjælpsforløbets start var medlem af en A-kasse, har en væsentlig større

chance for at komme i beskæftigelse end andre (afgangsraten er 11,6% højere), hvilket ikke er overraskende, da det kan være en indikator for en relativ tæt tilknytning til arbejdsmarkedet.

Uddannelse ud over folkeskoleniveau har som ventet en stor betydning for chancen for at komme i beskæftigelse, men chancen er herudover ikke relateret til længden af uddannelsen. Således har de med erhvervsfaglige uddannelser en mindre chance end kontanthjælpsmodtagere med andre uddannelser, og mandlige kontanthjælpsmodtagere med erhvervsgymnasial eller almen gymnasial uddannelse har de bedste chancer (muligvis fordi de fortsætter deres uddannelsesforløb). Det bemærkes, at der kontrolleres separat for kontanthjælpsmodtagere, hvor oplysninger om uddannelse mangler. Denne gruppe vil indeholde en del indvandrere. Gruppen er lille, og chancerne for at opnå beskæftigelse eller uddannelse er statistisk ikke signifikant forskellig fra gruppen uden uddannelse.

Antallet af kontakter med praktiserende læger er inddraget som indikator for helbredsproblemer. Variablerne har stor betydning for chancerne for at komme i beskæftigelse eller uddannelse. Således er afgangsraten 26,3% mindre for kontanthjælpsmodtagere med mere end 20 årlige lægeydelser i forhold til de med 0-4 ydelser. Det forventes, at disse effekter fanger en del af de problemer, kontanthjælpsmodtagere måtte have ud over ledighedsproblemer. Der er endvidere inddraget variabler for lægeydelser for mænd med børn i alderen 0-6 år, dels for at se, om forskelle i betydningen af lægeydelser mellem mænd og kvinder kan forklares ved, at en del af kvindernes lægeydelser dækker over ydelser til deres børn, dels for at se, om kontanthjælpsmodtagere med sygdomsproblemer og små børn har særligt svært ved at få arbejde. Sidstnævnte synes ikke at være tilfældet, idet effekterne af disse interaktioner ikke er signifikante.

Etnicitet

En stor del af kontanthjælpsmodtagerne har indvandrerbaggrund (ca. 19% af forløbene for mænd og 18% af forløbene for kvinder), hvorfor der er medtaget en række indikatorer for at tage højde for forskelle mellem grupper af indvandrere. Disse kan fx afspejle kulturelle forskelle, fx holdning til, at kvinder arbejder, eller andre kulturbestemte vaner og holdninger, der går mere eller mindre i spænd med kravene og faconen på det danske ar-

bejdsmarked. Endelig kan eventuelle forskelle i beskæftigelseschancerne mellem forskellige indvandrergupper også afspejle, at nogle kommuner har særlig erfaring med at få visse indvandrere i beskæftigelse eller uddannelse.

Der er dels medtaget variabler for, hvor mange år før kontanthjælpsforløbets start man er kommet til Danmark (opdelt på hovedgrupper af indvandrere), dels variabler for oprindelsesland og (potentiel) flygtningestatus. Det er klart, at disse variabler er indbyrdes korrelerede, hvorfor man skal være varsom med en for håndfast fortolkning af de enkelte koefficienter, men flere af variablerne er stærkt signifikante. Derudover skal resultaterne ses i lyset af, at variablerne for uddannelse og erhvervs erfaring ikke indeholder uddannelse henholdsvis erhvervs erfaring, der ikke er opnået i Danmark. Derfor undervurderes erhvervs erfaring og uddannelse for flere indvandrere.

De manglende uddannelses- og erfaringsoplysninger kan muligvis forklare, at nogle grupper (fx indvandrere fra Bosnien-Hercegovina og Sri Lanka) umiddelbart har større chance for at komme i beskæftigelse eller uddannelse end danskere (der er referencegruppe). Indvandrere fra Norden, der har været i Danmark i mindre end 2 år, har større chance for at komme i beskæftigelse eller uddannelse end danskere. Det kan måske forklares ved, at de er her i landet med et klart sigte på at komme i job, eller fordi de via ægtefæller i job har et netværk. Indvandrere fra potentielle flygtningelande har mindre chance for at komme i beskæftigelse end danskere (afgangsrate er 8,68% mindre), mens det ikke har en signifikant betydning, om kontanthjælpsmodtageren er efterkommer af indvandrere.

Effekter af individvariabler på kommunegennemsnit

Det bemærkes, at de effekter, der er nævnt for de individspecifikke variabler, er for en given person. Betydningen af de individuelle variabler for den forventede varighed af kontanthjælpsforløb *på kommuneniveau* vil afhænge af, hvor mange personer, med de givne karakteristika, der er i den enkelte kommune. For at sige noget om de individuelle karakteristikas betydning for forskelle i kommunernes forventede varighed skal der derfor tages højde for kommunale forskelle i fordelingen af kontanthjælpsmodtagernes karakteristika. Tabel B4.1 angav deskriptive mål for disse forskelle. Kom-

bineres disse med størrelsen af de individuelle effekter fra tabel B4.4, fås det indtryk, at det er forskelle i følgende forhold, der først og fremmest giver anledning til store forskelle i den forventede varighed mellem kommunerne:

- aldersfordelingen
- tidligere lønniveau
- erhvervserfaring
- andel indvandrere fra tredjeverdenslande med kort tid i Danmark (og til dels enkelte landegrupper)
- svære helbredsproblemer (lægeydelser).

Til sammenligning med effekterne af kommunevariablerne har de her nævnte individvariabler en lidt mindre betydning end kommunevariablerne, hvorimod betydningen af de resterende individvariabler er langt mindre. Det udelukker selvfølgelig ikke, at en ulige »kommunal fordeling« af kontanthjælpsmodtagere med mange af de karakteristika, der har en lille negativ effekt på beskæftigelseschancerne, kan give anledning til store forskelle i forventede varigheder af kontanthjælp på kommuneniveau.

Tidligere arbejdsmarkedshistorie

Den sidste gruppe af variabler beskriver tidligere kontanthjælps-, sygedagpenge- og dagpengeforløb inden for de sidste tre år. Antallet af måneder på kontanthjælp inden for de sidste tre år har en negativ sammenhæng med chancen for at komme i beskæftigelse eller uddannelse, og det samme gælder antallet af måneder med dagpenge og måneder på sygedagpenge. Givet disse mål for varigheden af tidligere forløb på kontanthjælp og dagpenge over en treårig periode stiger chancen for at komme i beskæftigelse (eller uddannelse) med antallet af kontanthjælps- eller dagpengeforløb. Et stort antal af disse forløb kan, givet deres samlede varighed over en treårig periode, være udtryk for, at personen har bevæget sig ind og ud af beskæftigelse mange gange og derfor også nemmere kan afslutte det aktuelle kontanthjælpsforløb til beskæftigelse, sammenlignet med personer, som har få lange kontanthjælpsforløb. Der er inkluderet en variabel, der angiver, om personen ikke var i registret tre år før kontanthjælpsforløbets start, hvilket kan være tilfældet for helt unge eller for personer, der er indvandret inden

for denne treårs periode. Variablen er medtaget for at tage højde for, at vi for disse personer ikke har haft information til at danne de seks variabler for varighed og frekvens af tidligere kontanthjælps-, sygedagpenge og dagpengeforløb. Variablen fanger til dels, hvad der ville svare til effekten af disse variabler for denne gruppe af personer.

Chancen for at afslutte kontanthjælpsforløbet til beskæftigelse eller uddannelse er højere for forløb påbegyndt i 1996, 1997 og 1998 og lavere for forløb påbegyndt i 1999, end forløb påbegyndt i 1995. Således synes hverken andelen af forløb, der er højrecensureret (der stiger med startåret, og dermed skulle give anledning til faldende chancer), eller konjunkturerne (højkonjunkturerne skulle give anledning til stigende chancer) at skinne klart igennem, men resultatet kan selvfølgelig være en blanding af de to. Forskellene mellem start i forskellige år kan også afspejle, at kontanthjælpsmodtagerne i de forskellige år har forskellige forudsætninger, eller det kan afspejle ændrede regler for aktivering og praksis i kommunerne (fx efter Loven om aktiv socialpolitik i 1997). Endelig kan der være en vis korrelation mellem disse årsvariabler og de varighedsafhængige konstantled i modellen. Der tages højde for, hvilken tilstand (beskæftigelse, uddannelse, dagpenge, andet (bl.a. uden for arbejdsstyrken og orlov) og sygedagpenge) personen var i før kontanthjælpsforløbet, samt denne tilstands varighed. Referencekategorien er kontanthjælpsforløb i en anden kommune, dvs. personer, der flytter på kontanthjælp i en kommune til kontanthjælp i en anden kommune. Disse variabler er stort set alle meget signifikante og der er tale om effekter af en betydelig størrelse.

Som for de individuelle karakteristika skal effekterne af variablerne, der beskriver tidligere forløb, kombineres med kommunale forskelle i fordelingen af disse variabler for at sige noget om variabernes betydning for forskelle i kontanthjælpsforløbenes forventede varighed mellem kommunerne. En sådan kombination viser, at flere variabler, der beskriver tidligere forløb, har lige så stor betydning som de vigtigste af de individuelle karakteristika, beskrevet ovenfor. Som forventet har den samlede varighed af kontanthjælp inden for de sidste 3 år samt tidligere forløb i beskæftigelse en særlig stor betydning.

5.4.3 **Estimationsresultater for kvinders afslutning til beskæftigelse eller uddannelse**

Tabel B4.5 viser resultaterne af en varighedsanalyse udført separat for kvinder. De fleste resultater for kvinder svarer stort set til resultaterne for mænd. Nedenfor kommenteres udvalgte resultater.

Resultater for kommunevariabler

For de kommunale karakteristika har ledigheden i kommunens pendlingsopland lidt større effekt på chancen for at komme i beskæftigelse (eller uddannelse), end det var tilfældet for mænd. Med hensyn til erhvervsstruktur er det befordrende for kvinders chancer for at komme i beskæftigelse (eller uddannelse) at være i kommuner med en relativt stor servicesektor. Størrelsen af servicesektoren i pendlingsoplandet har ligeledes en positiv effekt. For nogle af de andre erhverv er effekterne i henholdsvis kommune og pendlingsopland modsatrettede, hvilket kan være svært at fortolke. En årsag til resultatet kan være, at variablerne for kommuner og pendlingsopland er stærkt korrelerede.

Resultater for individvariabler

For personer under 40 år er aldersafhængigheden i afgangsraten ikke så markant for kvinder som for mænd. Kvinder under 25 år har således 40,6% højere chance for at komme i beskæftigelse eller uddannelse end kvinder mellem 36 og 40, hvor unge mænds tilsvarende chance var 58,8% højere. Lønnen i tidligere job har ingen selvstændig betydning for kvinder, mens kvinder uden timelønsoplysninger har væsentligt ringere chancer for at komme i beskæftigelse eller uddannelse end kvinder, hvor disse oplysninger findes (afgangsraten er 24,1% lavere). Som nævnt ovenfor kan det afspejle, at disse kvinder har en ringere tilknytning til arbejdsmarkedet. Det har, ligesom for mænd, en stor betydning, om de kvindelige kontanthjælpsmodtagere har en uddannelse, særligt har kvinder med en gymnasial uddannelse større chance for at komme i beskæftigelse eller uddannelse (igen muligvis fordi de fortsætter i uddannelse).

Enlige kvinder har bedre chancer for at komme i beskæftigelse eller uddannelse end samboende (afgangsraten er 5,5% højere end for samboende), hvilket er modsat tilfældet for mænd. Derimod har kvinder med børn i

alderen 0-2 år mindre chance for at komme i beskæftigelse eller uddannelse, og antallet af børn har også en negativ effekt. Betydningen af at have børn for kvinders chance for at komme i beskæftigelse eller uddannelse er dermed også modsat af, hvad den var for mænd, hvilket kan afspejle forskelle i barselsperioder og generelle familiemønstre.

Etnicitet

Forskelle i chancen for at komme i beskæftigelse eller uddannelse mellem danskere og indvandrere er også anderledes for kvinder end for mænd. Kvindelige indvandrere, der ikke kommer fra Norden eller det øvrige Vesteuropa, har ringere chancer for at komme i beskæftigelse eller uddannelse end danske kvinder. Kvindelige kontanthjælpsmodtagere, der er andengenerationsindvandrere, har derimod bedre chancer end danske kvinder for at komme i beskæftigelse. Dette umiddelbart overraskende resultat skyldes formentlig, at hovedparten af kvindelige andengenerationsindvandrere i den arbejdsdygtige alder er fra vestlige lande. Det understreges atter, at der kan være fortolkningsproblemer af disse estimater på grund af de mange detaljerede oplysninger, der kontrolleres for.

Som for mænds vedkommende er beskæftigelses- og uddannelseschancerne mindre for kvinder med dårligt helbred, indikeret ved antallet af lægeydelser. Chancerne for at komme i beskæftigelse eller uddannelse falder dog ikke så voldsomt med antallet af lægeydelser for kvinder med små børn, som de gør for mænds vedkommende. Det tyder på, at en del af ydelserne for kvindernes vedkommende går til barnet.

Tidligere arbejdsmarkedshistorie

Både varighedsafhængigheden og betydningen af ledigheds-, kontanthjælps- og sygedagpengeforløb inden for de sidste tre år, samt forløbet umiddelbart inden nuværende kontanthjælpsforløb svarer nogenlunde til det beskrevne for mænd.

6 Indikatorer for kommunernes indsats

I dette kapitel beskrives indikatorer for succesen af kommunernes indsats for kontanthjælpsmodtagere, som er korrigerede mål for den gennemsnitlige varighed i kommunen af kontanthjælpsforløbene, indtil de afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse. Indikatorerne tager højde for, at kommunerne er forskellige med hensyn til de forklarende variabler (for kontanthjælpsmodtagernes karakteristika og kommunernes vilkår), der indgår i modellen i kapitel 5.

Kapitlet indledes med en beskrivelse af metoden, der anvendes til at opstille indikatorer for succesen af kommunernes indsats, hvorefter de beregnede indikatorer præsenteres. I præsentationen af resultaterne foretages forskellige grupperinger af kommunerne, og kommunernes rangorden belyses. Sidste afsnit i kapitlet indeholder supplerende analyser, der belyser, hvor følsomme resultaterne er med hensyn forskellige valgte kriterier for opstillingen af indikatorerne. Det belyses bl.a., hvilken betydning det har, hvis uddannelse ikke betragtes som succesfuld afslutning på kontanthjælp, og om det har nogen betydning, om varigheden af revalideringsforløb er inkluderet i kontanthjælpsforløbene. Endelig undersøges det, om indikatorerne for kommunernes indsats har en sammenhæng med kommunernes størrelse.

6.1 Metode

For hver kommune ønsker vi at beregne indikatorer for succesen af kommunernes indsats over for kontanthjælpsmodtagere. Der er korrigeret for,

at der er forskelle i vilkårene for at komme i arbejde eller i uddannelse i de enkelte kommuner. Indikatorerne beregnes som den »observerede« gennemsnitlige varighed af kontanthjælpsforløb (indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse) i kommunen minus den forventede gennemsnitlige varighed, som kan beregnes fra den estimerede model, der blev beskrevet i kapitel 5. Således vil negative værdier være en indikator for succesfuld indsats, idet kontanthjælpsmodtagerne kommer hurtigere i beskæftigelse eller uddannelse end forventet.

De gennemsnitlige observerede og forventede varigheder på kommuneniveau er givet som gennemsnittet af observerede og forventede varigheder for hvert forløb i kommunen. Da disse er meget usikkert bestemt for lange forløb, beregnes indikatorerne i praksis ud fra »observeret« og forventet varighed, givet at denne varighed er højst 3 år (se bilag 3 for detaljer). Det svarer til en antagelse om, at alle forløb afsluttes senest efter 3 år. Derfor undervurderes både den observerede og den forventede varighed. Da det gælder for alle kommuner, kan den beregnede indikator godt bruges til sammenligning af kommuner. Det vil dog have en betydning i den grad, at der er store kommunale forskelle i den gennemsnitlige varighed af kontanthjælpsforløb, der afsluttes efter 3 år.

6.2 **Indikatoren baseret på estimationerne fra kapitel 5**

Tabel B4.6 indeholder denne rapport's hovedresultater. Ud fra tabel B4.6 kan man for den enkelte kommune finde den observerede og den forventede varighed af kontanthjælp inden afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, samt indikatoren for succesen af kommunernes indsats (som er givet ved observeret minus forventet varighed) og ved hjælp af disse vurdere, hvor kommunen ligger placeret i forhold til landets andre kommuner.

De to første kolonner i tabel B4.6 angiver kommunenavn og -nummer. Tredje kolonne indeholder antallet af kontanthjælpsforløb i kommunerne, og fjerde kolonne viser den »observerede« gennemsnitlige varighed (målt i måneder). Det var disse to sidstnævnte kolonner, tabel B4.1 viste udpluk fra. Femte kolonne viser standardafvigelsen på den observerede varighed,

som viser, at estimatet for den observerede varighed er mere præcist, jo flere kontanthjælpsforløb der er i kommunen. Beregningen af standardafvigelser er beskrevet i bilag 3. For eksempel er standardafvigelsen for Københavns Kommune, hvor der er 76.127 kontanthjælpsforløb i perioden 1995-99, kun 0,07 måned, mens den er 1,6 måned i Thyholm Kommune (kommunenummer 675), hvor der kun er 165 kontanthjælpsforløb. Sjette kolonne angiver rangordenen for kommunerne, baseret på den observerede varighed. Kommunen med den korteste varighed opnår rang én og kommunen med den længste varighed opnår rang 275. Syvende kolonne viser den forventede varighed, beregnet på basis af modellen i kapitel 5, og ottende kolonne viser usikkerheden (standardafvigelsen) for denne. Som for de observerede varigheder er der betydelig usikkerhed med hensyn til de forventede varigheder for små kommuner.¹⁴ I niende kolonne vises rangordenen for kommunerne baseret på den forventede varighed. Tiende kolonne indeholder indikatoren for succes af kommunernes indsats. Det er som sagt forskellen mellem den observerede og forventede varighed (bemærk, at modellen, der blev anvendt i kapitel 5, ikke sikrer, at forskellene eller »residualerne« summer til nul). De to sidste kolonner i tabellen viser usikkerheden på indikatoren samt rangordningen af kommunerne på basis af indikatoren.

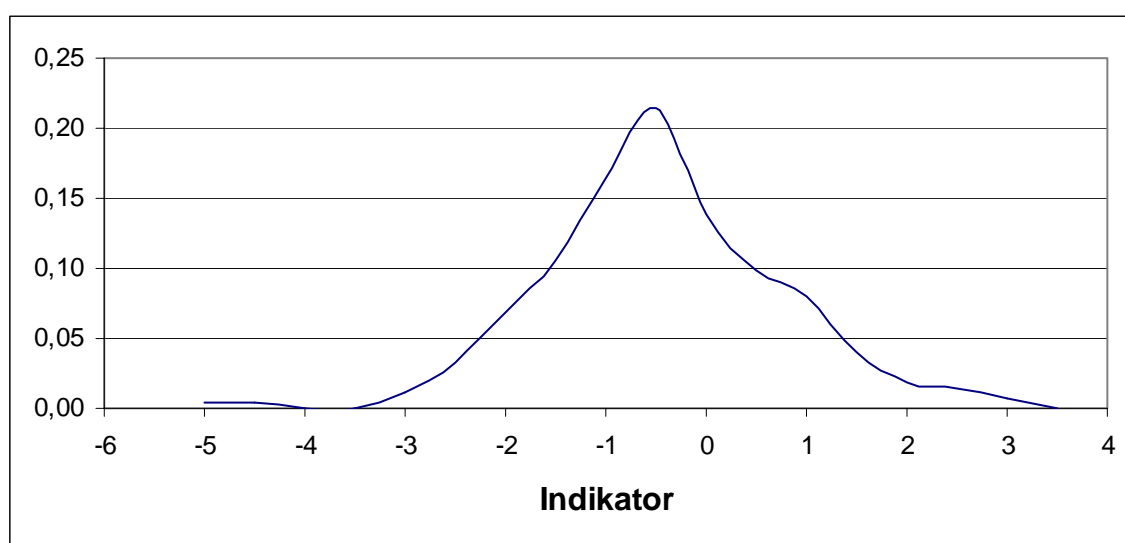
De observerede varigheder varierer fra 9,35 måneder i Ledøje-Smørum Kommune til 22,84 måneder i Nakskov Kommune, som nævnt i kapitel 4. På landsplan er den gennemsnitlige varighed af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse 14,66 måneder, altså lige knap fem kvartaler. Som illustration af tabellens resultater ses, som tidligere nævnt, at varigheden af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse i gennemsnit i Københavns Kommune er 14,33 måneder med en standardafvigelse på 0,07 måned. I tabellen ses, at den forventede varighed, på basis af resultaterne i kapitel 5, er 14,91 måned. Derfor bliver indikatoren for København $14,33 - 14,91 = -0,58$ måned. Den observerede varighed er altså cirka 0,6 måned kortere end den forventede. Hvis vi vil vurdere, om korrektionen har en signifikant betydning for Københavns Kommune, divideres med standardafvigelsen, og hvis værdien er mindre end -2 eller større end 2, har korrektionen en signifikant betydning for

kommunen. For København fås $-0,58/0,12 = 4,83$. Korrektionen har altså en signifikant betydning for København.

I det følgende vil forskelle i indikatoren for succesen af kommunernes indsats blive illustreret ved uddrag fra denne tabel.

Figur 6.1 viser fordelingen af indikatoren. Her ses, at indikatoren koncentrerer sig omkring lidt under minus en halv, svarende til gennemsnittet af kommunernes indikatorværdi på $-0,68$. Standardafvigelsen i fordelingen er $1,22$. Omtrent 15% af kommunerne har en indikatorværdi, der ligger under -2 eller over 1 . Figuren viser, at der i nogle intervaller af given længde er mange kommuner (omkring gennemsnittet), mens der i andre intervaller er færre (i enderne af fordelingen). En implikation heraf er, at der skal større forskelle i indikatorværdi til for at skifte rangplacering blandt kommuner, der ligger i enderne af fordelingen, end for kommunerne, der ligger omkring gennemsnittet.

Figur 6.1 Fordeling over kommuner af indikator for varighed af kontanthjælp før afslutning til beskæftigelse eller uddannelse i forhold til forventede

Bem.: Indikatoren er forskellen i observeret og forventet gennemsnitlig varighed på kommuneniveau.

Hvilke kommuner ændrer rangorden som følge af korrektionen?

Tabel B4.7 viser de 20 kommuner, hvor indikatoren for succesen af kommunernes indsats baseret på afslutning til beskæftigelse eller uddannelse er mindst henholdsvis størst. Dvs. det er de 20 kommuner, hvor den observerede varighed af kontanthjælp inden afslutning til beskæftigelse eller uddannelse minus den forventede varighed er kortest henholdsvis længst. I tabellen fokuseres ikke på indikatorens værdi, blot at det er »toppen« og »bunden«. Til gengæld angives, ud over kommunenavn og -nummer, observeret varighed (»obs« i tabellen) samt rangordenen før kontrol for kommunernes og kontanthjælpsmodtagernes karakteristika (»Rang-O« i tabellen). Dette gøres for at illustrere betydningen af korrektionen. Det ses af kolonnen med rangordenen for observeret varighed, at cirka halvdelen af kommunerne, der ifølge den korrigerede indikator ligger i toppen henholdsvis bunden af rangordningen, ikke er at finde i toppen henholdsvis bunden af rangordningen ifølge den observerede varighed (cirka halvdelen af værdierne i rangordenen før korrektionen (rang-O) er større end 20 i toppen og mindre end 256 i bunden). Korrektionen for kommunale vilkår og kontanthjælpsmodtagernes karakteristika betyder altså en del for den enkelte kommunes placering. Der er således kommuner blandt »top 20« baseret på den korrigerede indikator, som ifølge den observerede varighed ligger midt i fordelingen (Pandrup og Gråsten som nummer 124 og 119).

En anden måde at anskue, hvorvidt korrektionen har en betydning, vises i tabel 6.1. Tabel 6.1 viser fordelingen af den relative forskel mellem observeret og forventet varighed af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse. Tabellen viser, at på den ene side forklares en stor del af variationen i varighed af kontanthjælp af de variabler, der er inddraget, idet den forventede varighed i mange kommuner afviger med mindre end 5% fra den observerede varighed. Dette er tilfældet for 104 kommuner (idet tabellen viser, at der er 104 kommuner, hvor den relative forskel er mellem -0,05 og 0,05). På den anden side afviger den forventede værdi dog for flertallet af kommunerne med mere end 5% fra den observerede, og i 82 kommuner er forskellen større end 10% (19+55+8).

Tabel 6.1 Kommunernes fordeling efter den relative forskel på den gennemsnitlige observerede og forventede varighed af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse

Relativ forskel	<-20%	-20%- -10%	-10%- -5%	-5%- +5%	5%- 10%	10%+	Total
Antal	19	55	67	104	22	8	275

Bem.: Angiver fordeling af observeret minus forventet varighed (indikatorværdi) divideret med observeret varighed. Intervallernes starter i forrige intervalendepunkt og slutter i det angivne. Observeret varighed er baseret på Kaplan-Meier-estimer. Forventet varighed er baseret på den forudsagte varighed givet kommunernes grundvilkår og kontanthjælpsmodtagernes karakteristika.

Som illustreret tidligere kan det ved hjælp af standardafvigelsen på indikatoren angives, om forskellen mellem observeret og forventet varighed er signifikant.¹⁵ Det viser sig, at det er tilfældet for 104 af kommunerne.¹⁶ Det er klart, at sammenlignes indikatorværdierne indbyrdes (i stedet for i forhold til nul), er der klart signifikante forskelle mellem indikatorerne mellem endnu flere kommuner.

Da korrektionen for kommunale grundvilkår og kontanthjælpsmodtagernes karakteristika således har en stor betydning for varigheden af kontanthjælp samt, som omtalt i forbindelse med omtale af tabel B4.7, for kommunernes indbyrdes placering, ses nærmere på, hvilke kommuner korrektionen særligt har betydning for.

I tabel B4.8 vises de 20 kommuner, hvor der er størst forskel på rangen baseret på den observerede varighed og rangen baseret på indikatoren. Tabellen er opdelt således, at den først viser de kommuner, hvis rangorden forværres, dernæst de kommuner, hvis rangorden forbedres. Kommunernes observerede varighed og ændringen i rangorden er vist. Frederikshavn, Nørre Alslev og Løgstør er de tre kommuner, hvor korrektionen for kommunernes vilkår forbedrer deres rang mest, og de rykker henholdsvis 140, 132 og 127 pladser op i rangorden efter korrektion for kommunernes karakteristika. Det ses klart, at kommuner, hvis rangorden forværres, har lavere observeret varighed, og kommunerne, hvis rangorden forbedres, har højere observeret varighed. Ses på andelen af kommuner i de enkelte amter, hvis position forbedres, er der en overvægt af amter i yderområder såsom Nordjylland, Vestsjælland og Storstrøms Amter, mens der er en tendens til overvægt af kommuner fra det midtjyske (Vejle og Ringkøbing

Amter) og hovedstadsområdet (København, Roskilde og Frederiksborg Amter) med hensyn til kommuner, hvis position forværres.

Det ville være interessant, hvis det kunne vises, hvilke karakteristika der i særlig grad ændrer placeringen for kommunerne. Dette kan der imidlertid ikke siges noget om ud fra de givne resultater. I kapitel 5 blev beskrevet, hvilke variabler der har en sammenhæng med varigheden af kontanthjælp. Imidlertid forventer vi jo netop, at kommuner med fx høj ledighed både har en høj forventet og observeret varighed.¹⁷

Det er som nævnt tidligere særligt kommuner med få kontanthjælpsmodtagere, hvor usikkerheden på indikatoren er stor. Disse kommuner er kendetegnet ved, at tilfældigheder, eller faktorer, vi ikke har taget højde for, i ret stor udstrækning kan påvirke den gennemsnitlige varighed (både før og efter korrektion). Forskelle i disse faktorer vil i højere grad udlignes i større kommuner. Relativt mange af de små kommuner, hvor usikkerheden er størst, placeres derfor tæt på toppen eller bunden i fordelingen af kommuner. Fx er kommunen med korteste varighed efter korrektion for kommunale vilkår, Læsø, også den kommune, hvor usikkerheden på den observerede varighed er størst (og med færrest kontanthjælpsforløb). En opdeling af kommunerne på kommunestørrelse viser, at i 47% af kommunerne med færre end 7.500 indbyggere er den forventede varighed alligevel statistisk signifikant forskellig fra den observerede, og denne andel er faktisk lavere i større kommuner med op til 40.000 indbyggere, hvorimod den er 58% for kommunerne med 40.-75.000 indbyggere og 67% (4 ud af 6) for kommunerne med flere end 75.000 indbyggere. Den store usikkerhed særligt for mindre kommuner bevirker ikke desto mindre, at der må udøves varsomhed med hensyn til fortolkningen af resultaterne, særligt for kommuner med få kontanthjælpsmodtagere. For at mindske noget af denne usikkerhed vises i tabel B4.9 og B4.10 tabeller svarende til B4.7 og B4.8, men blot for kommuner, der havde flere end 7.500 indbyggere i 1995. 82 kommuner fjernes ved denne øvelse, heraf 8 i toppen og 8 i bunden i tabel B4.7 (for top og bund i »rangplaceringer«) og 5 i toppen og 8 i bunden af tabel B4.8 (for største og mindste ændringer i rangplacering).

Opdelinger på amter og kommunestørrelse

Det er klart, at selv med de foretagne korrektioner vil det ikke være relevant for en given kommune at blive sammenlignet med alle andre danske kommuner. For at trække lidt mere information ud af resultaterne og sikre en højere grad af sammenlignelighed er foretaget to struktureringer af resultaterne. Dels ses på variationen inden for forskellige kategorier af kommunestørrelse, dels inden for amter. For begge struktureringer fremhæves kommuner, der opnår et godt og et mindre godt resultat ifølge den opstillede indikator. For opdelingen på amter fremhæves kommuner med mindst 15.000 indbyggere.

Tabel 6.2 indeholder resultater opdelt på kommunestørrelse. Flertallet af landets kommuner har færre end 15.000 indbyggere, og disse kommuner har langt færre kontanthjælpsforløb end de større kommuner. Fx har landets seks største kommuner en tredjedel af alle kontanthjælpsforløb (mens de kun har en fjerdedel af indbyggerne). I fjerde kolonne i tabel 6.2 ses indikatorens gennemsnitsværdi for de givne kommunestørrelser. Denne varierer ikke systematisk med kommunestørrelsen. Inddrages standardafvigelse for kommunegennemsnittene (ikke vist), er niveauet dog signifikant lavere i kommuner med 10.-15.000 indbyggere end i andre kommuner, hvorimod forskellen mellem andre størrelsesgrupper ikke er signifikante. Det tyder på, at der ikke er stordriftsfordele i indsatsen over for kontanthjælpsmodtagere. Ved denne fortolkning skal det dog have i mente, at der ikke er taget højde for variationer i kommunernes input (fx bemanning og ressourcer), der ikke varierer med de inddragne kommunale vilkår (herunder kontanthjælpsmodtagernes karakteristika).

Tabel 6.2 Indikator for succesen af kommunernes indsats fordelt på kommune-
størrelse (1995) samt kommune med laveste og højeste indikator-
værdi for hver gruppe

Kommune- størrelse (1000)	Kom- muner	Forløb pr. kommune	Gns. indikator	Mindste indikator	Største indikator
0-7,5	82	445	-0,69	-6,43 LÆSØ	2,88 RUDBJERG
7,5-10	55	632	-0,55	-2,89 HELLE	2,23 ARDEN
10-15	54	889	-1,02	-4,61 SKAGEN	1,27 HOBRO
15-20	30	1591	-0,42	-2,93 FARUM	2,66 NAKSKOV
20-40	29	2792	-0,63	-2,37 BIRKERØD	1,92 HOLSTEBRO
40-75	19	5333	-0,49	-1,85 SILKEBORG	0,34 HØJE-TAASTRUP
75+	6	28497	-0,69	-1,99 AALBORG	0,1 FREDERIKSBERG

Bem.: Gennemsnit, mindste og største indikatorværdier for de givne kommunestørrelser, for indikatoren for succesen af kommunernes indsats, givet ved observeret minus forventet varighed af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse. Mindste og største indikatorværdi angives både med indikatorværdi og kommunenavn.

Tabellen viser også de kommuner, hvor indikatoren tager den laveste henholdsvis højeste værdi for hver. For alle kommunestørrelse gælder, at den mindste indikatorværdi er signifikant forskellig fra den største. Blandt kommuner med færre end 7.500 indbyggere ses derfor, at Læsø er den kommune, hvor indikatoren er lavest (og varigheden af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse dermed kortest i forhold til det forventede). I samme gruppe er Rudbjerg den kommune, hvor indikatoren har den højeste værdi.

For kommuner med 10.-15.000 indbyggere er Skagen bedst placeret og Hobro lavest. Skagen gør sig bemærket ved at have mange ansatte i turisterhverv. Det er der taget højde for ved at kontrollere for andelen af beskæftigede i servicesektoren, men det kan ikke udelukkes, at der er mere specifikke forhold, der gør, at dette ikke er tilstrækkeligt detaljeret for fx en kommune som Skagen. Som tidligere nævnt i kapitel 4 er varigheden af kontanthjælp til afslutning til beskæftigelse eller uddannelse kort i Silkeborg. Det er også tilfældet, når der sammenlignes med den forventede varighed, idet Silkeborg er den kommune blandt kommuner med 40.-75.000 indbyggere, hvor indikatoren er lavest. Omvendt er Høje-Taastrup den kommune, hvor indikatoren er højest, og varigheden dermed længst i forhold til det forventede. Endelig er Aalborg den kommune blandt landets seks største, hvor varigheden er kortest i forhold til det forventede, og Frederiksberg den kommune, hvor varigheden er længst. Ses på indikatorvær-

dierne for disse »top og bund«-kommuner, ses klart den tidligere omtalte tendens, at variationen er større blandt mindre kommuner (med færre kontanthjælpsmodtagere).

Opdelingen i tabel 6.2 sammenligner kommuner af en given størrelse, men på tværs af landet. For at øge sammenligneligheden yderligere er foretaget en sammenligning i hvert amt. For at mindske betydningen af, at usikkerheden på resultaterne er stor blandt mindre kommuner, er kun set på kommuner med mere end 15.000 indbyggere. Resultaterne ses i tabel 6.3. Bornholms Amt er udeladt, da det kun er i Rønne, at der bor flere end 15.000 indbyggere. I de fleste amter er der kun 4-6 kommuner med flere end 15.000 indbyggere, så sammenligningsgrundlaget er ikke stort. Niveaueet for indikatoren blandt disse større byer er lavest i Frederiksborg, Roskilde og Nordjyllands Amter, efterfulgt af København og Sønderjylland. Forskellene er signifikante på nær i Sønderjyllands og Vejle Amter. Dermed ikke sagt, at der ikke er kommuner med mindre end 15.000 indbyggere i disse amter, hvor der er signifikante forskelle. På trods af de få kommuner af den givne størrelse inden for hvert amt er forskellen mellem kommunen med den korteste varighed og kommunen med den længste varighed i forhold til det forventede forholdsvist stor inden for de fleste amter. Der er særlig stor forskel på kommunerne i toppen og bunden for kommuner i Storstrøms og Fyns Amter, efterfulgt af Ringkøbing, Århus og Frederiksborg Amter. Ses på, hvilke kommuner det er, der placeres i top og bund inden for hvert amt, er der enkelte gengangere fra tabel 6.2 såsom Farum, Silkeborg og Aalborg. Tabellen viser fx, at Vordingborg placeres bedst og Nakskov dårligst i Storstrøms Amt. Det kan være værd at nævne, at en by som Nykøbing Falster, der måske har flere lighedspunkter med Nakskov end Vordingborg, også placeres betydeligt bedre end Nakskov, idet den observerede varighed er 0,18 måned under det forventede, i modsætning til Nakskov, hvor den observerede varighed er 2,66 måned over det forventede. Det kan konstateres, at der forekommer betydelige forskelle i den gennemsnitlige varighed af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse mellem kommuner af en anseelig størrelse og i samme region, selv efter der er korrigeret for forskelle i ledighed, erhvervsstruktur og kontanthjælpsmodtagernes karakteristika.

Tabel 6.3 Indikator for kommunernes indsats fordelt på amter, for kommuner med mere end 15.000 indbyggere

Amt	Kommuner	Gns. indikator	Mindste indikator	Største indikator
København	17	-0,69	-1,94 SØLLERØD	0,76 BRØNDBY
Frederiksborg	12	-1,01	-2,93 FARUM	0,68 KARLEBO
Roskilde	4	-1,04	-2,41 SOLRØD	-0,08 ROSKILDE
Vestsjællands	5	-0,34	-1,41 RINGSTED	1,15 KALUNDBORG
Storstrøms	4	0,09	-1,46 VORDINGBORG	2,66 NAKSKOV
Fyns	5	-0,08	-2,23 MIDDELFART	2,03 NYBORG
Sønderjyllands	4	-0,65	-1,05 VOJENS	0,08 SØNDERBORG
Ribe	5	-0,17	-0,93 GRINDSTED	1,16 VEJEN
Vejle	5	-0,1	-0,48 HEDENSTED	0,33 HORSSENS
Ringkøbing	6	-0,22	-1,24 RINGKØBING	1,92 HOLSTEBRO
Århus	6	-0,32	-1,85 SILKEBORG	2,07 GRENAA
Viborg	4	-0,38	-1,3 VIBORG	1,17 MORSØ
Nordjyllands	6	-0,99	-1,99 AALBORG	-0,09 SÆBY

Bem.: Gennemsnit, mindste og største indikatorværdi for kommuner med mere end 15.000 indbyggere i de givne amter, baseret på indikatoren for succes af kommunernes indsats. Indikatoren er beregnet som observeret minus forventet varighed af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse.

6.3 Følsomhedsanalyser

I dette afsnit foretages flere følsomhedsanalyser af rangordningen af kommunerne præsenteret i det foregående, hvor der ses nærmere på betydningen af afslutning til uddannelse som succeskriterium, på betydningen af revalideringsforløb samt betydningen af maksimal varighed i beregningen af forventet varighed.

For betydningen af de to førstnævnte forhold estimeres varighedsmodellen på ny. Dels estimeres en model, hvor der ses på samme afslutning (til beskæftigelse eller uddannelse), men hvor kontanthjælpsforløb, der indeholder revalideringsforløb betragtes som uafsluttede (dvs. højrecensurerede) ved revalideringens begyndelse, dels estimeres modellen, hvor der ses på varigheden af kontanthjælpsforløb (med revalideringsforløb) indtil afslutning udelukkende til beskæftigelse. Ud fra disse beregnes nye indikatorer for succes af kommunernes indsats.

Hovedresultaterne ved estimation af disse to alternative modeller svarer til resultaterne fra »grundmodellen«, der blev beskrevet i kapitel 5. Det vil føre for vidt at kommentere resultaterne fra de to ekstra estimationer i

detaljer. I stedet nøjes vi med at se på, hvilken betydning definitionen af indikatoren har for kommunernes indbyrdes rangorden, som skabes på baggrund af indikatorerne.

De beregnede gennemsnitlige varigheder er, som beskrevet i afsnit 6.1 og bilag 4, beregnet som et betinget gennemsnit, dvs. hvor det antages, at forløb afsluttes efter en given grænse. I de gennemsnitlige varigheder beskrevet ovenfor var denne grænse 3 år. Som alternativ foretages tilsvarende beregninger med en grænse på 2 år. Derved opnås et indtryk af robustheden af forrige afsnits resultater med hensyn til variationer i denne parameter. For sammenlignelighedens skyld er denne grænse også benyttet for de to andre indikatorer, der anvendes i dette afsnit.

Sammenligning af forskellige indikatorer

Tabel B4.11 angiver rangordenen for alle kommuner på baggrund af 5 indikatorer. Den første rangorden (obs.) er blot baseret på den observerede gennemsnitlige varighed (beregnet med en restriktion på 3 år), den anden er indikatoren fra forrige afsnit. Anden kolonne er navngivet ved BU_R_3, der angiver afslutning til Beskæftigelse og Uddannelse, at Revalidering indgår i varigheden af kontanthjælpsforløbene, og at den beregnet på baggrund af en restriktion på 3 års varighed. Den næste (BU_R_2) er baseret på samme forløb og afslutninger, nu med en restriktion på 2 års varighed. Den fjerde indikator (B_R_2) er beregnet på baggrund af afslutning til beskæftigelse og den femte (BU_2) på baggrund af afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, men hvor kontanthjælpsforløb, som indeholder et revalideringsforløb, regnes for uafsluttede, når og hvis revalidering påbegyndes.

Et par eksempler på brugen af tabel B4.11 kan fremhæves. Ses fx på Allerød Kommune i hovedstadsområdet (kommunenummer 201), viser tabellen, at der kun er 8 kommuner i Danmark med en kortere observeret varighed af kontanthjælp indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse end Allerød. Kommunen er imidlertid en kommune med et godt lokalt arbejdsmarked og formentlig med færre kontanthjælpsmodtagere med problemer ud over ledighed, end hvad der gælder for en mere typisk kommune. Korrigeres for forskelle i kommunale karakteristika, dykker placeringen derfor til 41 (BU_R_3)). Det tyder dog stadig på en forholdsvis god

succes med at få kontanthjælpsmodtagere i beskæftigelse eller uddannelse. Benyttes indikatoren med en betinget varighed på 2 år, i stedet for 3 år, er placeringen nummer 44 (BU_R_2), altså cirka det samme. Det betyder på, at antallet af kontanthjælpsforløb i Allerød, der afsluttes til beskæftigelse eller uddannelse efter 2 år, ikke afviger fra sammenlignelige kommuner. Betragtes kun beskæftigelse som succesfuld afslutning, er Allerød Kommune placeret som nummer 20 (B_R_2). Det tyder på, at der er relativt få kontanthjælpsforløb i Allerød, der afsluttes til uddannelse, eller at afslutning til uddannelse sker forholdsvist sent i kontanthjælpsforløbet. Ekskluderes varigheden af revalidering fra varigheden af kontanthjælpsforløbene, rykker kommunen ned på plads 56 (BU_2). Det tyder på, at antallet af revalideringsforløb er lidt mindre, eller at de i gennemsnit er lidt kortere end i sammenlignelige kommuner. Der skal selvfølgelig udvises varsomhed med for håndfaste tolkninger baseret på disse ændringer, idet forholdsvist små ændringer i indikatorværdierne kan give anledning til forholdsvist store ændringer i rangordenen. Særlig varsomhed skal udøves for kommuner med midterplaceringer, som det blev illustreret i Figur 6.1. Da Allerød er en halvstor kommune, og placeringerne ikke er i midten af fordelingen, burde den statistiske usikkerhed ikke være hovedårsagen til ændringerne i rangordenen.

For at præcisere det overordnede indtryk af betydningen af ændringer i definitionen af indikatoren for succes af kommunernes indsats er i tabel 6.4 angivet den gennemsnitlige ændring i rangorden for kommunerne samt korrelation mellem forskellige indikatorer.

Tabel 6.4 Betydning af brug af forskellige indikator for kommunernes rangorden

Indikator:	BU_R_3	BU_R_2	B_R_2	BU_2
Ændring i rang ^a	39	15	23	20
Korrelation ^a	0,81	0,97	0,92	0,95

Bem.: Indikatorerne er navngivet efter, hvorvidt de er baseret på afslutning til beskæftigelse (B) og uddannelse (U), om revalidering er inkluderet (R), og om indikatoren er baseret på forløb af maksimalt 2 eller 3 års varighed.

^a BU_R_3 er sammenholdt med observerede varigheder. BU_R_2 er sammenholdt med BU_R_3. B_R_2 og BU_2 er sammenholdt med BU_R_2.

Første kolonne angiver den gennemsnitlige ændring i rang og korrelation mellem observerede varigheder og indikatoren baseret på estimationer fra

forrige afsnit. Den er baseret på afslutninger af kontanthjælp til beskæftigelse og uddannelse, hvor revalideringsforløb inkluderes og beregnes med en restriktion på 3 års varighed. Kolonnen viser, som nævnt før, at korrektionen for kommunernes vilkår har stor indflydelse på kommunernes rangorden. Anden kolonne angiver forskellen mellem indikatoren fra forrige afsnit og samme type indikator, blot nu beregnet med en restriktion på 2 års varighed. Det ses, at korrelationen mellem disse to indikatorer er tæt på 1. Rangordenen ændres i gennemsnit 15 pladser. De to sidste kolonner viser, at det har lidt større betydning at ændre mere radikalt på definitionen af indikatorerne, end at ændre på grænsen for den betingede varighed. Særligt ses det, at hvorvidt afslutning til uddannelse medtages som succesfuld afslutning af kontanthjælp eller ej, vil have nogen betydning for den enkelte kommunes placering.

Tabel B4.12 (bilag 4) indeholder en liste over de 20 kommuner, hvor det har størst betydning – både i positiv og negativ retning – at uddannelse udelades som succesfuld afslutning af kontanthjælp. De første kolonner viser de kommuner, hvor indikatoren falder mest i værdi, dvs. kommuner, der klarer sig bedre relativt til det forventede, når uddannelse ikke medtages som succesfuld afslutning, i forhold til når uddannelse medtages. Det antyder, at kontanthjælpsforløbene ville være væsentligt kortere i disse kommuner, såfremt de benyttede sig hyppigere – eller tidligere i kontanthjælpsforløbet – af uddannelsesstilbud. Der er en overvægt af sønderjyske og fynske kommuner. Rangordenen baseret på de to indikatorer, der sammenlignes, er også angivet.

I bunden af tabellen vises de 20 kommuner, hvor indikatoren for kommunernes stiger mest i værdi, når uddannelse udelades som succesfuld afslutning af kontanthjælp. Relativt mange kontanthjælpsforløb afsluttes hurtigt til uddannelse i disse kommuner. Kommuner i Vestsjællands, Århus, Ringkøbing og Nordjyllands Amter er lidt hyppigere repræsenteret end kommuner fra andre amter. Der er ingen kommuner fra Københavns og Frederiksborg Amter.

I tabel B4.13 sammenlignes indikatorerne, hvor revalidering henholdsvis inkluderes og ekskluderes i varigheden af kontanthjælpsforløb. Toppen af tabellen viser derfor de 20 kommuner, hvor indikatoren falder mest i værdi, når varigheden af revalidering ekskluderes fra kontanthjælps-

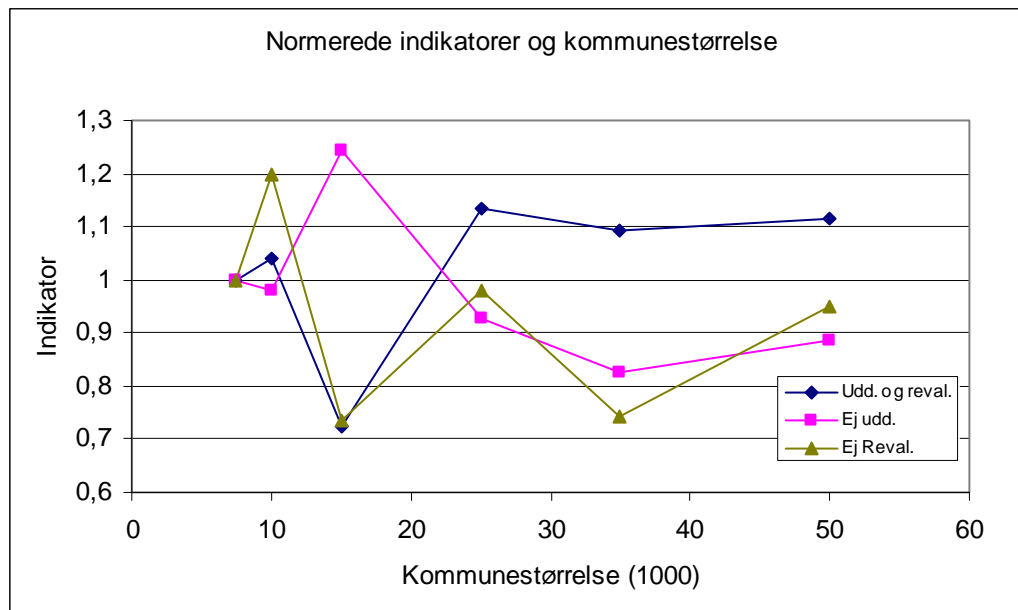
forløbet. Det er kommuner, der har relativt mange revalideringsforløb, eller hvor revalideringsforløbene er lange, før en afslutning til beskæftigelse eller uddannelse finder sted. Her er få kommuner fra hovedstadsområdet samt få fra Vejle Amt, og de kommuner, der er med, er relativt små. Tabellen illustrerer her forskellen mellem at se på ændringer i indikatorværdi og ændringer i rangplacering, idet Læsø Kommune er den kommune, hvor indikatoren ændres mest, når revalidering udelades, men med begge indikatorer er kommunen også den kommune med den bedste placering. Bunden af tabellen viser de 20 kommuner, hvor indikatoren øges mest, når revalidering ekskluderes fra varigheden af kontanthjælpsforløb. Kommunerne er pænt spredt over landet med en lille overvægt af kommuner fra Nordjyllands, Fyns og Ribe Amter.

Kommunestørrelsens betydning

Afslutningsvis undersøges det, om valget af indikator har nogen betydning for sammenhængen mellem kommunestørrelse og kommunal indsats på kontanthjælpsområdet. Figur 6.2 viser de tre (normerede) indikatorer for succes af kommunernes indsats for givne kommunestørrelser baseret på en maksimal varighed op til 2 år. Heraf ses, at der ikke findes nogen overordnet sammenhæng for nogen af indikatorerne. Specielt findes der ikke tegn på stordriftsfordele med nogen af indikatorerne. Indikatoren baseret på afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, hvor varigheden af revalidering inkluderes, er vist med ruder. Her ses resultatet nævnt ovenfor, at kommuner af størrelsen 10.-15.000 indbyggere placeres bedst. Det samme resultat forekommer, når varigheden af revalidering ekskluderes fra varigheden af kontanthjælpsforløbene (vist med trekanter). Derimod ændres rangordenen blandt kommunestørrelser, hvis afslutning til uddannelse ikke betragtes som succesfuld (dvs. at forløbene betragtes som uafsluttede ved afslutning til uddannelse). Med denne indikator er selv samme kommuner af størrelsen 10.-15.000 indbyggere de kommuner, der placeres dårligst. De nævnte forskelle er statistisk signifikante.

Figur 6.2. Kommunestørrelse i 1995 og tre forskellige indikatorer for kommunal indsats over for kontanthjælpsmodtagere.

Figur Kommunestørrelse i 1995 og tre forskellige indikatorer for kommunal
6.2 indsats over for kontanthjælpsmodtagere

Bem.: Normerede indikatorer for varigheden af kontanthjælp i forhold til det forventede givet kommunale karakteristika: 1. Varighed inden afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, inkl. varighed af revalidering (rude). 2. Varighed inden afslutning til beskæftigelse, inkl. varighed af revalidering (firkant). 3. Varighed inden afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, ekskl. varighed af revalidering (trekant). Punkterne på kurverne angiver højre endepunkt i intervallerne. Sidste interval er åbent mod højre.

Resultaterne tyder på, at den succes, der tillægges kommuner med 10.-15.000 indbyggere, når der benyttes indikatorer, hvor afslutning til uddannelse regnes for succesfuld, afstedkommes af, at en stor andel kontanthjælpsforløb i disse kommuner afsluttes hurtigt til uddannelse, mens de kontanthjælpsforløb, der afsluttes til beskæftigelse, afsluttes relativt sent.

Bilag 1

Arbejdsmarkedstilstande og -forløb

I dette bilag beskrives hovedprincipperne for opstillingen af månedsfordelte arbejdsmarkedstilstande og sammenhængende arbejdsmarkedsforløb.

1. Bestemmelse af månedsfordelte tilstande

For hver person i datasættet bestemmes for hver måned en detaljeret arbejdsmarkedstilstand. Dernæst aggregeres tilstandene til de overordnede tilstande. Rækkefølgen, hvori de detaljerede tilstande bestemmes, er fastlagt ud fra, hvor pålidelige og præcise de forskellige tilstandsoplysninger er. Rækkefølgen er af betydning, fordi en person i løbet af en måned kan være i flere forskellige tilstande, fx kan personen i en del af måneden være på kontanthjælp og i en anden del uden for arbejdsstyrken. Hvis tilstanden kontanthjælp bestemmes før tilstanden »uden for arbejdsstyrken«, vil personen få tildelt tilstanden kontanthjælp for hele den pågældende måned. Kun for ledighed (dvs. for personer, der er tilmeldt arbejdsformidlingen eller er kontanthjælpsberettigede) har vi data for, hvor mange dage i en måned ledigheden har varet. Dette udnyttes i forbindelse med bestemmelsen af varigheden af de forskellige forløb.

Bestemmelsen af de månedsfordelte tilstande for hver person sker på følgende måde.

1. Først opdeles måneder med ledighed (dvs. måneder, hvor personen er tilmeldt arbejdsformidlingen) på henholdsvis ledighed som kontanthjælpsmodtager og ledighed som a-dagpengemodtager, og kontant-

hjælpsmåneder for personer, der i året kun har modtaget supplerende ydelser fra kontanthjælpssystemet, omdefineres således, at de ikke regnes som kontanthjælpsmodtagere.

2. Herefter bestemmes (i nævnte rækkefølge) ledighed for henholdsvis a-dagpengeberettigede og kontanthjælpsberettigede, støttet beskæftigelse, anden kommunal aktivering, pension, overgangsydelse, orlovsordninger, forskellige former for aktivering for a-dagpengeberettigede, modtagelse af sygedagpenge og kontanthjælp (bortset fra støttet beskæftigelse og ledighed for AF-tilmeldte).
3. Dernæst omspecificeres ledighed i op til 35 dage (svarende til 5 ugers ferie), der falder inden for en aktiverings- eller orlovsperiode, til aktivering henholdsvis orlov. Desuden omspecificeres op til en måneds ledighed, der følger umiddelbart efter et aktiveringsforløb, til aktivering (igen fordi der kan være tale om ferie).
4. Da der kan være problemer med præcisionen i registreringen af kontanthjælpsmodtagelse, omdefineres måneder med uoplyst tilstand, som ligger imellem måneder på kontanthjælp, til kontanthjælp. Der ved udfyldes altså huller på 1 måneds varighed midt i et kontanthjælpsforløb.
5. Ovenstående tilstande er fordelt på baggrund af oplysninger på månedsniveau. Herefter bestemmes ud fra oplysninger på årsniveau de måneder, hvor personerne er under uddannelse og i beskæftigelse. Uddannelsesmåneder fastlægges ud fra oplysninger om igangværende uddannelse (pr. 1. oktober) og højeste fuldførte uddannelse. Hvis der påbegyndes en uddannelse, antages den at være påbegyndt i september. Ved afslutning af en uddannelse antages, at den afsluttes i juni måned.
6. Måneder i beskæftigelse bestemmes ud fra oplysninger om ATP-indbetalinger i året, der registreres i variabelen ATPSUM. Det drejer sig alene om ATP-indbetalinger vedr. lønmodtagerforhold. Hvis en person er ansat i en virksomhed, der udbetaler løn (og får et løntilskud fra kommunen eller AF-systemet), er der altså ATP-indbetalinger, som registreres i ATPSUM. Får personen derimod en ydelse direkte fra kommunen, men ingen løn fra arbejdsgiveren, registreres eventuelle ATP-indbetalinger *ikke* i ATPSUM. Der tages i beregningen af be-

skæftigelsesforløb hensyn til, at følgende former for støttet beskæftigelse giver anledning til ATP-indbetalinger, som registreres i ATPSUM: Kommunal jobtræning og fleksjob, samt AF-jobtræning, individuel jobtræning, puljejob og rotationsansættelser. Hvis en person har været ansat i en af disse ordninger i fx 2 måneder i løbet af året, betyder det, at personens ATPSUM giver anledning til 2 måneders mindre ordinær beskæftigelse, end hvis personen ikke havde været ansat i disse ordninger. Ved fordelingen af det registrerede ATP-beløb for året på antal måneder i ordinær beskæftigelse tages der hensyn til, om personen er heltids- eller deltidsbeskæftiget.

7. Hvis der for en person er fuld ATP-indbetaling i året, antages hun at være i beskæftigelse, selv om hun er registreret som under uddannelse.
8. Hvis antallet af måneder med uoplyst tilstand er mindre end eller lig med det antal måneder, personen skulle være i beskæftigelse ifølge ATP-indbetalingerne, antages personen at være i beskæftigelse i disse måneder. Hvis antallet af måneder med uoplyst tilstand er større end det antal måneder, personen skulle være i beskæftigelse ifølge ATP-indbetalingerne, antages personen at være i beskæftigelse i de første uoplyste måneder i året.
9. Hvis personen er registreret som selvstændig erhvervsdrivende eller medhjælpende ægtefælle, antages personen at være i beskæftigelse i de måneder, hvor tilstanden er uoplyst.
10. Hvis personen ifølge årsoplysningen for arbejdsmarkedstilknytning tilhører gruppen øvrige uden for arbejdsstyrken eller modtager pension, tildeles disse tilstande for uoplyste måneder.
11. Til slut foretages nogle få yderligere korrektioner. Blandt andet omspecificeres sygedagpengeperioder, der efterfølger en ledighedsperiode til ledighed. Tilsvarende omspecificeres orlov og aktivering, der efterfølger ledighed, til ledighed. Endelig tildeles perioder på 1 eller 2 måneders varighed med uoplyst tilstand, tilstanden i den foregående måned.

Tabel B1.1 illustrerer, hvordan månedstilstandene kan se ud for en person et vilkårligt år, idet tilstandene i dette eksempel dog er langt mindre detal-

jerede end dem, der faktisk bestemmes. Tabel B1.2 viser, hvordan detaljerede tilstande er knyttet til de otte overordnede tilstande, og tabel B1.3 viser en oversigt over de detaljerede tilstande.

Tabel B1.1 Eksempel på månedsfordelte arbejdsmarkedstilstande for en person i et år

Tilstand/Måned	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ledig (dagpenge)	X	X										
Kontanthjælp								X	X	X	X	
Orlov				X	X	X	X					
Beskæftigelse			X									
Uoplyst												X

Tabel B1.2 De overordnede tilstande og deres sammenhæng med de detaljerede

Overordnet tilstand	Betydning af overordnet tilstand	Detaljeret tilstand
1	Kontanthjælp inkl. kommunal aktivering	15,16,17,46,49,50,51,52,53,54
2	Beskæftigelse	70,71,72,73,74,75,76,77,78,79,-7
3	Førtidspension	23
4	A-dagpenge inkl. AF-aktivering	10,11,12,41,42,43,431,432,433,44,45,47,48
6	Uddannelse	80,81
8	Andet, uden for arbejdsstyrken inkl. pension og orlov	Alle øvrige
10	Flyttet til ny kommune i løbet af kontanthjælpsforløbet	15,16,17,46,49,50,51,52,53,54

Tabel Oversigt over de detaljerede månedsfordelte arbejdsmarkedstilstande
B1.3 de

Tilstand	Beskrivelse
0	Uoplyst
10	ledighed på a-dagpenge
11	ledighed på a-dagpenge, forrige måned på sygedagpenge
12	ledighed på a-dagpenge, forrige måned orlovsordning
15	ledighed på kontanthjælp (kis)
16	ledighed på kontanthjælp (kis), forrige måned på sygedagpenge
17	ledighed på kontanthjælp (kis), forrige måned orlovsordning
21	overgangsydelse
22,221	efterløn
23	førtidspension
24,241	folkepension
31	børnepasningsorlov
32	sabbatorlov
33	uddannelsesorlov
41	AF-jobtræning (privat virks.) og puljejob
42	AF-jobtræning, (off. virks.), individuel jobtræning og rotationsansættelser
43	AF-uddannelse, i øvrigt
431	AF-uddannelse, amu
432	AF-uddannelse, daghøjskole
433	AF-uddannelse, VUC + øvrige amtskommuner
44	uddannelsesorlov som ledig
45	etableringsydelse
46	igangsætningsydelse
47	AF-uddannelsesaktivering unge
48	AF-uddannelsesaktivering
49	kommunal aktivering, anden
50	kontanthjælp ej KIS
51	kommunal jobtræning og fleksjob
52	kommunalt særligt tilrettelagt uddannelsesforløb
53	uddannelsesorlov efter kontanthjælp
54	kommunal individuel jobtræning og frivilligt ulønnet arbejde
60	sygedagpenge
70	beskæftigelse

2. Månedsfordelte tilstande og sammenhængende forløb

Efter således at have bestemt en detaljeret arbejdsmarkedstilstand for hver person i hver måned, aggregeres disse til følgende overordnede tilstande: Kontanthjælp (inkl. kommunal aktivering), beskæftigelse, førtidspension, a-dagpenge (inkl. AF-aktivering), sygedagpenge, uddannelse, andet (herunder uden for arbejdsstyrken). I denne opdeling indeholder tilstanden

kontanthjælp bl.a. revalidering. Da revalidering er en foranstaltning, som ofte indebærer et langt uddannelsesforløb, er det en foranstaltning, der betyder, at kontanthjælpsforløbet får en lang varighed. Det indebærer, at kommuner, som i høj grad benytter revalidering, alt andet lige vil være karakteriseret ved relativt lange kontanthjælpsforløb, og dermed vil de ifølge den indikator, vi opstiller, se ud til at udføre en relativt dårlig indsats. Man kan imidlertid argumentere for, at revalidering er en foranstaltning, som på langt sigt giver kontanthjælpsmodtagere væsentlig bedre muligheder for at finde beskæftigelse. I en del af analyserne, regnes varigheden af de kontanthjælpsforløb, der indeholder en periode på revalidering, derfor kun indtil revalidering påbegyndes. Disse forløb betragtes teknisk set som uafsluttede (højrecensurerede) på tidspunktet for påbegyndelse af revalidering. (Det gøres ved at definere revalidering som en selvstændig overordnet tilstand og betragte kontanthjælpsforløb, der efterfølger revalidering, som om der var tale om revalidering).

Derefter samles de månedsfordelte tilstande til sammenhængende arbejdsmarkedsforløb, der hver især er karakteriseret ved en tilstand og varigheden af tilstanden (målt i antal dage, idet en måned sættes til 30 dage). Ved konstruktion af disse forløb udnyttes, at der for ledighed (men ikke for de øvrige tilstande) som nævnt er information til rådighed om antal dages ledighed inden for hver måned. Der korrigeres således for varigheden af ledighedsforløb på baggrund af oplysninger om antal dages ledighed i den første og sidste måned af en ledighedsperiode. Varigheden af de øvrige forløb bestemmes på baggrund af antal måneder i tilstanden og, hvis forløbet ligger umiddelbart før eller efter et ledighedsforløb, også på baggrund af oplysninger om varigheden af dette ledighedsforløb. Da tilstandene ledighed (på henholdsvis kontanthjælp og a-dagpenge) bliver bestemt tidligt i de beregninger, der danner månedstilstande (jf. ovenfor), kan en person godt have været i en anden tilstand i nogle af dagene i de måneder, der har fået tildelt tilstanden ledighed. Der korrigeres herfor ved at udnytte informationen om varigheden af ledigheden den pågældende måned.¹⁸

Til hvert forløb dannes også variabler for varighed og frekvens af tidligere kontanthjælps-, ledigheds- og sygedagpengeforløb i de tre år, der ligger umiddelbart før det aktuelle forløbs start. Disse variabler benyttes som forklarende variabler i de statistiske analyser (jf. afsnit 5).

3. Bopælskommunen ved starten af hvert forløb og flytning mellem kommuner

Da dette projekt fokuserer på kommunale forskelle i kontanthjælpsforløb, er det centralt at bestemme, hvilken kommune personen boede i ved starten af hvert forløb. Det er endvidere valgt at betragte kontanthjælpsforløb, der starter i en kommune og slutter i en anden, som to forskellige forløb. For at kunne bestemme bopælskommunen ved starten af hvert forløb og for at bestemme de forløb, hvor bopælskommunen ved starten af forløbet er forskellig fra bopælskommunen ved forløbets slutning, udnyttes oplysninger om datoen for start- og slutmåned for forløbet og datoen for seneste adresseændring primo og ultimo start- og slutåret for forløbet.

Hvis bopælskommunen primo og ultimo startåret for kontanthjælpsforløbet er forskellig, bestemmes kommunen ved starten af forløbet ud fra datoen for startmåned for forløbet og datoen for seneste adresseændring ultimo startåret. På tilsvarende måde bestemmes bopælskommunen ved slutningen af forløbet. Hvis bopælskommunen ved henholdsvis starten og slutningen af forløbet er forskellig, bestemmes datoen for flytning ud fra datoen for seneste adresseændring primo eller ultimo slutåret for forløbet. Det antages, at der maksimalt er tale om én flytning mellem kommuner inden for et kontanthjælpsforløb. Hvert kontanthjælpsforløb, hvor kontanthjælpsmodtageren har flyttet kommune under forløbet, opdeles i to forløb ud fra den beregnede flyttedato. Tabel B1.4 viser, hvilke variabler der er knyttet til hvert enkelt arbejdsmarkedsforløb.

Tabel Variabler knyttet til det enkelte arbejdsmarkedsforløb

B1.4

	Variabler	Betydning
Generelt	udtrny start slut	udtræksnummer for personen første år der er oplysninger om personen sidste år der er oplysninger om personen
Foregående forløb	tilst0 varit0	tilstand varighed i tilstand
Aktuelt forløb	mdstart staar vcens tilst dtilst varit mdslut slaar hcens prekdu prekou preudur preucou sygdur sygcou d3year kommkst kommksl komflyt	startmåned for forløb startår for forløb indikator for venstrecensureret forløb tilstand detaljeret tilstand varighed i tilstand slutmåned for forløb slutår for forløb indikator for højrecensureret forløb varighed af kontanthjælpsforløb sidste 3 år antal kontanthjælpsforløb sidste 3 år varighed af ledighedsforløb sidste 3 år antal ledighedsforløb sidste 3 år varighed af sygedagpengeforløb sidste 3 år antal sygedagpengeforløb sidste 3 år indikator for, om der er data for personen 3 år før aktuelle forløb kommunekode ved start af forløb kommunekode ved slutning af forløb indikatorvariabel for kommuneflytning
Efterfølgende forløb	tilst1 dtilst1 varit1 hcens1	tilstand detaljeret tilstand varighed i tilstand indikator for højrecensureret forløb

Bilag 2

Variabelliste

Tabel Variabelliste

B2.1

Individspecifikke variabler	
Variabelnavn	Beskrivelse
ALDER < 25	indikator = 1 for personer på 25 år eller derunder.
ALDER 26-30	Indikator = 1 for personer 26-30 år.
ALDER 31-35	Indikator = 1 for personer 31-35 år.
ALDER 36-40	Indikator = 1 for personer 36-40 år (referencekategori).
ALDER 41-45	Indikator = 1 for personer 41-45 år.
ALDER 46-50	Indikator = 1 for personer 46-50 år.
ALDER 51-55	Indikator = 1 for personer 51-55 år.
ALDER 56+	Indikator = 1 for personer på 56 år eller derover.
LOG(SIDSTE TIMELØN)	Logaritmen til timelønnen i den seneste beskæftigelse.
HAR TIMELØNS- OPLYSNING	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som ikke har time- lønsoplysninger.
ÅRS ERHVERVSERFA- RING	Erhvervserfaring målt i år.
ÅRS ERHVERVSERFA- RING, KVAD. /1000	Erhvervserfaringen målt i år, opløftet i anden potens.
ENLIG	Indikator, der antager værdien 1 for ugifte personer.
ANTAL BØRN	Angiver det samlede antal børn i alderen 0-17 år.
HAR BØRN, 0-2 ÅR	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som har et eller flere børn mellem 0 og 2 år.
HAR BØRN, 3-6 ÅR	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som har et eller flere børn mellem 3 og 6 år.
I A-KASSE	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er medlem- mer af en A-kasse.

ERHVERVSGYMNASIAL	Indikator, der antager værdien 1 for personer, hvis højeste fuldførte uddannelse er erhvervsgymnasial.
ALMENGYMNASIAL	Indikator, der antager værdien 1 for personer, hvis højeste fuldførte uddannelse er gymnasial.
ERHVERVSFAGLIG	Indikator, der antager værdien 1 for personer, hvis højeste fuldførte uddannelse er en erhvervsfaglig uddannelse.
KORT VIDEREGÅENDE UDD.	Indikator, der antager værdien 1 for personer, hvis højeste fuldførte uddannelse er kort videregående.
MELLEMLANG VIDEREGÅENDE UDD.	Indikator, der antager værdien 1 for personer, hvis højeste fuldførte uddannelse er mellemlang videregående.
LANG VIDEREGÅENDE UDD.	Indikator, der antager værdien 1 for personer, hvis højeste fuldførte uddannelse er lang videregående.
INGEN UDDANNELSES-OPLYSNING	Indikator, der antager værdien 1 for personer, hvor der ingen uddannelsesoplysning er i registrene.
INDVANDRER 3.V.L, 0-2 ÅR I DK	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er indvandret fra et land uden for Norden, EU og Nordamerika mindre end 3 år før det aktuelle spell starter.
INDVANDRER 3.V.L, 3-6 ÅR I DK	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er indvandret fra et land uden for Norden, EU og Nordamerika mellem 3 og 6 år før det aktuelle spell starter.
INDVANDRER 3.V.L, 7-10 ÅR I DK	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er indvandret fra et land uden for Norden, EU og Nordamerika mellem 6 og 10 år før det aktuelle spell starter.
INDVANDRER 3.V.L, 11+ ÅR I DK	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er indvandret fra et land uden for Norden, EU og Nordamerika mere end 10 år før det aktuelle spell starter.
INDVANDRER, NORDEN, 0-2 ÅR I DK	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er indvandret fra EU eller Nordamerika mindre end 3 år før det aktuelle spell starter.
INDVANDRER, NORDEN, 3+ ÅR I DK	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er indvandret fra EU eller Nordamerika mere end 3 år før det aktuelle spell starter.
INDVANDRER, VESTEN, 0-2 ÅR I DK	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er indvandret fra Norden mindre end 3 år før det aktuelle spell starter.
INDVANDRER, VESTEN, 3+ ÅR I DK	Indikator, der antager værdien 1 for personer, som er indvandret fra Norden mere end 3 år før det aktuelle spell starter.
FRA BOSNIEN- HERCEGOVINA	Indikator = 1 for indvandrere fra Bosnien-Hercegovina.
FRA IRAK	Indikator = 1 for indvandrere fra Irak.
FRA IRAN	Indikator = 1 for indvandrere fra Iran.
FRA EKS-JUGOSLAVIEN	Indikator = 1 for indvandrere fra eks-Jugoslavien.
FRA LIBANON	Indikator = 1 for indvandrere fra Libanon.
FRA MAROKKO	Indikator = 1 for indvandrere fra Marokko.

FRA PAKISTAN	Indikator = 1 for indvandrere fra Pakistan.
FRA POLEN	Indikator = 1 for indvandrere fra Polen.
FRA SOMALIA	Indikator = 1 for indvandrere fra Somalia.
FRA SRI LANKA	Indikator = 1 for indvandrere fra Sri Lanka.
FRA TYRKIET	Indikator = 1 for indvandrere fra Tyrkiet.
FRA VIETNAM	Indikator = 1 for indvandrere fra Vietnam.
FRA FLYGTNINGELAND	Indikator = 1 for indvandrere fra flygtningelande (se tabel B2.2).
EFTERKOMMER AF INDVANDRER	Indikator, der antager værdien 1. for 2.-generations-indvandrere.
5-9 LÆGEYDELSER	Indikator =1 for personer med 5-9 lægeydelser.
10-19 LÆGEYDELSER	Indikator =1 for personer med 10-19 lægeydelser.
20+ LÆGEYDELSER	Indikator =1 for personer med 20 lægeydelser eller mere.
5-9 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	Indikator =1 for personer med 5-9 lægeydelser og som har et eller flere børn mellem 0-6 år.
10-19 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	Indikator =1 for personer med 10-19 lægeydelser og som har et eller flere børn mellem 0-6 år.
20+ LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	Indikator =1 for personer med 20 lægeydelser eller mere og som har et eller flere børn mellem 0-6 år.
Forløbsspecifikke variabler	
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	Antal måneder på sygedagpenge tre år op til det aktuelle forløb.
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	Antal forløb på sygedagpenge tre år op til det aktuelle forløb.
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, ANTAL	Antal måneder på kontanthjælp tre år op til det aktuelle forløb.
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, VARIGHED	Antal forløb på kontanthjælp tre år op til det aktuelle forløb.
LEDIGHED, 3 ÅR, NTAL	Antal måneder på a-dagpenge tre år op til det aktuelle forløb.
LEDIGHED, 3 ÅR, VARIGHED	Antal forløb på a-dagpenge tre år op til det aktuelle forløb.
HAR OPLYSNINGER SIDSTE 3 ÅR	Indikator, der antager værdien 1 for spells, som mangler de oplysninger, der kræves for at danne de fire ovenstående variabler.
KONTANTHJÆLP START 1996	Indikator, der antager værdien 1 for spells, som starter i 1996.
KONTANTHJÆLP START 1997	Indikator, der antager værdien 1 for spells, som starter i 1997.
KONTANTHJÆLP START 1998	Indikator, der antager værdien 1 for spells, som starter i 1998.
KONTANTHJÆLP START 1999	Indikator, der antager værdien 1 for spells, som starter i 1999.
VARIGHED, SIDSTE FORLØB	Varigheden (i dage) af den tilstand, der ligger før den aktuelle tilstand.

BESKÆFTIGELSE	Indikator, der antager værdien 1 for tilstande, hvor den foregående tilstand er beskæftigelse.
KONTANTHJÆLP	Indikator, der antager værdien 1 for tilstande, hvor den foregående tilstand, som den aktuelle, er kontanthjælp.
UDDANNELSE	Indikator, der antager værdien 1 for tilstande, hvor den foregående tilstand er uddannelse.
DAGPENGE	Indikator, der antager værdien 1 for tilstande, hvor den foregående tilstand er arbejdsløshedsdagpenge.
ANDET	Indikator, der antager værdien 1 for tilstande, hvor den foregående tilstand er andet (uden for arbejdsstyrken).
SYGEDAGPENGE	Indikator, der antager værdien 1 for tilstande, hvor den foregående tilstand er sygedagpenge.
VARIGHED, BESKÆFTIGELSE	Interageret variabel, der angiver varigheden af den foregående tilstand, hvor denne er beskæftigelse.
VARIGHED, KONTANTHJÆLP	Interageret variabel, der angiver varigheden af den foregående tilstand, hvor denne er kontanthjælp i en anden kommune.
VARIGHED, UDDANNELSE	Interageret variabel, der angiver varigheden af den foregående tilstand, hvor denne er uddannelse.
VARIGHED, DAGPENGE	Interageret variabel, der angiver varigheden af den foregående tilstand, hvor denne er a-dagpenge.
VARIGHED, ANDET	Interageret variabel, der angiver varigheden af den foregående tilstand, hvor denne er andet (uden for arbejdsstyrken).
VARIGHED, SYGEDAGPENGE	Interageret variabel, der angiver varigheden af den foregående tilstand, hvor denne er sygedagpenge.
Variabler på kommuneniveau	
LEDIGHEDSPCT., PENDL.OMR.	Den gennemsnitlige årlige regionale ledighedsgrad i den region, observationen knytter sig til.
ANDEL BYGGE & ANLÆG, KOM.	Antallet af beskæftigede inden for bygge- og anlægsvirksomhed i kommunen i forhold til antal arbejdspladser i kommunen.
ANDEL HANDEL, KOM.	Antallet af beskæftigede inden for handel i kommunen i forhold til antal arbejdspladser i kommunen.
ANDEL INDUSTRI, KOM.	Antallet af beskæftigede inden for det industrielle erhverv i kommunen i forhold til antal arbejdspladser i kommunen.
ANDEL OFFENTLIG, KOM.	Antallet af beskæftigede inden for det offentlige i kommunen i forhold til antal arbejdspladser i kommunen.
ANDEL PRIMÆRE ERHV., KOM.	Antallet af beskæftigede inden for primære erhverv i kommunen i forhold til antal arbejdspladser i kommunen.
ANDEL SERVICE, KOM.	Antallet af beskæftigede inden for privat servicevirksomhed i kommunen i forhold til antal arbejdspladser i kommunen.
ANDEL TRANSPORT, KOM.	Antallet af beskæftigede inden for privat transportvirksomhed i kommunen i forhold til antal arbejdspladser i kommunen.

ANDEL BYGGE & ANLÆG, PENDL.	Antallet af beskæftigede inden for bygge- og anlægsvirksomhed i forhold til antal arbejdspladser i kommunens pendlingsopland.
ANDEL HANDEL, PENDL.	Antallet af beskæftigede inden for handel i forhold til antal arbejdspladser i kommunens pendlingsopland.
ANDEL INDUSTRI, PENDL.	Antallet af beskæftigede inden for det industrielle erhverv i forhold til antal arbejdspladser i kommunens pendlingsopland.
ANDEL OFFENTIG, PENDL.	Antallet af beskæftigede inden for det offentlige i forhold til antal arbejdspladser i kommunens pendlingsopland.
ANDEL PRIMÆRE ERHV., PENDL.	Antallet af beskæftigede inden for primære erhverv i forhold til antal arbejdspladser i kommunens pendlingsopland.
ANDEL SERVICE, PENDL.	Antallet af beskæftigede inden for privat servicevirksomhed i forhold til antal arbejdspladser i kommunens pendlingsopland.
ANDEL TRANSPORT, PENDL.	Antallet af beskæftigede inden for privat transportvirksomhed i forhold til antal arbejdspladser i kommunens pendlingsopland.

Tabel Flygtningestatus ud fra oprindelsesland og indvandringsperiode

B2.2	Oprindelsesland	Indvandret i perioden
	Polen	<1989
	Iran	≥ 1980
	Vietnam	-
	Sri Lanka	≥ 1984
	Statsløse, Libanon, Palæstina	-
	Etiopien	-
	Somalia	≥ 1989
	Rumænien	≥ 1989
	Chile	<1989
	Bosnien-Hercegovina	≥ 1995
	Serbien-Montenegro	≥ 1995
	Kroatien	≥ 1995
	Makedonien	≥ 1995
	Slovenien	≥ 1995

Bilag 3

Varighedsmodel og korrektioner

1. Varighedsmodel

Den estimerede model er en varighedsmodel med proportional, stykkevis konstant afgangsrate. Afgangsraten $\theta(t|x)$ angiver sandsynligheden (pr. tidsenhed) for at afslutte spillet (forløbet) i et lille tidsinterval umiddelbart efter tidspunkt t , givet at det ikke er afsluttet til tidspunkt t . At afgangsraten er stykkevis konstant, giver en fleksibilitet, således at afgangsraten både kan vokse med varigheden af kontanthjælpsforløbet mellem nogle tidsintervaller og aftage mellem andre. Dette kaldes positiv henholdsvis negativ varighedsafhængighed. Afgangsfunktionen er givet ved

$$\theta(t|x) = \exp(x'\gamma + \sum_{j=1}^M \lambda_j 1(c_{j-1} \leq t < c_j)), \quad c_0 = 0, c_M = \infty, \quad c_0 < c_1 < \dots < c_M$$

Vektoren γ er parametrene til vektoren x af forklarende variabler. Parametrene $\lambda_j, j=1, \dots, M$, er koefficienter til de varighedsafhængige dummyvariabler bestemt ved tidspunkterne $c_j, j=1, \dots, M-1$. Dette er tidspunkter, hvor afgangsraten tillades at skifte niveau. Disse bestemmes i praksis ud fra indledende Kaplan-Meier-estimationer.

2. Effekt på afgangsraten af ændringer i forklarende variabler

Vi betragter en ændring i den h 'te forklarende variabel x_h på 1 enhed:

$$\Delta x_h = (0, 0, \dots, 0, 1, 0, \dots, 0, 0)$$

hvor 1-tallet står på den h'te plads. Den absolutte ændring i afgangsraten bliver

$$\Delta\theta(t|x) = \theta(t|x+x_h) - \theta(t|x) = \exp((x+x_h)'\gamma + \sum_{j=1}^M \lambda_j 1(c_{j-1} \leq t < c_j)) - \exp(x'\gamma + \sum_{j=1}^M \lambda_j 1(c_{j-1} \leq t < c_j))$$

Den relative ændring er derfor

$$\frac{\Delta\theta(t|x)}{\theta(t|x)} = \frac{\exp((x+x_h)'\gamma + \sum_{j=1}^M \lambda_j 1(c_{j-1} \leq t < c_j))}{\exp(x'\gamma + \sum_{j=1}^M \lambda_j 1(c_{j-1} \leq t < c_j))} - 1 = \exp(\gamma_h) - 1$$

hvor γ_h er parameteren til x_h . Den relative ændring i afgangsraten, som følge af en ændring i den h'te forklarende variabel på 1 enhed, er altså alene en funktion af parameterestimatet for denne variabel – ikke af andre estimater eller størrelsen af x . Dette er en konsekvens af antagelsen om proportional afgangsrate. Afgangsratens værdi efter ændringen i x divideret med afgangsratens værdi før ændringen kaldes den relative risiko. Denne ses af ovenstående at være lig med $\exp(\gamma_h)$. Heraf ses også at:

$$\gamma_h = \log \left[\frac{\Delta\theta(t|x+x_h)}{\theta(t|x)} + 1 \right] = \log \left[\frac{\theta(t|x+x_h)}{\theta(t|x)} \right] = \Delta \log \theta(t|x)$$

Parameterestimatet for en given variabel er altså lig med ændringen i logaritmen til afgangsraten, når den pågældende variabel ændres med 1 enhed.

Ved estimation af modellen er det en grundlæggende forudsætning, at de enkelte observationer (forløb) er uafhængige af hinanden, givet de forklarende variabler. Dette er i princippet en restriktiv forudsætning, da den samme person kan have flere kontanthjælpsforløb (på forskellige tidspunkter). Cirka en tredjedel af personerne i vores datasæt har således mere end et kontanthjælpsforløb, jf. afsnit 4. Men nogle af de forklarende variabler indeholder information om den enkelte persons tidligere forløb, herunder omfanget af kontanthjælps- og arbejdsløshedsforløb tre år før forløbets

start, hvilken type af forløb (og varigheden af det) der gik forud for kontanthjælpsforløbet, erhvervserfaring, løn i tidligere ansættelse samt uddannelse. På grund af det store antal forklarende variabler er uafhængighedsantagelsen ikke så restriktiv, som den ellers ville være.

3. Overlevelsesfunktion og forventet varighed

Overlevelsesfunktionen betegner sandsynligheden for fortsat at være i udgangstilstanden til tidspunkt t , dvs. sandsynligheden for at have overlevet i tilstanden indtil tidspunkt t , dvs. sandsynligheden for at spillet ikke er afsluttet ved varigheden t . Den er givet ved

$$S(t | x) = \exp\left(-\int_0^t \theta(s | x) ds\right)$$

Overlevelsesfunktionen bliver i denne model:

$$S(t | x) = \exp\left[-\exp(x' \gamma) \left(\sum_{j=1}^m (c_j - c_{j-1}) \exp(\lambda_j) + (t - c_m) \exp(\lambda_{m+1}) \right)\right]$$

hvor $c_m < t \leq c_{m+1}$, $m = 0, 1, 2, \dots, M - 1$.

Den forventede varighed er givet ved

$$(1) E(T | x) = \int_0^{\infty} S(t | x) dt$$

Den parametriske model giver et estimat af $E(T/x)$ ud fra de estimerede parametre og en given værdi af x . Det vil sige at der kan beregnes et estimat af $E(T/x)$ for hver person i datasættet.

4. Korrigerede mål for varigheden af kontanthjælpsforløb i kommunerne

Formålet med estimation af en varighedsmodel som den, der er beskrevet ovenfor, er at beregne korrigerede mål for varigheden af kontanthjælp i

kommunerne. Disse mål tager højde for, at kommunerne er forskellige med hensyn til kontanthjælpsmodtagernes karakteristika og generelle vilkår på baggrund af den estimerede model. Nærmere bestemt beregnes for hver kommune en indikator defineret som den observerede gennemsnitlige varighed af kontanthjælpsforløb i kommunen minus den forventede gennemsnitlige varighed givet den estimerede model. Problemet er, at »den observerede gennemsnitlige varighed« i hver kommune ikke umiddelbart er »observerbar«, da en del af kontanthjælpsforløbene er højrecensurerede (uafsluttede). For disse forløb kender vi ikke varigheden, vi ved kun, at de har en varighed, som mindst er lig med længden af intervallet fra starttidspunktet til tidspunktet for højrecensurering.

Derfor beregnes for hver kommune Kaplan-Meier-estimerer for overlevelsesfunktionen, som tager højde for højrecensurering. Kaplan-Meier-estimatet for overlevelsesfunktionen op til tidspunktet t_i er givet ved:

$$\hat{S}_{km}(t_i) = \prod_{j=1}^i \left(1 - \frac{N_j}{R_j}\right)$$

Hvor N_j er antallet af forløb, der afsluttes mellem t_{j-1} og t_j , og R_j er antal forløb »at risk«, dvs. forløb, der til tidspunkt t_{j-1} endnu ikke er afsluttet eller censureret.

Beregningen af den gennemsnitlige varighed i en given kommune baseres både for den observerede og forventede varighed på formlen (1). Herved opstår det problem, at der ekstrapoleres ud over perioder, vi ikke har observationer for, idet der ved beregningen integreres til uendelig, jf. formlen for $E(T|x)$ i (1) ovenfor. I den konkrete analyse kan vi ikke estimere, hvad afgangsraten er for varigheder ud over 5 år, og for varigheder op mod 5 år er afgangsraten meget usikkert bestemt.

Der synes ikke at være konsensus i litteraturen omkring, hvordan denne usikkerhed skal håndteres. Vi benytter gennemsnitlig varighed op til et forudbestemt endepunkt (restricted mean). Denne tilgang vil med sikkerhed give et underestimat for den egentlige gennemsnitlige varighed, men det vil gælde for både Kaplan-Meier-estimatet og estimatet baseret på den estimerede parametriske model. Til fastlæggelse af det forudbestemte en-

depunkt benyttes visuel inspektion af usikkerheden på Kaplan-Meier-estimatet ved varighed 2 og 3 år.

Lad $t_{\max}$ være maksimal varighed (dvs. det forudbestemte endepunkt). Dermed bliver forventet varighed op til $t_{\max}$:

(2)

$$\hat{E}_{t_{\max}}(T | x) = \int_0^{t_{\max}} \exp \left[-\exp(x' \gamma) \left(\sum_{j=1}^m (c_j - c_{j-1}) \exp(\lambda_j) + (t - c_m) \exp(\lambda_{m+1}) \right) \right] dt$$

Hvor m er bestemt ved $t_{\max} > c_m$, men $t_{\max} < c_{m+1}$. Tilsvarende bliver Kaplan-Meier-estimatet af forventet varighed op til $t_{\max}$:

$$(3) \hat{E}_{KM, t_{\max}}(T) = \sum_{j: t_j \leq t_{\max}} \hat{S}_{km}(t_j)$$

Hvor $\hat{S}_{km}(t_j)$ er givet ovenfor. Forskellen:

$$R_{t_{\max}}(x) = \hat{E}_{KM, t_{\max}}(T) - \hat{E}_{t_{\max}}(T | x)$$

er de residualer, som anvendes som indikator for kommunernes indsats. De angiver, hvor meget varigheden af kontanthjælp inden for den enkelte kommune afviger fra det forventede ud fra den estimerede model.

5. Standardafvigelser for den observerede og forventede gennemsnitlige varighed

Variansen på restricted mean for Kaplan-Meier-estimatet er givet ved:

$$\text{Var}(\hat{E}_{KM, t_{\max}}(T)) = \sum_{t_i \leq t_{\max}} \left(\int_{t_i}^{t_{\max}} \hat{S}_{km}(t) dt \right)^2 \frac{N(t_i)}{R(t_i)(R(t_i) - N(t_i))}$$

hvor t_i er en række diskrete tidspunkter (varigheder) mellem 0 og $t_{\max}$, $\hat{S}_{km}(t)$ er den estimerede Kaplan-Meier overlevelsesfunktion, og R og N er defineret som ovenfor, jf. Klein og Moeschberger (2003, kap. 4). Det ses af

formlen, at givet andelen af forløb, der afsluttes i et interval ($N(t_i)/R(t_i)$), vil bidraget til variansen fra dette interval være større, jo færre forløb der som udgangspunkt er. Det vil fx sige, at variansen vil tendere at være større i kommuner med få kontanthjælpsmodtagere.

For at beregne et estimat for variansen af den forventede varighed (angivet i (2)) benyttes, at de estimerede parametre er asymptotisk normalfordelt. Givet estimater for middelværdi og varians i den asymptotiske fordeling, kan der trækkes fra denne fordeling ved at trække standard normalfordelte observationer og foretage en lineær transformation:

$$\hat{\beta}_j = \hat{\beta} + LU, \hat{\Sigma} = LL', U \sim N(0, I), j = 1, \dots, 500$$

Hvor $\hat{\beta}$ er de estimerede parametre, $\hat{\Sigma}$ er estimatet af kovariansmatricen for $\hat{\beta}$ og L er cholesky-dekompositionen af $\hat{\Sigma}$, og U er tilfældigt trukne observationer fra en standard normalfordeling. Vi trækker 500 sæt β er på denne vis og beregner den forventede varighed op til $t_{\max}$ ved formelen (2) for hvert af disse. Estimatet for variansen på varigheden op til $t_{\max}$ beregnes dernæst som variansen på de 500 estimater af den forventede varighed.

Usikkerheden på indikatoren, dvs. forskellen mellem estimaterne for den gennemsnitlige varighed baseret på Kaplan-Meier-estimerne og på varighedsmodellen, er givet ved:

$$Var(\hat{R}_{t_{\max}}) = Var[\hat{E}_{KM, t_{\max}}(T)] + Var[\hat{E}_{t_{\max}}(T | x)] - 2Cov[\hat{E}_{KM, t_{\max}}(T), \hat{E}_{t_{\max}}(T | x)]$$

Ved beregningen anvendes blot summen af varianserne. Derved ses bort fra kovariansen mellem de to estimater. Da denne formentlig er positiv, vil den anvendte varians være et overestimat for den faktiske, og dermed give anledning til en mere »forsigtig« analyse (dvs. at forskelle, der er signifikante, vil i nogle tilfælde vurderes ikke at være signifikante, men det omvendte vil ikke være tilfældet).

Bilag 4

Tabeller

B4.1 Gennemsnit og variation over kommuner i kontanthjælpsmodtagernes karakteristika og kommunernes vilkår

Variabel	Gennemsnit	Std.afvigelse	Minimum	Maksimum
Kommunespecifikke variabler				
LEDIGHEDSPCT, PENDL.OMR.	7,982	1,853	4,594	20,498
ANDEL BYGGE & ANLÆG, KOM.	8,195	3,177	2,570	37,678
ANDEL HANDEL, KOM.	17,467	5,253	3,791	45,566
ANDEL INDUSTRI, KOM.	20,303	10,609	3,341	77,244
ANDEL OFFENTLIG, KOM.	32,203	8,289	11,162	63,687
ANDEL PRIMÆRE ERHV., KOM.	9,503	6,364	0,100	28,779
ANDEL SERVICE, KOM.	7,156	3,806	2,204	26,983
ANDEL TRANSPORT, KOM.	5,168	3,720	0,872	43,510
ANDEL BYGGE & ANLÆG, PENDL.	6,379	1,290	3,845	9,588
ANDEL HANDEL, PENDL.	18,814	1,688	14,649	23,684
ANDEL INDUSTRI, PENDL.	19,386	4,883	7,776	32,363
ANDEL OFFENTLIG, PENDL.	34,751	3,928	24,836	42,793
ANDEL PRIMÆRE ERHV., PENDL.	5,634	3,162	0,321	20,764
ANDEL SERVICE, PENDL.	9,235	3,279	3,547	17,278
ANDEL TRANSPORT, PENDL.	5,802	1,515	2,516	9,411
Individspecifikke variabler				
ALDER < 25	0,502	0,051	0,353	0,669
ALDER 26-30	0,133	0,022	0,052	0,198
ALDER 31-35	0,121	0,020	0,061	0,181
ALDER 36-40	0,096	0,018	0,048	0,155
ALDER 41-45	0,069	0,014	0,035	0,126
ALDER 46-50	0,045	0,013	0,017	0,108
ALDER 51-55	0,022	0,008	0,000	0,058
ALDER 56+	0,011	0,006	0,000	0,049
LOG(SIDSTE TIMELØN)	2,987	0,246	2,137	3,598
HAR TIMELØNSOPLYSNING	0,325	0,054	0,190	0,510
ÅRS ERHVERVSERFARING	3,372	0,594	1,960	5,367
ÅRS ERHVERVSERFARING, KVAD. /1000	0,038	0,009	0,017	0,073
ENLIG	0,589	0,050	0,437	0,720
ANTAL BØRN	0,645	0,111	0,324	1,013
HAR BØRN, 0-2 ÅR	0,124	0,026	0,058	0,255
HAR BØRN, 3-6 ÅR	0,129	0,026	0,064	0,204
I A-KASSE	0,253	0,045	0,152	0,391
GRUNDSKOLE	0,658	0,061	0,438	0,795
ERHVERVSGYMNASIAL UDD.	0,019	0,008	0,002	0,050
ALMENGYMNASIAL UDD.	0,086	0,031	0,031	0,238
ERHVERVSFAGLIG UDD.	0,160	0,029	0,085	0,248
KORT VIDEREGÅENDE UDD.	0,012	0,009	0,000	0,092
MELLEMLANG VIDEREGÅENDE UDD.	0,018	0,010	0,000	0,060
LANG VIDEREGÅENDE UDD.	0,006	0,005	0,000	0,037
INGEN UDDANNELSESOPLYSNING	0,042	0,017	0,006	0,098

INDVANDRER 3.V.L, 0-2 ÅR I DK	0,039	0,035	0,000	0,204
INDVANDRER 3.V.L, 3-6 ÅR I DK	0,021	0,017	0,000	0,077
INDVANDRER 3.V.L, 7-10 ÅR I DK	0,010	0,010	0,000	0,047
INDVANDRER 3.V.L, 11+ ÅR I DK	0,008	0,009	0,000	0,049
INDVANDRER, NORDEN, 0-2 ÅR I DK	0,003	0,003	0,000	0,033
INDVANDRER, NORDEN, 3+ ÅR I DK	0,004	0,004	0,000	0,030
INDVANDRER, VESTEN, 0-2 ÅR I DK	0,009	0,008	0,000	0,059
INDVANDRER, VESTEN, 3+ ÅR I DK	0,020	0,019	0,000	0,134
FRA BOSNIEN-HERCEGOVINA	0,033	0,042	0,000	0,203
FRA IRAK	0,005	0,008	0,000	0,049
FRA IRAN	0,004	0,007	0,000	0,036
FRA EKS-JUGOSLAVIEN	0,007	0,011	0,000	0,082
FRA LIBANON	0,004	0,008	0,000	0,048
FRA MAROKKO	0,001	0,003	0,000	0,018
FRA PAKISTAN	0,002	0,007	0,000	0,058
FRA POLEN	0,003	0,003	0,000	0,022
FRA SOMALIA	0,006	0,010	0,000	0,048
FRA SRI LANKA	0,008	0,016	0,000	0,087
FRA TYRKIET	0,009	0,019	0,000	0,145
FRA VIETNAM	0,003	0,008	0,000	0,056
FRA POTENTIELT FLYGTNINGELAND	0,067	0,052	0,000	0,283
EFTERKOMMER AF INDVANDRER	0,005	0,007	0,000	0,050
5-9 LÆGEYDELSER	0,244	0,020	0,178	0,293
10-19 LÆGEYDELSER	0,182	0,026	0,095	0,262
20+ LÆGEYDELSER	0,076	0,021	0,032	0,169
5-9 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,054	0,012	0,024	0,091
10-19 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,057	0,014	0,025	0,104
20+ LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,028	0,012	0,004	0,101

Forløbsspecifikke variabler

SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	1,809	0,478	0,808	3,496
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	0,553	0,118	0,281	0,888
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, ANTAL	1,428	0,297	0,695	2,548
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, VARIGHED	7,770	1,029	5,043	10,571
DAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	0,225	0,056	0,093	0,408
DAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	3,090	0,737	1,544	5,707
HAR OPLYSNINGER SIDSTE 3 ÅR	0,086	0,037	0,017	0,246
KONTANTHJÆLP START 1995	0,226	0,033	0,141	0,379
KONTANTHJÆLP START 1996	0,209	0,028	0,127	0,318
KONTANTHJÆLP START 1997	0,215	0,024	0,138	0,345
KONTANTHJÆLP START 1998	0,218	0,025	0,135	0,297
KONTANTHJÆLP START 1999	0,133	0,035	0,039	0,224
VARIGHED, SIDSTE FORLØB	14,710	1,385	11,000	22,550
KONTANTHJÆLP	0,108	0,030	0,043	0,220
VARIGHED, KONTANTHJÆLP	2,954	1,097	0,872	9,414
DAGPENGE	0,116	0,037	0,039	0,214
VARIGHED, DAGPENGE	1,535	0,552	0,574	3,698

ANDET	0,231	0,038	0,135	0,362
VARIGHED, ANDET	2,439	0,580	1,252	4,771
BESKÆFTIGELSE	0,388	0,052	0,201	0,517
VARIGHED, BESKÆFTIGELSE	4,694	0,998	2,229	8,538
UDDANNELSE	0,128	0,029	0,053	0,217
VARIGHED, UDDANNELSE	2,940	0,799	1,069	5,706
SYGEDAGPENGE	0,029	0,010	0,006	0,066
VARIGHED, SYGEDAGPENGE	0,149	0,065	0,007	0,414

Tabel B4.2 Gennemsnit og variation for de forklarende variabler, 1995-1999, mænd

Variabel	Gennemsnit	Std. afvigelse	Minimum	Maksimum
Kommunespecifikke variabler				
LEDIGHEDSPCT., PENDL.OMR.	8,206	2,168	2,788	27,886
ANDEL BYGGE & ANLÆG, KOM.	5,726	2,595	2,200	43,200
ANDEL HANDEL, KOM.	19,274	4,781	3,600	47,200
ANDEL OFFENTLIG, KOM.	36,300	7,713	10,800	64,400
ANDEL PRIMÆRE ERHV., KOM.	3,936	4,997	0,100	30,100
ANDEL SERVICE, KOM.	11,093	5,166	1,800	27,800
ANDEL TRANSPORT, KOM.	6,764	4,245	0,800	44,200
ANDEL BYGGE & ANLÆG, PENDL.	5,639	1,382	3,600	10,600
ANDEL HANDEL, PENDL.	19,331	1,381	14,100	24,700
ANDEL OFFENTLIG, PENDL.	35,949	3,454	24,600	43,700
ANDEL PRIMÆRE ERHV., PENDL.	3,877	2,993	0,300	21,700
ANDEL SERVICE, PENDL.	11,391	4,046	3,100	17,900
ANDEL TRANSPORT, PENDL.	6,630	1,758	2,400	9,600
Individspecifikke variabler				
ALDER < 25	0,458	0,498	0,000	1,000
ALDER 26-30	0,160	0,367	0,000	1,000
ALDER 31-35	0,132	0,338	0,000	1,000
ALDER 41-45	0,069	0,253	0,000	1,000
ALDER 46-50	0,047	0,211	0,000	1,000
ALDER 51-55	0,024	0,153	0,000	1,000
ALDER 56+	0,012	0,107	0,000	1,000
LOG(SIDSTE TIMELØN)	3,055	2,170	0,000	6,300
HAR TIMELØNSOPLYSNING	0,322	0,467	0,000	1,000
ÅRS ERHVERVSERFARING	3,643	5,413	0,000	34,000
ÅRS ERHVERVSERF., KVAD. /1000	0,043	0,110	0,000	1,156
ENLIG	0,675	0,468	0,000	1,000
ANTAL BØRN	0,406	0,912	0,000	12,000
HAR BØRN, 0-2 ÅR	0,079	0,270	0,000	1,000
HAR BØRN, 3-6 ÅR	0,076	0,264	0,000	1,000
I A-KASSE	0,238	0,426	0,000	1,000
ERHVERVSGYMNASIAL UDD.	0,021	0,142	0,000	1,000
ALMENGYMNASIAL UDD.	0,090	0,286	0,000	1,000
ERHVERVSFAGLIG UDD.	0,187	0,390	0,000	1,000
KORT VIDEREGÅENDE UDD.	0,017	0,127	0,000	1,000
MELLEMLANG VIDEREG. UDD.	0,022	0,146	0,000	1,000
LANG VIDEREGÅENDE UDD.	0,011	0,106	0,000	1,000
INGEN UDDANNELSESOPLYSNING	0,061	0,240	0,000	1,000
INDVANDRER 3.V.L, 0-2 ÅR I DK	0,047	0,212	0,000	1,000
INDVANDRER 3.V.L, 3-6 ÅR DK	0,038	0,190	0,000	1,000

INDVANDRER 3.V.L, 7-10 ÅR DK	0,023	0,151	0,000	1,000
INDVANDRER 3.V.L, 11+ ÅR DK	0,024	0,152	0,000	1,000
INDVANDRER, NORDEN, 0-2 ÅR DK	0,003	0,050	0,000	1,000
INDVANDRER, NORDEN, 3+ ÅR DK	0,004	0,063	0,000	1,000
INDVANDRER, VESTEN, 0-2 ÅR DK	0,012	0,107	0,000	1,000
INDVANDRER, VESTEN, 3+ ÅR DK	0,034	0,181	0,000	1,000
FRA BOSNIEN-HERCEGOVINA	0,030	0,172	0,000	1,000
FRA IRAK	0,014	0,117	0,000	1,000
FRA IRAN	0,013	0,112	0,000	1,000
FRA EKS-JUGOSLAVIEN	0,011	0,104	0,000	1,000
FRA LIBANON	0,013	0,113	0,000	1,000
FRA MAROKKO	0,004	0,063	0,000	1,000
FRA PAKISTAN	0,008	0,088	0,000	1,000
FRA POLEN	0,003	0,055	0,000	1,000
FRA SOMALIA	0,016	0,126	0,000	1,000
FRA SRI LANKA	0,007	0,081	0,000	1,000
FRA TYRKIET	0,019	0,137	0,000	1,000
FRA VIETNAM	0,007	0,083	0,000	1,000
FRA POTENTIelt FLYGTNINGELAND	0,103	0,304	0,000	1,000
EFTERKOMMER AF INDVANDRER	0,012	0,111	0,000	1,000
5-9 LÆGEYDELSER	0,194	0,396	0,000	1,000
10-19 LÆGEYDELSER	0,094	0,292	0,000	1,000
20+ LÆGEYDELSER	0,031	0,173	0,000	1,000
5-9 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,029	0,169	0,000	1,000
10-19 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,017	0,129	0,000	1,000
20+ LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,006	0,074	0,000	1,000

Forløbsspecifikke variabler

SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	1,193	3,945	0,000	35,000
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	0,523	1,119	0,000	13,000
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, ANTAL	1,480	3,172	0,000	34,000
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, VARIGHED	8,762	10,657	0,000	34,000
DAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	0,241	0,589	0,000	7,000
DAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	3,011	7,852	0,000	35,000
HAR OPLYSNINGER SIDSTE 3 ÅR	0,090	0,285	0,000	1,000
KONTANTHJÆLP START 1996	0,213	0,410	0,000	1,000
KONTANTHJÆLP START 1997	0,217	0,412	0,000	1,000
KONTANTHJÆLP START 1998	0,219	0,413	0,000	1,000
KONTANTHJÆLP START 1999	0,128	0,334	0,000	1,000
VARIGHED, SIDSTE FORLØB	13,198	17,335	0,033	119,000
SIDSTE FORL. DAGPENGE	0,117	0,321	0,000	1,000
VARIGHED, DAGPENGE	1,379	7,096	0,000	102,000
SIDSTE FORL. ANDET	0,228	0,420	0,000	1,000
VARIGHED, ANDET	2,177	6,371	0,000	116,000
SIDSTE FORL. BESKÆFTIGELSE	0,425	0,494	0,000	1,000
VARIGHED, BESKÆFTIGELSE	4,678	11,848	0,000	118,000

SIDSTE FORL. UDDANNELSE	0,125	0,330	0,000	1,000
VARIGHED, UDDANNELSE	2,743	10,052	0,000	101,000
SIDSTE FORL. SYGEDAGPENGE	0,019	0,137	0,000	1,000
VARIGHED, SYGEDAGPENGE	0,088	1,134	0,000	85,000

Tabel B4.3 Gennemsnit og variation for de forklarende variabler, 1995-99, kvinder

Variabel	Gennemsnit	Std.afvigelse	Minimum	Maksimum
Kommunespecifikke variabler				
LEDIGHEDSPCT., PENDL.OMR.	8,241	2,196	2,788	23,000
ANDEL BYGGE & ANLÆG, KOM.	5,850	2,678	2,200	43,200
ANDEL HANDEL, KOM.	19,200	4,780	3,600	47,200
ANDEL OFFENTLIG, KOM.	35,996	7,781	10,800	64,400
ANDEL PRIMÆRE ERHV., KOM.	4,220	5,168	0,100	30,100
ANDEL SERVICE, KOM.	10,794	5,076	1,800	27,800
ANDEL TRANSPORT, KOM.	6,574	4,069	0,800	44,200
ANDEL BYGGE & ANLÆG, PENDL.	5,700	1,373	3,600	10,600
ANDEL HANDEL, PENDL.	19,281	1,404	14,100	24,700
ANDEL OFFENTLIG, PENDL.	35,794	3,497	24,600	43,700
ANDEL PRIMÆRE ERHV., PENDL.	4,019	2,995	0,300	21,700
ANDEL SERVICE, PENDL.	11,191	3,989	3,100	17,900
ANDEL TRANSPORT, PENDL.	6,550	1,746	2,400	9,600
Individspecifikke variabler				
ALDER < 25	0,537	0,499	0,000	1,000
ALDER 26-30	0,144	0,351	0,000	1,000
ALDER 31-35	0,114	0,317	0,000	1,000
ALDER 41-45	0,058	0,233	0,000	1,000
ALDER 46-50	0,036	0,186	0,000	1,000
ALDER 51-55	0,017	0,130	0,000	1,000
ALDER 56+	0,010	0,100	0,000	1,000
LOG(SIDSTE TIMELØN)	2,758	2,165	0,000	6,300
HAR TIMELØNSOPLYSNING	0,367	0,482	0,000	1,000
ÅRS ERHVERVSERFARING	2,332	4,116	0,000	34,000
ÅRS ERHVERVSERF., KVAD. /1000	0,022	0,070	0,000	1,156
ENLIG	0,563	0,496	0,000	1,000
ANTAL BØRN	0,734	1,075	0,000	11,000
HAR BØRN, 0-2 ÅR	0,155	0,362	0,000	1,000
HAR BØRN, 3-6 ÅR	0,157	0,364	0,000	1,000
I A-KASSE	0,199	0,399	0,000	1,000
ERHVERVSGYMNASIAL UDD.	0,022	0,146	0,000	1,000
ALMENGYMNASIAL UDD.	0,158	0,365	0,000	1,000
ERHVERVSFAGLIG UDD.	0,120	0,325	0,000	1,000
KORT VIDEREGÅENDE UDD.	0,013	0,111	0,000	1,000
MELLEMLANG VIDEREG. UDD.	0,028	0,164	0,000	1,000
LANG VIDEREGÅENDE UDD.	0,006	0,080	0,000	1,000
INGEN UDDANNELSESOPLYSNING	0,046	0,209	0,000	1,000
INDVANDRER 3.V.L, 0-2 ÅR I DK	0,046	0,210	0,000	1,000
INDVANDRER 3.V.L, 3-6 ÅR I DK	0,034	0,182	0,000	1,000
INDVANDRER 3.V.L, 7-10 ÅR I DK	0,017	0,131	0,000	1,000
INDVANDRER 3.V.L, 11+ ÅR I DK	0,014	0,116	0,000	1,000
INDVANDRER, NORDEN, 0-2 ÅR I DK	0,003	0,059	0,000	1,000

INDVANDRER, NORDEN, 3+ ÅR I DK	0,006	0,074	0,000	1,000
INDVANDRER, VESTEN, 0-2 ÅR I DK	0,011	0,103	0,000	1,000
INDVANDRER, VESTEN, 3+ ÅR I DK	0,035	0,183	0,000	1,000
FRA BOSNIEN-HERCEGOVINA	0,029	0,168	0,000	1,000
FRA IRAK	0,008	0,086	0,000	1,000
FRA IRAN	0,008	0,092	0,000	1,000
FRA EKS-JUGOSLAVIEN	0,010	0,097	0,000	1,000
FRA LIBANON	0,009	0,096	0,000	1,000
FRA MAROKKO	0,003	0,056	0,000	1,000
FRA PAKISTAN	0,008	0,088	0,000	1,000
FRA POLEN	0,006	0,077	0,000	1,000
FRA SOMALIA	0,012	0,107	0,000	1,000
FRA SRI LANKA	0,007	0,084	0,000	1,000
FRA TYRKIET	0,021	0,142	0,000	1,000
FRA VIETNAM	0,007	0,083	0,000	1,000
FRA POTENTIELT FLYGTNINGELAND	0,086	0,281	0,000	1,000
EFTERKOMMER AF INDVANDRER	0,010	0,100	0,000	1,000
5-9 LÆGEYDELSER	0,290	0,454	0,000	1,000
10-19 LÆGEYDELSER	0,245	0,430	0,000	1,000
20+ LÆGEYDELSER	0,097	0,296	0,000	1,000
5-9 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,073	0,261	0,000	1,000
10-19 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,082	0,275	0,000	1,000
20+ LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,039	0,195	0,000	1,000

Spellspecifikke variabler

SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	1,725	5,040	0,000	35,000
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	0,391	0,868	0,000	12,000
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, ANTAL	1,577	3,884	0,000	34,000
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, VARIGHED	8,105	10,770	0,000	34,000
DAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	0,167	0,460	0,000	11,000
DAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	2,519	7,517	0,000	35,000
HAR OPLYSNINGER SIDSTE 3 ÅR	0,098	0,298	0,000	1,000
KONTANTHJÆLP START 1996	0,214	0,410	0,000	1,000
KONTANTHJÆLP START 1997	0,213	0,409	0,000	1,000
KONTANTHJÆLP START 1998	0,210	0,407	0,000	1,000
KONTANTHJÆLP START 1999	0,125	0,331	0,000	1,000
VARIGHED, SIDSTE FORLØB	14,802	19,007	0,033	119,000
SIDSTE FORL. DAGPENGE	0,112	0,315	0,000	1,000
VARIGHED, DAGPENGE	1,505	7,816	0,000	118,000
SIDSTE FORL. ANDET	0,264	0,441	0,000	1,000
VARIGHED, ANDET	2,961	8,401	0,000	116,000
SIDSTE FORL. BESKÆFTIGELSE	0,332	0,471	0,000	1,000
VARIGHED, BESKÆFTIGELSE	3,902	11,721	0,000	118,000
SIDSTE FORL. UDDANNELSE	0,163	0,370	0,000	1,000
VARIGHED, UDDANNELSE	3,558	11,167	0,000	105,000
SIDSTE FORL. SYGEDAGPENGE	0,032	0,176	0,000	1,000
VARIGHED, SYGEDAGPENGE	0,170	1,615	0,000	74,000

Tabel B4.4 Estimationsresultat for varighed af kontanthjælpsforløb (inkl. revalidering) indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, 1995-99, mænd

Variabel	Parameter	p-værdi	Relativ risiko
Period-1	-1,880	0,000	0,153
Period-2	-2,169	0,000	0,114
Period-3	-2,220	0,000	0,109
Period-4	-2,349	0,000	0,095
Period-5	-2,452	0,000	0,086
Period-6	-2,550	0,000	0,078
Period-7	-2,581	0,000	0,076
Period-8	-2,737	0,000	0,065
Period-9	-2,872	0,000	0,057
Period-10	-2,997	0,000	0,050
Period-11	-3,032	0,000	0,048
Period-12	-3,052	0,000	0,047
Period-13	-2,535	0,000	0,079
Period-14	-3,360	0,000	0,035
LEDIGHEDSPCT., PENDL.OMR.	-0,015	0,000	0,985
ANDEL BYGGE & ANLÆG, KOM.	0,003	0,088	1,003
ANDEL HANDEL, KOM.	-0,002	0,015	0,998
ANDEL OFFENTLIG, KOM.	-0,002	0,000	0,998
ANDEL PRIMÆRE ERHV., KOM.	0,005	0,000	1,005
ANDEL SERVICE, KOM.	0,002	0,051	1,002
ANDEL TRANSPORT, KOM.	0,000	0,766	1,000
ANDEL BYGGE & ANLÆG, PENDL.	0,014	0,022	1,014
ANDEL HANDEL, PENDL.	-0,008	0,007	0,992
ANDEL OFFENTLIG, PENDL.	-0,004	0,003	0,996
ANDEL PRIMÆRE ERHV., PENDL.	-0,009	0,006	0,991
ANDEL SERVICE, PENDL.	0,008	0,003	1,008
ANDEL TRANSPORT, PENDL.	-0,007	0,025	0,993
ALDER < 25	0,462	0,000	1,588
ALDER 26-30	0,240	0,000	1,271
ALDER 31-35	0,141	0,000	1,151
ALDER 41-45	-0,065	0,000	0,937
ALDER 46-50	-0,128	0,000	0,880
ALDER 51-55	-0,260	0,000	0,771
ALDER 56+	-0,661	0,000	0,516
LOG(SIDSTE TIMELØN)	0,047	0,000	1,048
HAR TIMELØNSOPLYSNING	-0,073	0,002	0,929
ÅRS ERHVERVSERFARING	0,027	0,000	1,028
ÅRS ERHVERVSERF., KVAD. /1000	-0,219	0,004	0,803
ENLIG	-0,063	0,000	0,939
ANTAL BØRN	-0,004	0,427	0,996
HAR BØRN, 0-2 ÅR	0,011	0,399	1,011

HAR BØRN, 3-6 ÅR	0,105	0,000	1,111
I A-KASSE	0,109	0,000	1,116
ERHVERVSGYMNASIAL UDD.	0,356	0,000	1,428
ALMENGYMNASIAL UDD.	0,298	0,000	1,347
ERHVERVSFAGLIG UDD.	0,090	0,000	1,094
KORT VIDEREGÅENDE UDD.	0,150	0,000	1,162
MELLEMLANG VIDEREG. UDD.	0,234	0,000	1,263
LANG VIDEREGÅENDE UDD.	0,203	0,000	1,225
INGEN UDDANNELSESOPLYSNING	-0,012	0,352	0,988
INDVANDRER 3.V.L, 0-2 ÅR I DK	-0,479	0,000	0,619
INDVANDRER 3.V.L, 3-6 ÅR I DK	0,036	0,141	1,037
INDVANDRER 3.V.L, 7-10 ÅR I DK	0,060	0,027	1,062
INDVANDRER 3.V.L, 11+ ÅR I DK	0,021	0,415	1,022
INDVANDRER, NORDEN, 0-2 ÅR I DK	0,349	0,000	1,417
INDVANDRER, NORDEN, 3+ ÅR I DK	0,090	0,035	1,094
INDVANDRER, VESTEN, 0-2 ÅR I DK	-0,022	0,514	0,978
INDVANDRER, VESTEN, 3+ ÅR I DK	0,089	0,000	1,093
FRA BOSNIEN-HERCEGOVINA	0,458	0,000	1,581
FRA IRAK	-0,205	0,000	0,815
FRA IRAN	0,123	0,000	1,131
FRA EKS-JUGOSLAVIEN	-0,134	0,000	0,875
FRA LIBANON	-0,190	0,000	0,827
FRA MAROKKO	-0,061	0,202	0,941
FRA PAKISTAN	0,027	0,447	1,027
FRA POLEN	0,002	0,973	1,002
FRA SOMALIA	-0,376	0,000	0,687
FRA SRI LANKA	0,562	0,000	1,754
FRA TYRKIET	-0,001	0,971	0,999
FRA VIETNAM	0,310	0,000	1,364
FRA POTENTIELT FLYGTNINGELAND	-0,090	0,003	0,914
EFTERKOMMER AF INDVANDRER	0,061	0,020	1,063
5-9 LÆGEYDELSER	-0,054	0,000	0,948
10-19 LÆGEYDELSER	-0,132	0,000	0,876
20+ LÆGEYDELSER	-0,305	0,000	0,737
5-9 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,002	0,897	1,002
10-19 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	-0,004	0,884	0,996
20+ LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	-0,001	0,980	0,999
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	-0,030	0,000	0,970
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	-0,025	0,000	0,975
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, ANTAL	0,023	0,000	1,023
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, VARIGHED	-0,021	0,000	0,979
DAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	0,028	0,000	1,029
DAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	-0,023	0,000	0,977
HAR OPLYSNINGER SIDSTE 3 ÅR	-0,183	0,000	0,833
KONTANTHJÆLP START 1996	0,031	0,000	1,031
KONTANTHJÆLP START 1997	0,107	0,000	1,113

KONTANTHJÆLP START 1998	0,248	0,000	1,282
KONTANTHJÆLP START 1999	-0,274	0,000	0,760
VARIGHED, SIDSTE FORLØB	0,000	0,000	1,000
SIDSTE FORL. DAGPENGE	-0,124	0,000	0,883
VARIGHED, DAGPENGE	0,004	0,000	1,004
SIDSTE FORL. ANDET	-0,627	0,000	0,534
VARIGHED, ANDET	-0,004	0,000	0,996
SIDSTE FORL. BESKÆFTIGELSE	0,294	0,000	1,342
VARIGHED, BESKÆFTIGELSE	0,007	0,000	1,007
SIDSTE FORL. UDDANNELSE	0,214	0,000	1,239
VARIGHED, UDDANNELSE	0,010	0,000	1,010
SIDSTE FORL. SYGEDAGPENGE	-0,131	0,000	0,877
VARIGHED, SYGEDAGPENGE	0,007	0,074	1,007

Tabel B4.5 Estimationsresultat for varighed af kontanthjælpsforløb (inkl. revalidering) indtil afslutning til beskæftigelse eller uddannelse, 1995-99, kvinder

Variabel	Parameter	p-værdi	Relativ risiko
Period-1	-1,858	0,000	0,156
Period-2	-2,173	0,000	0,114
Period-3	-2,303	0,000	0,100
Period-4	-2,426	0,000	0,088
Period-5	-2,591	0,000	0,075
Period-6	-2,659	0,000	0,070
Period-7	-2,641	0,000	0,071
Period-8	-2,735	0,000	0,065
Period-9	-2,826	0,000	0,059
Period-10	-3,000	0,000	0,050
Period-11	-2,907	0,000	0,055
Period-12	-2,969	0,000	0,051
Period-13	-2,232	0,000	0,107
Period-14	-3,138	0,000	0,043
LEDIGHEDSPCT., PENDL.OMR.	-0,020	0,000	0,980
ANDEL BYGGE & ANLÆG, KOM.	0,005	0,011	1,005
ANDEL HANDEL, KOM.	0,002	0,010	1,002
ANDEL OFFENTLIG, KOM.	0,001	0,018	1,001
ANDEL PRIMÆRE ERHV., KOM.	0,004	0,000	1,004
ANDEL SERVICE, KOM.	0,004	0,000	1,004
ANDEL TRANSPORT, KOM.	-0,001	0,500	0,999
ANDEL BYGGE & ANLÆG, PENDL.	-0,023	0,001	0,977
ANDEL HANDEL, PENDL.	-0,008	0,024	0,992
ANDEL OFFENTLIG, PENDL.	-0,006	0,000	0,994
ANDEL PRIMÆRE ERHV., PENDL.	0,006	0,091	1,006
ANDEL SERVICE, PENDL.	0,017	0,000	1,017
ANDEL TRANSPORT, PENDL.	-0,007	0,032	0,993
ALDER < 25	0,341	0,000	1,406
ALDER 26-30	0,162	0,000	1,176
ALDER 31-35	0,071	0,000	1,074
ALDER 41-45	-0,054	0,002	0,948
ALDER 46-50	-0,165	0,000	0,848
ALDER 51-55	-0,229	0,000	0,795
ALDER 56+	-0,896	0,000	0,408
LOG(SIDSTE TIMELØN)	0,001	0,790	1,001
HAR TIMELØNSOPLYSNING	-0,276	0,000	0,759
ÅRS ERHVERVSERFARING	0,029	0,000	1,029
ÅRS ERHVERVSERF., KVAD. /1000	-0,581	0,000	0,559
ENLIG	0,054	0,000	1,055
ANTAL BØRN	-0,027	0,000	0,974
HAR BØRN, 0-2 ÅR	-0,084	0,000	0,920

HAR BØRN, 3-6 ÅR	0,000	0,985	1,000
I A-KASSE	0,040	0,000	1,041
ERHVERVSGYMNASIAL UDD.	0,472	0,000	1,603
ALMENGYMNASIAL UDD.	0,404	0,000	1,498
ERHVERVSFAGLIG UDD.	0,144	0,000	1,155
KORT VIDEREGÅENDE UDD.	0,215	0,000	1,240
MELLEMLANG VIDEREG. UDD.	0,260	0,000	1,297
LANG VIDEREGÅENDE UDD.	0,275	0,000	1,316
INGEN UDDANNELSESOPLYSNING	0,044	0,024	1,045
INDVANDRER 3.V.L, 0-2 ÅR I DK	-0,851	0,000	0,427
INDVANDRER 3.V.L, 3-6 ÅR I DK	-0,265	0,000	0,767
INDVANDRER 3.V.L, 7-10 ÅR I DK	-0,010	0,769	0,990
INDVANDRER 3.V.L, 11+ ÅR I DK	-0,058	0,105	0,944
INDVANDRER, NORDEN, 0-2 ÅR I DK	0,295	0,000	1,343
INDVANDRER, NORDEN, 3+ ÅR I DK	0,082	0,041	1,085
INDVANDRER, VESTEN, 0-2 ÅR I DK	-0,226	0,000	0,797
INDVANDRER, VESTEN, 3+ ÅR I DK	-0,024	0,399	0,976
FRA BOSNIEN-HERCEGOVINA	0,588	0,000	1,801
FRA IRAK	-0,542	0,000	0,582
FRA IRAN	0,104	0,042	1,109
FRA EKS-JUGOSLAVIEN	-0,229	0,000	0,795
FRA LIBANON	-0,890	0,000	0,411
FRA MAROKKO	-0,191	0,004	0,826
FRA PAKISTAN	-0,282	0,000	0,754
FRA POLEN	-0,024	0,625	0,976
FRA SOMALIA	-0,579	0,000	0,560
FRA SRI LANKA	0,276	0,000	1,318
FRA TYRKIET	-0,285	0,000	0,752
FRA VIETNAM	0,191	0,001	1,211
FRA POTENTIELT FLYGTNINGELAND	-0,047	0,234	0,954
EFTERKOMMER AF INDVANDRER	0,154	0,000	1,166
5-9 LÆGEYDELSER	-0,042	0,000	0,958
10-19 LÆGEYDELSER	-0,134	0,000	0,874
20+ LÆGEYDELSER	-0,288	0,000	0,750
5-9 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	-0,050	0,003	0,951
10-19 LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	-0,017	0,326	0,983
20+ LÆGEYDELSER OG BØRN 0-6	0,057	0,018	1,059
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	-0,023	0,000	0,977
SYGEDAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	-0,050	0,000	0,951
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, ANTAL	0,019	0,000	1,019
KONTANTHJÆLP, 3 ÅR, VARIGHED	-0,017	0,000	0,984
DAGPENGE, 3 ÅR, ANTAL	-0,009	0,382	0,991
DAGPENGE, 3 ÅR, VARIGHED	-0,015	0,000	0,986
HAR OPLYSNINGER SIDSTE 3 ÅR	-0,358	0,000	0,699
KONTANTHJÆLP START 1996	0,033	0,000	1,034
KONTANTHJÆLP START 1997	0,102	0,000	1,107

KONTANTHJÆLP START 1998	0,325	0,000	1,384
KONTANTHJÆLP START 1999	-0,340	0,000	0,712
VARIGHED, SIDSTE FORLØB	0,000	0,000	1,000
SIDSTE FORL. DAGPENGE	0,033	0,188	1,034
VARIGHED, DAGPENGE	0,006	0,000	1,006
SIDSTE FORL. ANDET	-0,495	0,000	0,609
VARIGHED, ANDET	-0,002	0,028	0,998
SIDSTE FORL. BESKÆFTIGELSE	0,447	0,000	1,563
VARIGHED, BESKÆFTIGELSE	0,003	0,000	1,003
SIDSTE FORL. UDDANNELSE	0,332	0,000	1,393
VARIGHED, UDDANNELSE	0,008	0,000	1,008
SIDSTE FORL. SYGEDAGPENGE	-0,049	0,066	0,952
VARIGHED, SYGEDAGPENGE	0,009	0,001	1,009

Tabel B4.6 Observeret og forventet kommunal gennemsnitlig varighed af kontanthjælpsforløb til afslutning til beskæftigelse eller uddannelse samt indikatoren for graden af succes af den kommunale indsats, 1995-1999

Kommune	Nr.	Forløb	Obs.	Std.afv	Rang	Forventet	Std.afv	Rang	Indikator	Std.afv	Rang
HELE LANDET	0	520261	14,66	0,11		15,05	0,02		-0,39	0,12	
KØBENHAVNS	101	76127	14,33	0,07	154	14,91	0,04	146	-0,58	0,07	156
FREDERIKSBERG	147	9625	14,00	0,18	133	13,91	0,05	63	0,10	0,19	210
BALLERUP	151	4971	12,29	0,24	44	13,59	0,09	33	-1,31	0,25	74
BRØNDBY	153	5262	17,81	0,25	260	17,05	0,06	256	0,76	0,26	245
DRAGØR	155	633	13,37	0,70	91	13,87	0,08	59	-0,51	0,70	165
GENTOFTE	157	3180	12,69	0,32	62	13,75	0,05	43	-1,06	0,32	100
GLADSAXE	159	6527	13,93	0,22	125	14,48	0,06	113	-0,55	0,23	158
GLOSTRUP	161	1768	13,35	0,41	89	14,08	0,06	78	-0,73	0,41	139
HERLEV	163	3428	14,25	0,30	151	15,26	0,05	171	-1,01	0,31	106
ALBERTSLUND	165	4700	15,09	0,26	185	14,85	0,09	141	0,24	0,27	220
HVIDOVRE	167	5232	14,26	0,25	153	15,17	0,05	165	-0,91	0,25	116
HØJE-TAASTRUP	169	5158	15,89	0,26	220	15,55	0,10	193	0,34	0,28	225
LEDØJE-SMØRUM	171	462	9,35	0,66	1	12,65	0,09	6	-3,30	0,67	4
LYNGBY-TAARBÆK	173	3465	12,59	0,30	55	13,48	0,07	26	-0,88	0,31	119
RØDOVRE	175	3135	15,06	0,33	184	15,27	0,07	172	-0,21	0,33	184
SØLLERØD	181	1691	11,56	0,41	19	13,50	0,06	27	-1,94	0,41	39
ISHØJ	183	3183	15,18	0,33	194	15,80	0,07	208	-0,62	0,33	153
TÅRNBY	185	2852	12,64	0,32	58	14,17	0,18	86	-1,53	0,37	61
VALLENSBÆK	187	604	11,64	0,70	24	13,84	0,07	56	-2,20	0,70	24
VÆRLØSE	189	957	12,19	0,55	41	13,95	0,08	67	-1,77	0,55	49
ALLERØD	201	1336	10,76	0,43	9	12,70	0,07	7	-1,94	0,43	39
BIRKERØD	205	1285	11,04	0,45	10	13,41	0,08	22	-2,37	0,46	17
FARUM	207	1701	11,57	0,41	20	14,49	0,05	114	-2,93	0,41	7
FREDENSBORG-HUMLEBÆK	208	1618	12,89	0,43	71	13,24	0,07	18	-0,35	0,44	174
FREDERIKSSUND	209	1597	13,26	0,45	86	13,46	0,09	25	-0,20	0,45	186
FREDERIKSVÆRK	211	2149	15,14	0,39	188	15,95	0,09	220	-0,81	0,40	127
GRÆSTED-GILLEJE	213	1988	13,43	0,39	97	14,26	0,09	95	-0,82	0,40	125
HELSINGE	215	1328	12,33	0,46	47	13,23	0,10	17	-0,90	0,47	118
HELSINGØR	217	6675	13,97	0,22	129	14,61	0,09	121	-0,63	0,23	150
HILLERØD	219	2836	13,99	0,33	130	14,39	0,07	102	-0,40	0,34	168
HUNDESTED	221	1158	15,25	0,54	198	16,11	0,08	227	-0,86	0,54	121
HØRSHOLM	223	1205	11,52	0,47	18	13,02	0,05	11	-1,50	0,47	62
JÆGERSPRIS	225	945	13,58	0,60	108	13,78	0,09	47	-0,20	0,61	185
KARLEBO	227	2394	16,58	0,38	246	15,90	0,07	216	0,68	0,38	240
SKIBBY	229	564	13,09	0,73	78	14,59	0,09	120	-1,49	0,74	63
SKÆVINGE	231	303	9,74	0,89	3	11,74	0,09	1	-2,00	0,90	34
SLANGERUP	233	716	13,72	0,68	114	13,53	0,07	31	0,20	0,69	216
STENLØSE	235	837	11,90	0,56	28	12,72	0,06	8	-0,82	0,57	126
ØLSTYKKE	237	975	10,33	0,52	5	12,57	0,08	5	-2,24	0,53	22
BRAMSNÆS	251	568	11,39	0,70	16	13,10	0,09	12	-1,71	0,71	52
GREVE	253	4215	15,23	0,28	196	16,33	0,06	237	-1,11	0,29	93
GUNDSØ	255	933	10,58	0,52	7	12,18	0,08	2	-1,61	0,52	58

